

gemeente
putten

Jaarstukken 2023

Jaarverslag en jaarrekening

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Aanbiedingsbrief	4
Hoofdstuk 2 Financiële analyse	7
Hoofdstuk 3 Thema's en programma's	19
Thema Ruimte en leefomgeving	20
Thema Samenleving	28
Thema Economie en recreatie	33
Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid	36
Hoofdstuk 4 Paragrafen	42
Paragraaf Lokale heffingen	42
Paragraaf Financiering	47
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	55
Paragraaf Bedrijfsvoering	59
Paragraaf Grondbeleid	69
Paragraaf Verbonden partijen	77
Paragraaf Wet open overheid	84
Paragraaf Informatieveiligheid en privacy	86
Hoofdstuk 5 Jaarrekening	89
Grondslagen	89
Overzicht van baten en lasten jaarrekening 2023	99
Toelichting baten en lasten jaarrekening 2023	100
Balans per 31 december 2023	117
Toelichting op de balans per 31 december 2023	119
Rechtmatigheidsverantwoording	136
Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld	137
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	139
Bijlagen	148
Bijlage A Kengetallen	148
Bijlage B Overzicht subsidies	150
Bijlage C Overzicht kredieten	152
Bijlage D EMU saldo	157
Bijlage E Controleverklaring	158
Ondertekening	159

Hoofdstuk 1 Aanbiedingsbrief

Putten, 21 mei 2024

Aan de raad,

Voor u liggen de Jaarstukken 2023, die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Met de jaarstukken leggen we verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. We laten zien wat we in 2023 hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost.

Het coalitieakkoord 2022-2026 'En nu door' is vastgesteld in de raadsvergadering van 29 augustus 2022. De ambities en actiepunten zijn vervolgens vervat in het collegeprogramma. De begroting 2023 was al gereed en was initieel beleidsarm opgesteld. Het coalitieakkoord is vervolgens via een begrotingswijziging verwerkt in 2023 als nieuw beleid. In deze jaarstukken wordt daarmee verantwoording afgelegd over het coalitieakkoord 2022-2026. In hoofdstuk 3 leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het collegeprogramma. In hoofdstuk 4 zijn de paragrafen opgenomen. Het tweede deel van de jaarstukken bevat de Jaarrekening 2023. Daarin leggen wij verantwoording af over de besteding van middelen en de hiervoor geleverde prestaties en geven wij u inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Tweede Kamerverkiezingen

Op 22 november jl. vonden de Tweede Kamerverkiezingen plaats die de landelijke politieke verhoudingen behoorlijk deden verschuiven. Op het moment van schrijven van de jaarstukken 2023 is er nog geen nieuw kabinet. Dit zorgt ervoor dat diverse dossiers onzeker zijn, waaronder ook onzekerheid over het financieel perspectief. Zodra meer bekend is komen wij hiervoor richting uw raad.

Grondexploitatie

In 2023 is een nieuwe grondexploitatie gestart voor locatie Halvinkhuizen, fase 1. Op 23 november 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het bestemmingsplan en de grondexploitatie voor Halvinkhuizen fase 1. Daarmee is een stap gezet in de uitvoering van de grootschalige woningbouwlocatie aan de zuidkant van Putten. Fase 1 kent 310 woningen en biedt in de komende jaren een hoogwaardig groen woonmilieu voor Putten. Naast fase 1 wordt ook gewerkt aan de volgende fasen van Halvinkhuizen maar deze bevinden zich voorlopig nog in de planvoorbereidingsfase en zijn geen onderdeel van een grondexploitatie fase 1.

De grondexploitatie aan de Bilderdijkstraat is in ontwikkeling. In augustus 2023 is de nieuwe school gereedgekomen en is gestart met de sloop van de oude school om plaats te maken voor de nieuwbouw van 40 woningen. Verder zijn afspraken gemaakt met de Woningcorporatie over de bouw van benedenwoningen en zijn afspraken gemaakt met aannemers over de overige woningen. De verwachting is dat medio 2024, als de grond bouwrijp is, de gronduitgifte zal plaatsvinden

Project Rimpeler wordt binnenkort juist afgesloten. De woningen in fase 5 zijn in 2023 opgeleverd en momenteel resteert de laatste inrichting van de openbare ruimte. Vervolgens zullen de laatste delen van het openbaar gebied worden overgedragen. Als gevolg van enkele resterende opleverpunten en de uitgestelde uitvoering van diverse civiele werken is de afronding nu verschoven naar 2024.

In de paragraaf Grondbeleid geven wij nader inzicht in de gerealiseerde woningbouw.

Accountantscontrole

De Jaarstukken 2023 zijn opgesteld overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de stellige uitspraken en aanbevelingen van de landelijke commissie BBV. De jaarrekening is in 2023 gecontroleerd door onze accountant Eshuis. De accountant heeft de controle uitgevoerd overeenkomstig het door uw raad vastgestelde controleprotocol. Ook is in de opdracht aan de accountant duidelijk aangegeven welke regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole zal zijn. In de verordening ex artikel 213 Gemeentewet is het bij de controle te hanteren normenkader in hoofdlijnen vastgelegd. De accountant zal in de vergadering van de commissie EBOR aanwezig zijn voor een toelichting en de controleverklaring wordt daarna separaat verzonden voor de behandeling in de raadsvergadering.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van boekjaar 2023 zijn wij verplicht om zelfstandig een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Daarin leggen wij verantwoording af op de baten, lasten en financiële beheershandelingen rechtmatig zijn verlopen. In de paragraaf bedrijfsvoering is vervolgens een toelichting opgenomen op de rechtmatigheidsverantwoording.

De conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording is dat wij van mening zijn dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde kaders en afspraken met de raad.

Saldo jaarrekening

De Jaarrekening 2023 sluit met een voordelig saldo van baten en lasten van € 5.385.000. Dit is € 3.019.000 voordeliger dan de gewijzigde Begroting 2023. De begroting na wijziging sloot met een voordelig saldo van € 2.365.000. Voor een uitgebreide analyse van het saldo verwijzen we u naar hoofdstuk 2 Financiële analyse. Daaruit blijkt dat er met name overschotten zijn ontstaan die overwegend incidenteel van aard zijn. Dit komt voor een groot deel door toekenning van Rijksbudgetten, waaronder subsidies, welke met enige regelmaat gedurende het jaar of einde van het jaar beschikbaar worden gesteld en daarom ook niet tijdig in begrotingsramingen kunnen worden vertaald. De besteding volgt op een later moment.

In hoofdstuk 5, bij het onderdeel Toelichting op de thema's en programma's 2023, is een analyse opgenomen van de verschillen per programma. In de jaarstukken doen wij een voorstel om hiervan voor € 538.000 beschikbaar te stellen in 2024. Na vaststelling van de jaarrekening worden deze budgetten middels een begrotingswijziging in 2024 weer beschikbaar. Dit voorstel is

nader uitgewerkt in hoofdstuk 2 Financiële analyse. Voorgesteld wordt om het restant saldo van € 4.847.000 toe te voegen aan de reserve investeringsfonds.

Burgemeester en wethouders van Putten,
De secretaris,

de burgemeester,

mr. F.E. Contant

H.A. Lamboij

Hoofdstuk 2 Financiële analyse

Analyse rekeningresultaat

De jaarrekening sluit na bestemming met een voordelig saldo van baten en lasten van € 5.385.000.

Ten opzichte van de primitieve begroting is het rekeningresultaat € 2.686.000 voordelig.

Analyse van de rekening in relatie tot de Programmabegroting 2023

Overzicht van baten en lasten in de rekening	Primitieve begroting 2023			Rekening 2023			Saldo rekening t.o.v. begroting			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Begrotingsthema's										
Ruimte en leefomgeving	18.022	10.559	-7.463	23.337	15.385	-7.952	5.315	4.826	-489	N
Samenleving	26.718	4.158	-22.560	31.281	9.576	-21.706	4.563	5.418	855	V
Economie en recreatie	1.563	124	-1.438	1.483	244	-1.239	-79	120	199	V
Bestuur dienstverlening en veiligheid	14.164	48.348	34.184	14.687	52.649	37.962	523	4.301	3.778	V
Totaal	60.466	63.189	2.723	70.788	77.854	7.066	10.322	14.665	4.343	V
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	49-		49	49-	-	49	V
Resultaat voor bestemming			2.723			7.115	0		4.392	V
Mutaties reserves										
Ruimte en leefomgeving	113	558	445	2.444	2.054	-390	2.331	1.496	-836	N
Samenleving	1.223	149	-1.075	6.247	4.516	-1.731	5.024	4.367	-656	N
Economie en recreatie	-	293	293	710	884	174	710	591	-119	N
Bestuur dienstverlening en veiligheid	-	313	313	4.679	4.897	217	4.679	4.584	-95	N
Totaal	1.336	1.312	-24	14.080	12.350	-1.730	12.744	11.038	-1.706	N
Resultaat na bestemming			2.699			5.385			2.686	V

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

De analyse van de verschillen per programma is in hoofdstuk 5 in de jaarrekening bij het onderdeel 'Toelichting baten en lasten jaarrekening 2023' toegelicht.

Om de begrotingswijzigingen goed te kunnen volgen, geven we hieronder weer wat de in Halfjaarrapportage 2023 de wijzigingen waren. Tevens voegen we de overige wijzigingen toe. Zo kan een aansluiting gemaakt worden van de primitieve begroting naar de begroting inclusief wijzigingen.

Overzicht van baten en lasten in de rekening	Primitieve begroting 2023	Tussentijdse wijziging 1 ^e halfjaar	Halfjaarrapportage 2023	Tussentijdse wijziging 2 ^e halfjaar	Begroting 2023 incl. wijzigingen
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Begrotingsthema's					
Ruimte en leefomgeving	-7.463	-383	-1.102	-13	-8.961
Samenleving	-22.560	-220	-539	-679	-23.998
Economie en recreatie	-1.438	-15	94	-173	-1.533
Bestuur dienstverlening en veiligheid	34.184	-538	2.064	160	35.870
Totaal	2.723	-1.156	517	-705	1.378
Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	948	-1.156	517	-705	1.378
Mutaties reserves					
Ruimte en leefomgeving	587	185	-350	45	325
Samenleving	-917	100	191	628	-155
Economie en recreatie	274	-	-171	145	266
Bestuur dienstverlening en veiligheid	317	-	11	227	551
Totaal	261	285	-319	1.045	987
Mutatie	-	-871	198	340	2.365
Resultaat na bestemming	2.699	1.828	2.026	2.365	2.365

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

De jaarrekening sluit na bestemming met een voordelig saldo van baten en lasten van € 5.385.000. Het saldo ten opzichte van de primitieve begroting is € 2.686.000 hoger dan verwacht. Het saldo van de begroting na wijziging is € 3.019.000 hoger dan verwacht:

Omschrijving	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023
Begrotingssaldo 2023	2.699	2.365
Rekeningsaldo 2023	5.385	5.385
Mutatie	2.686	3.019

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Vanaf dit punt in de jaarrekening wordt de begroting na wijzigingen aangeduid als de begroting. Indien de begroting voor wijzigingen wordt bedoeld, wordt dit aangeduid als primitieve begroting.

De belangrijkste budgettaire oorzaken van het verschil (> € 25.000) worden in onderstaande tabel weergegeven:

Omschrijving	Prog.	Bedrag		I/S
Thema Ruimte en leefomgeving				
1 Stelpost WKB niet volledig besteed	RUIM	43	Voordeel	I
2 Stelpost BGT niet volledig besteed, bestemd naar 2024	RUIM	67	Voordeel	I
3 Voordeel Woonvisie budget niet volledig besteed, deels bestemd naar 2024	RUIM	48	Voordeel	I
4 Hogere loonkosten door inhuur op Wonen	RUIM	-234	Nadeel	I
5 Lagere loonkosten wegens vacature toezichthouder	LEEF	86	Voordeel	I
6 Hogere kosten van zwerfafval	LEEF	-30	Nadeel	I
7 Hogere kosten elektra voor openbare verlichting	LEEF	-26	Nadeel	I

Omschrijving	Prog.	Bedrag		I/S
8 Uitloop kosten parkeernota, bestemd naar 2024	LEEF	25	Voordeel	I
9 Voordeel bijdrage Foodvalley niet nodig voor 2023	LEEF	40	Voordeel	I
10 Voordeel ongediertebestrijding: grondnesten zijn niet uitgekomen	LEEF	68	Voordeel	I
11 Afrekening ODNV valt voordelig uit	LEEF	145	Voordeel	I
12 Voordeel zon op dak, GEO, bestemd naar 2024	LEEF	92	Voordeel	I
13 Voordeel meerdere budgetten duurzaamheid, bestemd naar 2024	LEEF	40	Voordeel	I
14 Lagere loonkosten Milieubeheer	LEEF	68	Voordeel	I
15 Afval: nadeel op de kostendeekkende dienstverlening	KDV	-179	Nadeel	I
16 Voordeel vergunningen lagere leges, maar ook lagere loonkosten	KDV	75	Voordeel	I
<i>Overige verschillen < € 25.000</i>		-34	Voordeel	
Subtotaal		294	Voordeel	I
Thema Samenleving				
1 Voordeel SISA Jeugdgezondheidszorg door afrekening oude jaren	PGB	31	Voordeel	I
2 Voordeel SPUK IZA en GALA middelen	PGB	112	Voordeel	I
3 Voordeel Gezondheidszorg overige goederen en diensten	PGB	60	Voordeel	I
4 Lagere subsidie Sport en bewegen	PGB	46	Voordeel	I
5 Lagere kapitaallasten Sport voorbereiding sporthal	PGB	37	Voordeel	I
6 Voordeel subsidieregelingen ondersteuning sportverenigingen	PGB	55	Voordeel	I
7 Lagere loonkosten door verloop en vacatures	PGO	163	Voordeel	I
8 Lagere subsidie peuterspeelzalen	PGO	37	Voordeel	I
9 Lagere loonkosten bijstand door verloop en vacatures	PMP	80	Voordeel	I
10 Voordeel opvang Oekraïne	PMP	20	Voordeel	I
11 Verhaal leenbijstand - bijzondere bijstand	PMP	40	Voordeel	I
12 Voordeel Sisa subsidie B2 en G12 vorige jaren	PMP	39	Voordeel	I
13 Hogere kosten energietoeslag	PMP	-482	Nadeel	I
14 Middelen MC voor energiearmoede en aanpak armoede eb schulden niet volledig besteed	PMP	76	Voordeel	I
15 Voordeel schuldhulpverlening	PMP	43	Voordeel	I
16 Voordeel kwijtschelding aanraming niet volledig nodig gebleken	PMP	32	Voordeel	I
17 Lagere loonkosten WMO door verloop en vacatures	PMP	160	Voordeel	I
18 Lagere kosten doordat onderzoek IHP nog niet is afgerond	PWL	33	Voordeel	I
19 Vrijval uit IHP Onderwijs voor oude jaren	PWL	37	Voordeel	I
<i>Overige verschillen < € 25.000</i>		97	Voordeel	
Subtotaal		716	Voordeel	I
Thema Economie en recreatie				
1 Vrijval verplichting uittreden SNV	PER	40	Voordeel	I
2 Hogere kosten speelvoorzieningen: herstelwerkzaamheden ivm voldoen aan wetgeving	PER	-26	Nadeel	I
3 Middelen CA 22 voor toeristisch investeringsprogramma (uit bestaande budgetten bekostigd)	PER	65	Voordeel	I
4 Lagere loonkosten BBK gebouwen	PER	36	Voordeel	I
5 Opbrengsten verkoop groenstroken	PER	29	Voordeel	I
<i>Overige verschillen < € 25.000</i>		58	Voordeel	
Subtotaal		202	Voordeel	I
Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
1 Vrijval voorziening wethouderspensionen	BDV	135	Voordeel	I
2 Voordeel wachtgeld wethouders ivm inkomsten en overige voordelen	BDV	93	Voordeel	I
3 Uitvoeringsbudget IVP niet besteed	BDV	25	Voordeel	I
4 Hogere loonkosten door inhuur wegens ziekte	BDV	-65	Nadeel	I
5 Onderschrijving op doorbelasting uren naar grex en investeringen, mede door inhuur	BDV	-50	Nadeel	I
6 Voordeel afrekening VNOG	BDV	23	Voordeel	I
7 Opleidingsbudget niet volledig besteed	BDV	64	Voordeel	I

Omschrijving	Prog.	Bedrag		I/S
8 Stelpost SNV onvoorziene kosten niet gebruikt	BDV	50	Voordeel	I
9 Lagere doorbelasting overhead aan projecten	BDV	-271	Nadeel	I
10 Nadeel afrekening ISNV 2022 en 2023	BDV	-31	Nadeel	I
11 Onderschrijding budget WOO	BDV	138	Voordeel	I
12 Voorziening Spaarverlof gevormd in 2023	AD	-122	Nadeel	I
13 Stelpost onvoorzien niet gebruikt	AD	55	Voordeel	I
14 Budget externe onderzoeken niet volledig besteed	AD	28	Voordeel	I
15 Afboeken dubieuze debiteuren en dotatie voorziening	AD	-99	Nadeel	I
16 Deel stelpost prijscompensatie niet ingezet	AD	78	Voordeel	I
17 Algemene uitkering: bijstelling maatstaven en energietoeslag 2023	AD	785	Voordeel	I
18 Hogere opbrengsten forensen- en toeristenbelasting	AD	145	Voordeel	I
19 Voordeel inhuur WOZ bezwaar	AD	29	Voordeel	I
20 Voordeel OZB	AD	40	Voordeel	I
21 Nadeel dividendopbrengsten	AD	-36	Nadeel	I
22 Rentebaten op uitgeleende middelen	AD	606	Voordeel	I
<i>Overige verschillen < € 25.000</i>		188	Voordeel	
Subtotaal		1.808	Voordeel	I
Totaal		3.019	Voordeel	I

Bedragen x € 1.000, -/- = nadeel

De toelichting op deze afwijkingen is als volgt:

Thema Ruimte en leefomgeving

1. Voor de invoering van de Wet Kwaliteitsborging is een stelpost geraamd. Deze stelpost is niet volledig gebruikt. Het restant komt ten gunste van het rekeningsaldo.
2. In het coalitieakkoord zijn gelden beschikbaar gesteld voor 2022 en 2023 om de basis-registraties op orde te krijgen. Deze gelden zijn niet volledig besteed in 2023 en de activiteiten lopen door in 2024. Dit budget is opgenomen in het voorstel voor bestemming van het rekeningresultaat.
3. Voor de actualisatie van de Woonvisie zijn middelen beschikbaar gesteld. De actualisatie is voordeliger uitgevallen, maar loopt nog door begin 2024. Dit incidentele budget is opgenomen in het voorstel voor bestemming van het rekeningresultaat voor een bedrag van € 20.000.
4. Op product Wonen is personeel ingehuurd, deels voor vervanging, maar ook voor extra inzet. Dit zorgt voor hogere kosten.
5. Er is een voordeel van € 86.000 ontstaan door vacatureruimte van met name de toezichthouder. Inmiddels is deze functie weer ingevuld.
6. Er waren hogere kosten voor het opruimen van zwerfafval geeft een nadeel van € 30.000 op het budget.
7. De kosten voor elektriciteit van openbare verlichting is in afgelopen jaar € 26.000 hoger uitgevallen.
8. Het opstellen van de parkeernota loopt door in 2024, voor 2023 zijn de uitgaven daarvoor € 25.000 lager. Dit budget is meegenomen in het voorstel voor bestemming van het rekeningresultaat.
9. In de halfjaarrapportage was een bijdrage geraamd voor FoodValley. Binnen Foodvalley waren echter nog voldoende middelen beschikbaar, waardoor de bijdrage voor 2023 is komen te vervallen.

10. De kosten voor ongediertebestrijding zijn lager uitgevallen, doordat grondnesten niet zijn uitgekomen in 2023.
11. De afrekening van de ODNV is voor een bedrag van € 145.000 lager uitgevallen. Binnen de ODNV zijn de kosten lager uitgevallen, onder andere voor personeel, maar ook door voordelen op de fusiekosten en andere voordelen.
12. Vanuit het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de projecten Zon op dak en gemeentelijke energieopwekking. Deze projecten lopen door in 2024, voorgesteld wordt het budget ook mee te nemen naar 2024.
13. Binnen een drietal duurzaamheidsbudgetten is per saldo een voordeel ontstaan van € 40.000. Deze budgetten zijn opgenomen in het voorstel voor bestemming van het rekeningresultaat.
14. Op het product Milieubeheer zijn voordelen ontstaan in de loonkosten. Dit geeft een voordeel van € 68.000.
15. Op product Afval is een nadeel ontstaan. Dit saldo is ontstaan door een aantal nadelen en deels gecompenseerd door een aantal voordelen. De grootste verschillen worden hieronder toegelicht. Doordat één van onze eigen huisvuilwagens in augustus kapot is gegaan en het bleek dat deze niet meer te repareren was, hebben we een vanaf die tijd een tweede huisvuilwagen moeten huren. Hierdoor hebben we ruim € 50.000 aan extra kosten moeten maken. Tegelijkertijd zijn de kosten voor transport en de gemeentelijke dienst toegenomen, zoals ook vermeld in de Begroting 2024. Voor het beladen van de huisvuilwagens huren wij mensen in via een inleenconstructie met de Inclusief Groep. Vanaf juli 2023 heeft de Inclusief Groep problemen gehad met het leveren van personeel, waardoor wij genoodzaakt waren via een derde partij beladers in te huren tegen een hoger uurtarief. Dit heeft geleid tot een bedrag van bijna € 30.000 aan meerkosten. Verder is een nadeel gerealiseerd op de opbrengsten papier door lagere tarieven, maar ook lagere tonnages. Naast deze tekorten hebben we ook te maken gehad met hogere opbrengsten. Zo is de textielprijs gestegen van € 30,- naar € 375,-, waardoor wij hierop een meeropbrengst van bijna € 45.000 hebben dan geraamd. Doordat er minder restafval bij de huisvuilwagens is aangeboden, hebben we € 19.000 minder aan verwerkingskosten.
16. Zoals in de halfjaarrapportage benoemd zijn de leges lager uitgevallen. Doordat de loonkosten ook lager zijn uitgevallen, is per saldo een voordeel ontstaan.

Thema Samenleving

1. Voor de Jeugdgezondheidszorg is subsidie ontvangen over voorgaande jaren. Deze was uit voorzichtigheid in vorig jaar nog niet opgenomen. Met de toekenning in 2023 volgt hieruit een voordeel.
2. In afgelopen jaar zijn subsidiegelden ontvangen vanuit GALA- (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA- (Integraal ZorgAkkoord)middelen. Het IZA en het GALA bevatten afspraken die een impuls geven aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners. Deze regelingen lopen van 2023-2026. Deze middelen zijn na de zomer definitief geworden. Dat maakt dat de besteding voor een deel al vanuit regulier budget was voorzien. Nu deze subsidiabel zijn, ontstaat een voordeel op de budgetten.

3. Op Gezondheidszorg is mede door de subsidiegelden een voordeel ontstaan op het budget.
4. Voor Sport en bewegen is ook een voordeel gerealiseerd door voordelige subsidieafrekeningen. Dit heeft onder meer betrekking op de SPUK sport, welke voorzichtig wordt geraamd vanwege de onzekerheid die er in deze subsidie zit (€ 22.000 voordeel). Het restant komt vanuit een voordeel op de SPUK brede regeling combinatiefuncties.
5. Verder zijn de kapitaallasten € 37.000 lager vanwege het voorbereidingskrediet van de nieuwe sporthal. Met het beschikbaar stellen van het krediet worden de kapitaallasten al geraamd, de daadwerkelijk afschrijving start pas na ingebruikname.
6. Het budget voor de sportverenigingen laat een voordeel zien van € 55.000. Naast een voordeel op een subsidieafrekening van vorige jaren van € 27.000 wordt er minder gebruik gemaakt van verschillende sportsubsidies.
7. Binnen programma Gezondheid en bewegen zijn de loonkosten lager uitgevallen met name door vacatureruimtes. Het verloop is in afgelopen jaar hoger geweest, met name de tijd van werving zorgt voor een voordeel op de loonkosten. In 2024 is de formatie weer op orde.
8. Het budget voor de Kinderdagopvang is € 42.000 voordeliger doordat er minder gebruik wordt gemaakt van de regeling die we als gemeente aanbieden. Dit budget is bedoeld voor lokaal maatwerk voor peuteropvang. Door de kinderopvangtoeslag en VVE-regeling is er minder budget nodig geweest voor de kinderdagopvang.
9. Voor product bijstandsverlening zijn de loonkosten lager uitgevallen met name door vacatureruimtes. Met name de tijd van werving zorgt voor een voordeel op de loonkosten. In 2024 is de formatie weer op orde.
10. Op product Bijstandverlening zijn de bijdragen van de Rijksoverheid voor de opvang van Oekraïners verantwoord. De begroting is echter tussentijds al bijgesteld in de halfjaarrapportage, waarmee de afwijking bij de jaarrekening ten opzichte van de begroting op de opvang van Oekraïners is beperkt tot € 20.000.
11. Voor de Leenbijstand is meer teruggevorderd dan was geraamd. Het voordeel bedraagt € 40.000.
12. Verder zijn de baten hoger door subsidiebijdragen voor uitvoering van de kinderopvangtoeslag en terugbetalingen op leenbijstand. De uitvoering van deze regelingen wordt met regulier personeel gedaan, de subsidie geeft daarmee een bate.
13. In 2023 is de energietoeslag uitbetaald. In de raming zijn slechts de toegekende gelden vanuit de Rijksoverheid opgenomen. Medio oktober is definitief geworden dat de energietoeslag ook voor 2023 uitbetaald kon worden. Het bijbehorende budget is in de decembercirculaire meegenomen. Dit is te laat om nog om de zetten in budget. Dat geeft op het budget energietoeslag een overschrijding van € 482.000. Deze overschrijding wordt meer dan gecompenseerd door de bijdrage van het Rijk, deze bijdrage is verantwoord onder Thema 4.
14. Op het Gemeentelijk minimabeleid zijn de lasten lager uitgevallen voor budget voor flankerend beleid energiearmoede en aanpak van armoede en schulden voor per saldo € 75.000. Dit zijn extra middelen die in de meicirculaire door het Rijk beschikbaar zijn gesteld.

15. Ook de Schuldhulpverlening is € 43.000 lager uitgevallen door minder gebruik van de regelingen.
16. De kwijtscheldingen lager uitgevallen. Tussentijds waren de lasten aangeraamd, uiteindelijk is een voordeel van € 32.000 gerealiseerd.
17. De loonkosten voor de uitvoering van de WMO zijn lager uitgevallen met name door vacatureruimtes. Het verloop is in afgelopen jaar hoger geweest, met name de tijd van werving zorgt voor een voordeel op de loonkosten. In 2024 is de formatie weer op orde.
18. De actualisatie van het IHP is nog niet afgerond in 2023 en loopt door naar volgend jaar. Voorgesteld wordt het budget beschikbaar te stellen via resultaatbestemming om daarmee de actualisatie af te ronden.
19. Voor het IHP onderwijs zijn enkele kredieten afgesloten uit voorgaande jaren. Dit geeft een vrijval op de kapitaallasten.

Thema Economie en recreatie

1. Er is een voordeel ontstaan van € 40.000 wegens vrijval van budget dat is overgekomen vanuit de SNV. Dit project kent geen verplichting meer, het budget valt daarmee vrij.
2. De kosten voor onderhoud aan speelvoorzieningen zijn € 26.000 hoger uitgevallen. Er zijn meer herstelwerkzaamheden uitgevoerd om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften.
3. In het Coalitieakkoord zijn middelen aangeraamd voor het toeristisch investeringsprogramma, deze zijn niet besteed in 2023. Dat komt mede doordat de activiteiten uit de investeringsagenda bekostigd konden worden uit andere budgetten voor toerisme en recreatie.
4. De loonkosten voor beheer van gebouwen zijn lager uitgevallen door middelen voor zwangerschap- en ouderschapsverlof.
5. Door verkoop van groenstroken voor € 29.000 is een voordeel gerealiseerd op Gemeentelijk Bezit. Dit zijn incidentele verkopen.

Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid

1. De actualisatie van de voorziening voor wethouderspensioenen resulteert in een voordeel van € 135.000. Dit wordt veroorzaakt door een stijgende marktrente. Dit heeft direct effect op de voorziening, omdat deze contant gemaakt wordt met een percentage dat is gebaseerd op de marktrente. De rekenrente is gestegen van 0,69% naar 3,16%. Deze werkwijze is voorgeschreven, waardoor sturingsmogelijkheden op deze voorziening beperkt zijn.
2. Op de verplichting voor wachtgeld is een voordeel gerealiseerd. Op het moment dat wethouders zelf inkomen genereren, wordt het wachtgeld lager.
3. Het uitvoeringsbudget voor het IVP is niet volledig besteed. Het voordeel op het budget bedraagt daardoor € 25.000.
4. Op de overhead is een nadeel ontstaan op de loonkosten door inhuur wegens ziekte. De kosten voor inhuur wegens ziekte waren € 544.000 hoger dan het budget. Doordat er ook vacatureruimte en schaalruimte is ontstaan van € 479.000, is het nadeel per saldo beperkt gebleven tot € 65.000.

5. De doorbelasting van loonkosten naar projecten is € 50.000 lager uitgevallen dan begroot.
6. De afrekening van de VNOG liet een voordeel zien van € 23.000.
7. Het opleidingsbudget is niet volledig besteed. De kosten zijn € 64.000 lager dan geraamd.
8. In de begroting was budget opgenomen voor onvoorziene kosten voor overdracht van taken van de SNV. Deze valt nu vrij.
9. De doorbelasting van overhead aan projecten is € 271.000 lager uitgevallen. Naast een lager doorbelasting van personeel (zie ook: 5.), komt dit door inhuur op projecten. Op inhuur vindt geen doorbelasting van overhead plaats, terwijl deze wel is geraamd, uitgaande van inzet van vast personeel.
10. De ISNV afrekening van 2023 liet een nadeel zien van € 16.000. Verder is een bedrag van € 15.000 nog afgerekend over 2022, dit was niet voorzien.
11. Voor de implementatie van de Wet open overheid (Woo) zijn middelen ontvangen van het Rijk in 2022 en 2023. Deze middelen zijn nog niet volledig besteed, het voordeel bedraagt € 138.000.
12. In 2023 is een voorziening gevormd voor spaarverlof van € 122.000. Dit is een nieuwe regeling met ingang van 2022, waarvoor op basis van verslaggevingsvoorschriften een voorziening gevormd moet worden.
13. Het restant van de stelpost voor onvoorzien van € 55.000 valt vrij.
14. Het budget voor externe onderzoeken is niet volledig besteed en geeft een voordeel van € 28.000.
15. Er zijn in 2023 enkele vorderingen afgeboekt voor dwangsommen en belastingen. Na verrekening met de voorziening geeft dat een nadeel van € 50.000, in combinatie met een verhoging van de voorziening van € 49.000 voor nieuwe risico's.
16. Het restant van de stelpost voor prijscompensatie van € 78.000 valt vrij.
17. In de decembercirculaire zijn middelen beschikbaar gesteld welke nog niet besteed zijn. Naast een bijstelling van de maatstaven (€ 76.000) zijn ook middelen beschikbaar gesteld voor de energietoeslag 2023 (€ 709.000).
18. De overige belastingen bestaan uit forensen- en toeristenbelasting en deze zijn € 145.000 hoger uitgekomen, verdeeld in € 47.000 forensenbelasting en € 98.000 toeristenbelasting. Mede als gevolg van de coronacrisis is de markt voor recreatiewoningen enorm aangetrokken en is het bezit van een tweede woning in populariteit toegenomen. Verder is de bezetting op vakantieparken hoog, er zijn meer overnachtingen geregistreerd. Ook zien we een toename van verhuur via platforms zoals Airbnb en Booking.com
19. Tussentijds is budget aangeraamd voor de afhandeling van WOZ-bezwaren. Mede door vacatureruimte zijn de loonkosten (incl. inhuur) lager geëindigd dan geraamd.
20. Op product OZB is een voordeel ontstaan door € 40.000 aan hogere OZB.
21. De dividendopbrengsten zijn lager dan verwacht, met name vanuit Alliander.
22. Op Treasury is een voordeel gerealiseerd vanwege rentebaten vanuit uitstaande gelden voor € 606.000. in de tussentijdse rapportage was de rente reeds aangeraamd. De realisatie is fors hoger geworden, door een hoger saldo dan verwacht in combinatie met een hoger rentetarief.

Bestemming rekeningresultaat in Jaarrekening 2023

Een aantal incidentele budgetten is in het jaar 2023 niet besteed, maar de activiteiten lopen wel door naar 2024. Deze niet bestede budgetten zijn conform de voorschriften als voordeel opgenomen in de jaarrekening en zo toegevoegd aan de algemene reserve. Voorgesteld wordt onderstaande budgetten in 2024 opnieuw beschikbaar stellen door middel van het bestemmen van het rekeningresultaat.

Bestemming rekeningresultaat	Algemene reserve
Thema 1 Ruimte en leefomgeving	
<i>GVVP 2.2 parkeernota</i> Uitloop werkzaamheden voor opstellen parkeernota naar 2024	25
<i>GVVP 2.5 Nijkerkerstraat</i> Werkzaamheden vanuit GVVP in 2023 geraamd, uitvoering later.	30
<i>GVVP 3.5 Veilige schoolomgeving</i> Werkzaamheden vanuit GVVP in 2023 geraamd, uitvoering later.	20
<i>GVVP Onderzoek en oprichten parkeerfonds</i> Uit beleid Parkeernormennota is naar voren gekomen dat het instellen van een parkeerfonds voor ontwikkelingen in het centrum kansrijk is. Vandaar dat aanvullend onderzoek nodig is.	30
<i>Laadvisie</i> Uitloop werkzaamheden voor opstellen laadvisie naar 2024	19
<i>Onderzoek accu's en subsidiëring - Fit our Future</i> Onderzoek naar accu's en subsidiëring hiervan kon niet in 2023 uitgevoerd worden, vanwege de problemen rond netcongestie.	20
<i>Onderzoek contractvorm energielevering - Heihaas</i> Vanwege wisseling van eigenaar is dit uitgesteld naar 2024.	20
<i>Onderzoek financieringsvorm aardgasvrije wijken</i> Vanwege opstellen programma Duurzaamheid en functieveranderingen medewerkers duurzaamheid geen capaciteit voor uitvoer onderzoek.	50
<i>Budgetten duurzaamheid</i> Op verschillende budgetten voor duurzaamheid is een overschot gerealiseerd. Voorgesteld wordt deze budgetten beschikbaar te houden voor duurzaamheidsprojecten in 2024.	40
<i>Basisregistraties op orde</i> In het CA zijn gelden beschikbaar gesteld voor basisregistraties op orde voor 2022 en 2023. In 2023 blijft hier een saldo op over. Het betreft incidenteel budget, wat doorloopt in 2024 en waar wel verplichtingen tegenover staan voor 2024	67
<i>Actualisatie Woonvisie</i> De actualisatie is in 2023 gestart en voor 40% gefactureerd. De resterende 60% + meerwerk komt in 2024.	20
Thema 2 Samenleving	
<i>Ouderen en ouderenzorg (covid)</i> Het project loopt door in 2024, er zijn reeds verplichtingen aangegaan en een deel is reeds gefactureerd. Er wordt nog voor € 25.000 aan facturen verwacht. Voorgesteld wordt het incidentele budget dat is toegekend vanuit covidmiddelen te bestemmen voor 2024.	25
<i>Onderwijshuisvesting</i> Actualisatie IHP loopt over het boekjaar heen naar 2024. Voorstel om de verwachte kosten voor afronding van het IHP te bestemmen in 2024	33
Thema 3 Economie en recreatie	
<i>Niet van toepassing</i>	-

Bestemming rekeningresultaat	Algemene reserve
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid <i>Wet open overheid (Woo)</i> Voor de Wet open overheid is er vanuit het Rijk (meerjarig) incidenteel en structureel budget beschikbaar gesteld. De kosten die we hiervoor maken lopen achter op de raming van het Rijk. Voorgesteld wordt het resterend budget te bestemmen voor 2024.	139
Saldo bestemming rekeningresultaat 2023	538

Bedragen * € 1.000

De hierboven genoemde budgetten hebben betrekking op ontvangen gelden en/of budgetten die nog niet zijn besteed. Gecorrigeerd voor deze effecten is het voordeel ten opzichte van de begroting € 538.000 lager en zou het voordeel hiermee uitkomen op € 2.481.000 voordelig:

Begrotingssaldo incl. bestemming rekeningresultaat voor 2023	Saldo ten opzichte van begroot	Resultaat baten en lasten
Saldo Jaarrekening 2023	3.019	5.385
Bestemming rekeningresultaat 2023	-538	-538
Voordeel gecorrigeerd met bestemming resultaat	2.481	4.847

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Het resultaat van baten en lasten zou gecorrigeerd voor dit effect uitkomen op € 4.847.000 voordelig wanneer deze activiteiten wel waren uitgevoerd in 2023. Conform besluit van de raad d.d. 25 mei 2023 wordt vervolgens voorgesteld om het restant van het saldo na bestemming van de budgetten toe te voegen aan de reserve investeringsfonds. Met deze toevoeging sluit het saldo van de reserve investeringsfonds op € 8.897.000

Budgetten beschikbaar gesteld via reserve, nog niet besteed in 2023

Een aantal budgetten zijn al meegenomen vanuit voorgaand jaar (2022), maar zijn nog niet (volledig) afgerond in 2023. Ook zijn er enkele projectbudgetten die gedekt wordt door een reserve, welke nog doorlopen in volgend jaar. Voor deze budgetten wordt gevraagd deze ook beschikbaar te stellen voor 2024. Dit betreffen de volgende budgetten:

Bestemming rekeningresultaat 2023 – budgetten uit reserve	Algemene reserve
Thema 1 Ruimte en leefomgeving <i>GVVP 4.2j Zuiderveldweg - Groevenbeeklaan verbeteren oversteek</i> Werkzaamheden vanuit GVVP in 2023 geraamd, uitvoering later. Voorgesteld wordt dit budget – met de dekking vanuit de AR – weer beschikbaar te stellen in 2024.	30
<i>GVVP 3.2g Krachtighuizen wegen verbeteren</i> Werkzaamheden vanuit GVVP in 2023 geraamd, uitvoering later. Voorgesteld wordt dit budget – met de dekking vanuit de AR – weer beschikbaar te stellen in 2024.	80
<i>Implementatiebudget Omgevingswet</i> Het budget voor implementatie van de omgevingswet heeft ultimo 2023 nog een saldo van € 470.000. Voorgesteld wordt om dit budget nog voor 2024 beschikbaar te houden, omdat in dit jaar de omgevingswet daadwerkelijk van start gaat en daar nog kosten voor verwacht worden. Dekking komt conform besluit uit de algemene buffer.	470
Thema 2 Samenleving <i>JR22 Versterken sociale basis ouderen (DC 22)</i> De incidentele middelen vanuit de JR22 Versterken sociale basis ouderen (DC 22) zullen worden ingezet voor het programma dementie. Er worden nog enkele facturen verwacht in 2024, voorgesteld wordt dit budget beschikbaar te stellen in 2024 om het project af te ronden.	17

Bestemming rekeningresultaat 2023 – budgetten uit reserve	Algemene reserve
JR22 Subsidie coronasteun cultuur Restant € 26.250 is toegezegd voor éénmalige subsidie Filmhuis (zaaknummer 1359702) gedurende 3 jaar (€ 12.500 / € 8.750 / € 5.000). Dekking AR (JR22)	26
Thema 3 Economie en recreatie Gevefondsen - Centrumplan Project loopt jaar door na afronding Centrumplan, dat vooralsnog tot 2027. Dekking AR (BGW Centrumplan)	35
JR22 Vitale vakantie parken 2021 Budget mee vanuit voorgaande jaren, 2023 niet tot volledige uitvoering geleid vanwege: klimaat adaptieve maatregelen pas recentelijk opgestart en minder kosten en aanmeldingen dan verwacht. Dekking AR (JR22)	25
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid JR22 Transitie beveiliging bedrijventerreinen In de 4-maandsrapportage 2022 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor transitie beveiliging bedrijventerrein. Dit is nog niet afgerond in 2023. Voorgesteld wordt het budget beschikbaar te stellen in 2024.	36
Saldo bestemming rekeningresultaat 2023 – budgetten vanuit reserves	719

Bedragen * € 1.000

Deze budgetten zijn via de algemene reserve beschikbaar gesteld in 2023 en hebben daarmee geen invloed op het rekeningresultaat. Deze budgetten zijn nog niet (volledig) besteed, maar deze zijn wel nodig om de betreffende projecten af te ronden. Voor deze budgetten wordt gevraagd deze ook beschikbaar te stellen voor 2024.

Analyse vermogenspositie

Reservepositie

De reserves van onze gemeente zijn op een goed niveau. Dit blijkt uit onderstaand overzicht:

Eigen vermogen	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	8.577	6.138
Bestemmingsreserves	64.604	60.313
Resultaat na bestemming	5.385	4.999
Totaal eigen vermogen	78.566	71.450

Bedragen * € 1.000

Voor het verloop van de algemene reserve verwijzen we u naar hoofdstuk 5 Jaarrekening, Toelichting op de balans bij het onderdeel algemene reserve.

De algemene reserve is gestegen met ± € 2,4 miljoen, met name door het resultaat uit vorig jaar. De ondergrens van de algemene reserve is in de Nota reserves en voorzieningen 2023 bepaald op € 2,5 miljoen (€ 100,- per inwoner). De algemene reserve zal, inclusief het resultaat van 2023, boven de ondergrens uitkomen.

De bestemmingsreserves zijn gestegen met ± € 4,3 miljoen, met name veroorzaakt door een stijging van de reserve dekking kapitaallasten (vanuit de algemene reserve) en de reserve sociaal domein.

Financiële kengetallen

De financiële positie van de gemeente kan ook uitgedrukt worden in financiële kengetallen. De doelstelling is om hiermee een beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeenten. Ter vergelijking is ook het gemiddelde van alle Gelderse gemeenten opgenomen (op basis van de Jaarrekening 2022).

De betekenis van de kengetallen worden hieronder beknopt toegelicht. In de paragraaf Weerstandsvermogen worden de kengetallen verder toegelicht.

Verloop kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Gelders gemiddelde (o.b.v. Jaarrekening 2022)
Netto schuldquote	-20%	21%	-7%	36%
Netto schuldquote gecorrigeerd	-32%	8%	-18%	28%
Solvabiliteitsratio	63%	63%	67%	39%
Grondexploitatie	-2%	15%	8%	7%
Structurele exploitatieruimte	13%	7%	9%	5%
Belastingcapaciteit	90%	75%	82%	101%

De kengetallen netto schuldquote, solvabiliteitsratio en grondexploitatie geven inzicht in de vermogensverhoudingen van de schulden, het eigen vermogen en de waardering grondexploitaties. De belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog het belastingniveau is in vergelijking met het landelijk gemiddelde. De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de jaarlijkse baten en lasten (gecorrigeerd voor incidentele baten, lasten en reservemutaties) zich verhouden en hoeveel ruimte nog in de exploitatie aanwezig is. Op alle kengetallen scoort gemeente Putten goed en (ruim) boven het Gelders gemiddelde. Hieruit blijkt dat de financiële positie van onze gemeente zeer solide is.

Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van onze gemeente is uitstekend. Dit blijkt uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing die in dit jaarverslag is opgenomen.

Berekening weerstandsvermogen	Jaarrekening 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	42.563
Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	6.349
Totaal weerstandsvermogen	36.214

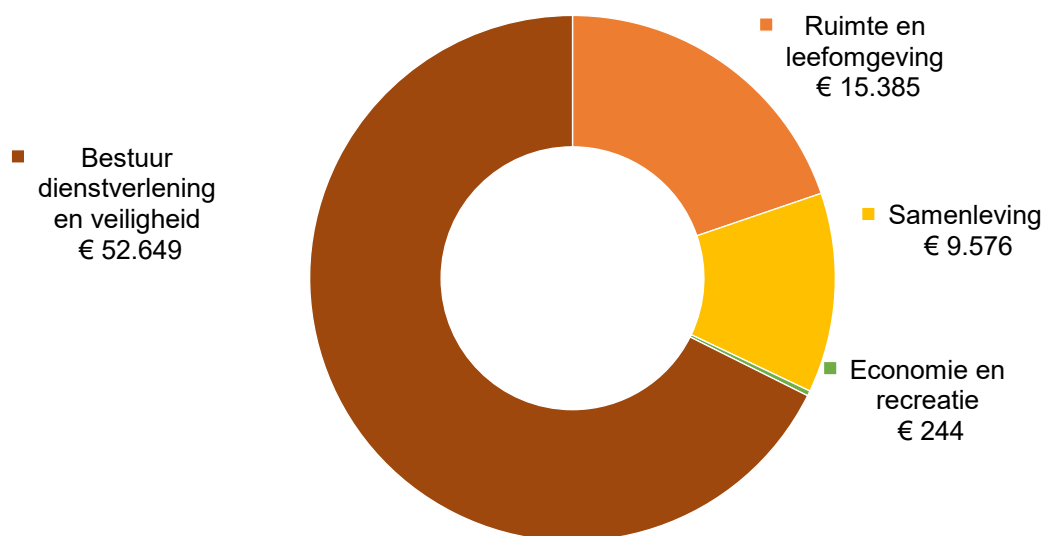
Bedragen * € 1.000

De beschikbare weerstandscapaciteit (buffer) betreft voornamelijk de aanwezige vrije reserves. De benodigde weerstandscapaciteit betreft de mogelijke risico's. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de buffer veel hoger is dan de mogelijke risico's. Met de aanwezige buffers kunnen de ingeschatte financiële risico's ruim zes keer opgevangen worden. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

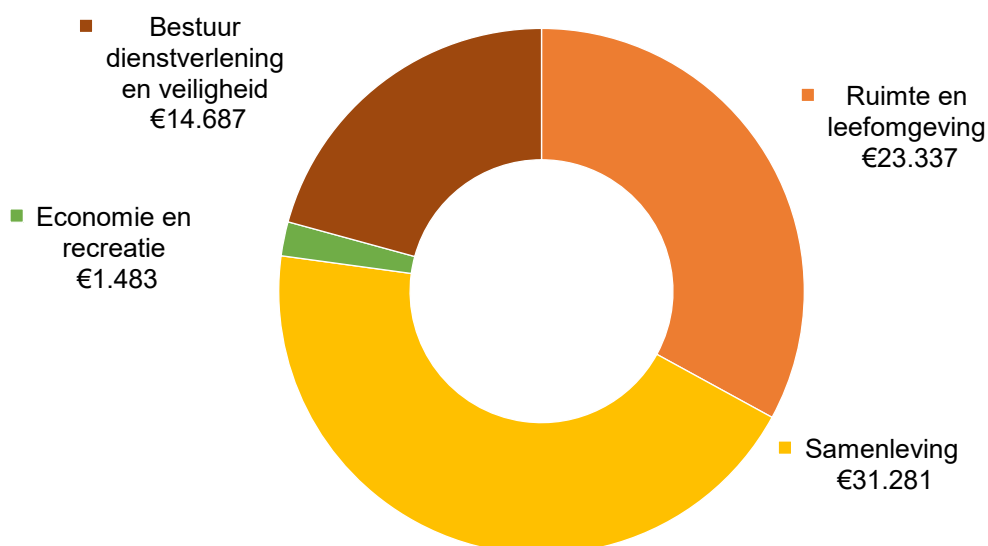
Hoofdstuk 3 Thema's en programma's

De jaarrekening is opgebouwd uit vier thema's die weer onderverdeeld zijn in verschillende programma's. Een programma is een samenhangend geheel van beleidsproducten, activiteiten en geldmiddelen. De verdeling van de totale lasten en baten in de jaarrekening over de verschillende thema's is hieronder weergegeven.

Baten Jaarrekening 2023 per thema

Lasten Jaarrekening 2023 per thema

Thema Ruimte en leefomgeving

Algemeen

Het thema Ruimte en leefomgeving heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Ruimte;
- Programma Leefomgeving;
- Programma Kostendekkende dienstverlening.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer Cornelissen, de heer Van Nieuwenhuizen en de heer 't Jong.

Wat hebben we bereikt?

Het coalitieakkoord 'En nu door' beschrijft de plannen voor de jaren 2022-2026. In het collegeprogramma 2022-2026 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. In dit hoofdstuk geven we aan wat er is gedaan aan de actiepunten en overige beleidsontwikkelingen in 2023 binnen het begrotingsthema Ruimte en leefomgeving.

Actiepunten 2023

Wonen

Herijking Woonvisie/Ontwikkeling Programma Wonen

B. Cornelissen

We zijn gestart met de voorbereidingen voor een Programma Wonen. Hiervoor is onderzoeksbureau Companen ingehuurd. Het programma Wonen integreert een aantal producten, zoals de Woonvisie, de monitor en de inbreidingsnotitie. Vanaf oktober is Companen bezig geweest met het inventariseren van het bestaand beleid en het aanscherpen van de discussienota. Deze notitie is gebruikt als bespreekstuk voor de stakeholdersbijeenkomsten met de raad, marktpartijen, corporaties en huurders, en belangenorganisaties. Naar verwachting zal het Programma Wonen in het derde kwartaal van 2024 ter vaststelling worden voorgelegd aan de raad.

Ontwikkeling woningbouwlocatie Halvinkhuizen

B. Cornelissen

Het bestemmingsplan fase 1 heeft ter inzage gelegen en naar aanleiding van de ingediende zienswijze is een zienswijzenota opgesteld. Op basis hiervan is op bepaalde punten het ontwerp bestemmingsplan aangepast en is het bestemmingsplan in november vastgesteld door de gemeenteraad, samen met het beeldkwaliteitsplan en de grondexploitatie fase 1. De anterieure overeenkomst fase 1 tussen grondeigenaren en de gemeente is getekend.

Ontwikkeling woningbouwlocatie De Bosrande

B. Cornelissen

Het stedenbouwkundig plan van de ontwikkelaar heeft na meerdere aanwijzingen van de gemeente nog steeds te kampen met tekorten. Er wordt nog niet voldaan aan de woonvisie, er is onvoldoende ruimte voor de opvang van hemelwater, er ontbreekt een parkachtige setting zoals eerder gepresenteerd en het plan voorziet niet in parkeerplaatsen op de juiste locatie in de openbare ruimte.

Daarnaast lopen er gesprekken met de Provincie Gelderland inzake de houtopstanden en de aanwezigheid van een das in het plangebied. De gemeente zet zich maximaal in als bemiddelaar tussen provincie en ontwikkelaar en tussen omliggende bedrijven, het waterschap en de ontwikkelaar.

Ontwikkeling woningbouwlocatie Ambachtstraat

B. Cornelissen

In oktober heeft het college ingestemd met het opstellen van een ontwikkelstrategie en ruimtelijke verkenning voor het bedrijventerrein Ambachtstraat. Het college heeft in samenspraak met de provincie Gelderland bureau Arcadis geselecteerd om de ontwikkelstrategie op te stellen. In december vond de kick-off van het projectteam van de gemeente en Arcadis plaats.

Ontwikkeling woningbouwlocatie Rimpeler

B. Cornelissen

Alle woningen van fase 4, 5 en 6 (de laatste fases in het project) zijn opgeleverd. In heel Rimpeler zijn de verhardingen en bebording aangebracht. De groeninrichting is in een groot deel van Rimpeler aangebracht; in februari 2024 volgen nog de gebieden van de laatste fases. In december zijn de bewoners van fase 4B en 5 betrokken bij de inrichting van de laatste speeltuin. Na deze laatste werkzaamheden is het project Rimpeler afgerond.

Ontwikkeling woningbouwlocatie Bilderdijkstraat

B. Cornelissen

In oktober is het oude gebouw van school De Akker gesloopt. Vervolgens is gestart met het bouwrijp maken van het gebied voor de bouw van 40 woningen, waarvan 32 sociaal. Van deze 32 sociale woningen zijn 24 huurwoningen en 8 koopwoningen.

Ontwikkeling flexwonen

B. Cornelissen

In december heeft de Woningstichting Putten (WSP) een omgevingsvergunning aangevraagd. De omgeving van de Bijsterenseweg is geïnformeerd over de optimalisatie van het product en de wijziging van de doelgroep.

Er is nog geen tweede locatie in beeld voor flexwonen. Wel is er een particulier initiatief ontstaan op de eerder beoogde tweede locatie voor flexwonen.

Borging Wet kwaliteitsborging in de bouw (WKB)

B. Cornelissen

De Wet kwaliteitsborging treedt gelijk met de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking. In veel gevallen hoeft een initiatiefnemer dan voor het bouwtechnische deel van een bouwplan geen vergunning in te dienen. Er kan worden volstaan met een bouwmelding en gereedmelding. Het proces om deze meldingen te ontvangen en te verwerken is ingericht in het systeem en in de organisatie.

Mobiliteit

Zuidelijke ontsluiting Halvinkhuizen

P.A. van Nieuwenhuizen

Alle in september door de raad gevraagde relevante onderzoeken voor het onderzoek naar de ligging van het tweede gedeelte van de zuidelijke ontsluiting zijn uitgezet. Voor de begeleiding van de participatie wordt gezocht naar een communicatiebureau. Bij de participatiebijeenkomsten worden de raadsleden ook van harte welkom geheten.

Uitvoering GVVP

P.A. van Nieuwenhuizen

In maart is het beleidskader met uitvoeringsmaatregelen van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld. Uit dit GVVP komt een aantal projecten voort om het wegen-netwerk van Putten verder te ontwikkelen en te verbeteren. De uitvoering van deze projecten loopt. De projecten die in 2023 gestart moesten worden, zijn gestart. Het parkeeronderzoek is afgerond en de onderzoeken naar het doorgaande verkeer in de Harderwijkerstraat en de verkeersveiligheid op de rotondes in de Voorthuizerstraat zijn bijna afgerond.

Actualiseren Nota Parkeernormen

P.A. van Nieuwenhuizen

Het proces rond het vernieuwen van de Nota Parkeernormen is opgestart. De inventarisatie is afgerond en de opgehaalde informatie en analyse is verwerkt naar kaders en uitgangspunten voor de geactualiseerde Nota Parkeernormen. Er is een begin gemaakt met het opstellen van de conceptnota. Begin volgend jaar volgt behandeling in de gemeenteraad.

Onderhoud wegen

P.A. van Nieuwenhuizen

We hebben groot levensduurverlengend onderhoud uitgevoerd aan de volgende wegen/(fiets)paden: Bakkerstraat (herinrichting), fietspad Vanenburgerallee, fietspad Menne-straat-Kraakweg, fietspad Mennestraat, fietspaden Dorpsstraat (bij Vrouw van Putten), trottoir Garderenseweg (centrum).

Zie voor meer informatie de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Verbetering fietsnetwerk

P.A. van Nieuwenhuizen

In het in maart vastgestelde GVVP is budget opgenomen voor het verbeteren van het fietsnetwerk in Putten. Dit jaar hebben we de fietsoversteken in de Dorpsstraat en Henslare aangepakt. Voor Krachtighuizen hebben we daarnaast een plan gemaakt voor het verbeteren van de verkeersveiligheid, waarbij de Oude Garderenseweg en Krachtighuizerweg ingericht worden als fietsstraat om zo meer prioriteit te geven aan fietsen.

Verbreiding en betere doorstroming van de A28

P.A. van Nieuwenhuizen

Project Hoevelaken is door de Rijksoverheid voor onbepaalde tijd op pauze gezet. Dit was een belangrijk project om de doorstroming op de A28 te verbeteren. Andere maatregelen op de A28 ter bevordering van de doorstroming zijn momenteel niet aan de orde.

Openbare ruimte

Actualisatie en uitvoering Speelruimteplan

P.A. van Nieuwenhuizen

Het beleidsplan Speelruimte 2023 is in mei vastgesteld door de raad. Het beleid is doorvertaald in een uitvoeringsplan Speelruimte dat in september is vastgesteld door het college en waar de raad via een raadsinformatiebrief over is geïnformeerd. Het uitvoeringsplan is inmiddels in werking. De eerste zes speeltuinen zijn of worden gerenoveerd.

Verkenning trimbaan/speelweide in bosgebied

P.A. van Nieuwenhuizen

De aanleg van een trimbaan en speelweide in het bosgebied is meegenomen in de ontwikkeling van de vernieuwde Veluwe ontvangstlocatie Putterbos. Het Putterbos is een aangename plek

geworden om te vertoeven en te sporten. De ontvangstlocatie is eind oktober feestelijk geopend door wethouder 't Jong.

Opstellen bomenvisie -en beleidsplan

P.A. van Nieuwenhuizen

Er is een concept voor het bomenbeleid opgesteld. Dit concept vraagt nog om een herschrijving om de leesbaarheid te bevorderen en zal in 2024 worden voorgelegd aan de raad. De hoofdlijnen van de Bomenvisie zijn meegenomen in de Omgevingsvisie Putten 2040, die in november is vastgesteld.

Aanpak klimaatadaptatie

B. Cornelissen

In december is de beleidsnotitie Riolering en Water 2024-2026 door de raad vastgesteld. Het klimaatadaptatiebeleid wordt nader uitgewerkt binnen het programma Duurzaamheid, als één van de vier pijlers. De raad wordt in de eerste helft van 2024 meegenomen in de doelen ten aanzien van wateroverlast, droogte en hittestress en de wijze waarop deze doelen (effectiever) kunnen worden bereikt met inzet van (mogelijk andere) instrumenten.

Beter onderhoud gemeentelijke natuurgebieden

P.A. van Nieuwenhuizen

Voor de Krachtighuizerheide is een heideherstelplan opgesteld. Het gebied maakt onderdeel uit van de doorontwikkeling Putterpoorten. Daarnaast is voor de gemeentelijke bossen bij Veenhuizerveld een subsidie toegekend voor meer biodivers bos. In december is gestart met de uitvoering van de maatregelen.

Omgevingswet

E.T. 't Jong

De Omgevingsvisie Putten 2040 is op 2 november 2023 vastgesteld door de raad. De invoering van de Omgevingswet ligt op schema. Voor het deelproject omgevingsplan hebben we niet de gewenste functies ingevuld kunnen krijgen, vanwege krapte op de arbeidsmarkt.

Integraal beheer openbare ruimte

P.A. van Nieuwenhuizen

Eind december is het eerste concept van het basis Omgevingsprogramma openbare ruimte gemeente Putten (BOPOR; oude IBOR) opgesteld. Dit conceptstuk wordt nu beoordeeld en in het derde kwartaal van 2024 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Uitvoering beheerplan Riolering

P.A. van Nieuwenhuizen

Het beheerplan Riolering is in 2023 conform planning uitgevoerd. Daarnaast is de nieuwe Beleidsnotitie Riolering en Water eind 2023 vastgesteld.

Zie voor meer informatie de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Uitvoering beheerplan Verlichting

P.A. van Nieuwenhuizen

Er zijn goede stappen gezet in de uitvoering van het beheerplan Verlichting:

- voor 90-95% van de vervanging is opdracht gegeven
- 60-65% van de uitgezette opdrachten is gereed
- er is besloten het eigen elektriciteitsnet, i.v.m. de problematiek rondom de nutsvoorziening, uit voorzorg uit te breiden
- de totale openbare verlichting is NEN3140 gekeurd

Herkomst straatnamen op straatnaamborden

P.A. van Nieuwenhuizen

Het opnemen van de herkomst van straatnamen op de straatnaamborden is voor nieuwe straatnamen inmiddels de standaard werkwijze van de Commissie Naamgeving Openbare Ruimte (CNOR).

Jaarlijkse opschoondag

P.A. van Nieuwenhuizen

De gemeente Putten doet jaarlijks mee aan de Landelijke Opschoondag. De opschoondag vond dit jaar plaats op zaterdag 18 maart. 419 inwoners hebben meegeholpen om Putten een lenteschoonmaak te geven. In totaal werd er 1350 kilo zwerfafval ingezameld.

Buitengebied

Belangenbehartiging agrarische ondernemers

E.T. 't Jong

Elke zes tot acht weken vond er een overleg plaats tussen de bestuurder en een afvaardiging van de agrariërs. Deze overleggen verliepen constructief. De provincie Gelderland maakt ook deel uit van deze overlegstructuur.

Herzien functieveranderingsbeleid

E.T. 't Jong

Eind juni hebben raadsleden drie locaties bezocht, van wie de eigenaren een verzoek voor functieverandering hadden ingediend. Eind november zijn de raadsleden op een raadsinformatieavond geïnformeerd over de problematiek. Daarnaast is het concept regionaal beleidskader ambtelijk beoordeeld en er is een begin gemaakt met het uitwerken van lokaal beleid.

Aandacht stikstofproblematiek

E.T. 't Jong

We hebben de werkvoorraad als het gaat om de stikstofproblematiek in beeld gebracht, zowel lokaal als regionaal. Het college heeft ingestemd met het voorstel om de werkzaamheden inzake het landelijk gebied vorm te geven en uit te voeren binnen het programma Vitaal Landelijk Gebied Putten. Er is een raadsvoorstel voorbereid voor de uitbreiding van formatie op het beleidsveld van programma Vitaal Landelijk Gebied Putten.

Bewustwording inwoners subsidies Natuur en Landschap

B. Cornelissen

Inwoners uit het buitengebied van Putten hebben in december meegedaan aan het beplantingsproject Putten in het Groen van de gemeente Putten en Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG). Er zijn 13.500 stuks bosplantsoen en 135 hoogstamfruitbomen geplant. Het planten van het bosplantsoen is goed voor tien kilometer aan landschapselementen, zoals struweelhaag en hakhoutbosje.

Stimuleren verkoop streekproducten

E.T. 't Jong

Het stimuleren van de verkoop van streekproducten heeft blijvend onze aandacht. Er is een start gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheden voor een eierautomaat in het centrum van Putten.

School in Veenhuizerveld

B. Cornelissen

De school in Veenhuizerveld wordt momenteel gehuurd door kunstenaars. We zijn gestart met een verkenning naar mogelijke functies, waarbij wordt gezocht naar een definitieve invulling.

Groen en water

Stimuleren biodiversiteit door het toevoegen van groen- en landschapselementen B. Cornelissen

Eind 2023 heeft het college ingestemd met de opdracht aan adviesbureau Tauw om een biodiversiteits-actieplan op te stellen. In dit actieplan worden de beleidsmatige basis (incl bredere context) en kansen en acties beschreven en wordt een advies geschreven op welke wijze een pilot ecologisch bermbeheer kan worden uitgevoerd. Uitvoering vindt plaats binnen het programma Duurzaamheid en in samenwerking met de separate opdracht ten aanzien van stimulering biodiversiteit binnen het regionale programma Vitale Vakantieparken.

Voorlichting verantwoord stoken van hout B. Cornelissen

Het tweejaarlijks budget van € 10.000 is per jaar gesplitst. In 2022 zijn er korte workshops gegeven. In 2023 kon daar echter geen invulling aan worden gegeven, vanwege een gebrek aan capaciteit.

Goed onderhoud watergangen P.A. van Nieuwenhuizen

De aanbesteding voor het onderhoud van de watergangen is gedaan en de werkzaamheden zijn naar behoren uitgevoerd.

Intensiveren onderhoud sprengen B. Cornelissen

Eind 2022 is de sprengenbeek, die in 2023 officieel is vernoemd tot Horselingbeek, éénmalig opgeschoond in opdracht van de gemeente Putten. Voorheen gebeurde dat door vrijwilligers van/via de Stichting Natuur- en Milieubescherming Putten. Binnen de Droogte Alliantie Putten Plus ERMelo (DAPPER) is in 2023 overleg gevoerd met alle betrokkenen over mogelijke (aanvullende) maatregelen die niet alleen bijdragen aan de cultuurhistorische waarde van de sprengbeken, maar tevens rekening houden met de problematiek rond droogte/verdroging.

Voortzetting adoptie bomen en boomplantacties P.A. van Nieuwenhuizen

Alle honderdvijftig bomen waren dit jaar binnen 24 uur vergeven. De bomen worden begin 2024 huis-aan-huis bezorgd.

Duurzaamheid

Verduurzaming bestaande woningvoorraad B. Cornelissen

We hebben de Toekomstbestendig Wonen lening opgerekt, ook voor VVE's. Daarnaast heeft dit jaar de focus gelegen op de vorming van het programma Duurzaamheid. In dit programma is een verplichte herijking van de transitievisie warmte opgenomen voor 2024.

Grootschalige opwek door wind en zon stimuleren B. Cornelissen

De noodzaak om stappen te zetten als het gaat om het opwekken van energie door wind en zon is politiek aan de orde gekomen via een raadsinformatieavond Netcongestie en Duurzaamheid. Het college heeft in november ingestemd met het opstellen van een nieuw kader grootschalige energieopwekking. De projectvoorstellen zijn in december besproken en worden gepresenteerd in 2024. Het inpassingsplan voor windpark Horst en Telgt is in december goedgekeurd en de

onderhandelingen over de anterieure overeenkomst zijn gestart. Voor zon-op-dak bedrijventerreinen is een pilot voor parkmanagement afgesproken.

Ontwikkelen dashboard Duurzame energie

B. Cornelissen

Het dashboard Duurzame energie is dit jaar ontwikkeld en komt in 2024 online. Het dashboard geeft inzicht in de status van de ontwikkelingen op het gebied van Wind, Zon op Dak en Zon op Land ten opzichte van de RES1.0-doelstelling.

Mogelijkheden adoptie windmolen buiten Putten

B. Cornelissen

Het college heeft verzocht de mogelijkheden voor een adoptiewindmolen te verkennen als optie om de RES 1.0-doelstellingen te halen. In de RES-regio Noord-Veluwe zijn daarvoor nog geen concrete mogelijkheden gevonden.

Opstellen laadvisie en plaatsingsbeleid

P.A. van Nieuwenhuizen

Er is ingeschreven op het provinciale concessiemodel voor de aanbesteding van laadpalen. Dit bleek uit vooronderzoek de meest geschikte optie om laadpaalbeleid aan te besteden en vervolgens ten uitvoer te brengen. De laadpaal- en laadinfrastructuurvisie is opgesteld en zal begin 2024 worden voorgelegd aan de raad.

Opstellen programma Duurzaamheid

B. Cornelissen

In 2023 hebben alle ambtelijke en bestuurlijke overleggen plaatsgevonden die nodig waren voor het opstellen van het eerste programmaplan voor het programma Duurzaamheid. Medio 2024 wordt het programmaplan aan de raad voorgelegd.

Realiseren Zon op Dak

B. Cornelissen

De lopende projecten zijn voortgezet. Daarnaast is er een pilot gestart voor de financiering van accu's ter voorkoming van netcongestie op bedrijfsniveau. Verder is er juridische ondersteuning geboden aan een bedrijf dat stroom wil gaan leveren aan een ander bedrijf. De afronding van de laatste energiescans is voltooid; dit heeft ongeveer een half hectare aan zonnepanelen op daken opgeleverd.

Steunen kleinschalige energieopwekking

B. Cornelissen

Het beleid voor de aanleg van kleinschalige velden met zonnepanelen is aangepast. In het beleid zijn nu duidelijke kaders opgenomen die aangeven wanneer zon op land voor huishoudens mogelijk is en tot hoeveel vierkante meter. Daarnaast wordt verdere aanleg van zon op dak toegelicht. Binnen projecten en gebiedsontwikkelingen is met name gecontroleerd op plannen voor netcongestie. Indien hiervoor geen plan van aanpak is, wordt deze afgekeurd door de netbeheerder. Tot slot hebben we lokale agrariërs geholpen met het onderzoeken of het aanleggen van zonnepanelen mogelijk is.

Verduurzaming bedrijven(terreinen)

E.T. 't Jong

In afstemming met collega's van Economie en de bedrijfscontactfunctionaris is in november een pilot ondertekend voor parkmanagement op de Hoge Eng. Financiering vindt deels plaats via de ondernemers en er is subsidie aangevraagd bij de provincie.

Uit landelijke cijfers blijkt dat Putten in de top 5 staat als het gaat om afvalscheiding. De aanbieding via zakken met - afhankelijk van de soort - verschillend tarief blijkt een goede praktijkvulling van diftar. Daarnaast zijn in februari biobakjes uitgedeeld om inwoners te helpen bij het scheiden van groente-, fruit- en etensresten.

Wat heeft het gekost?

Thema 1 Ruimte en leefomgeving	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	18.022	25.800	23.337
Baten	10.559	16.839	15.385
Saldo voor bestemming	-7.463	-8.961	-7.952
Mutatie in reserve	445	325	-390
Saldo na bestemming	-7.018	-8.636	-8.342

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Thema Samenleving

Algemeen

Het thema Samenleving heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Gezondheid en bewegen;
- Programma Groei en ontwikkeling;
- Programma Maatschappelijke participatie;
- Programma Werken en leren.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer Van den Hoorn, de heer 't Jong, de heer Van Nieuwenhuizen en de heer Lambooij.

Wat hebben we bereikt?

Het coalitieakkoord 'En nu door' beschrijft de plannen voor de jaren 2022-2026. In het collegeprogramma 2022-2026 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. In dit hoofdstuk geven we aan wat er is gedaan aan de actiepunten en overige beleidsontwikkelingen in 2023 binnen het begrotingsthema Samenleving.

Actiepunten 2023

Inclusieve samenleving

Herzien Inclusieagenda 'Putten is voor iedereen'

J. van den Hoorn

Het beleid 'Meedoen in Gelijkwaardigheid' is op 19 december in de gemeenteraad vastgesteld.

Sociaal domein breed

Jaarlijkse werkagenda 'Samenwerking huisartsen – Putten voor Elkaar - Gemeente' *J. van den Hoorn*

De samenwerking tussen huisartsen, Putten voor Elkaar en de gemeente liep in 2023 verder. De nieuwe samenwerkingsagenda is besproken in de stuurgroep en wordt in 2024 gemaakt. De agenda wordt passend gemaakt richting de ketenaanpakken uit het Gezond Actief Leven Akkoord. Daarnaast is een eerste start gemaakt om de samenwerking met andere zorgaanbieders toe te voegen aan deze samenwerkingsagenda.

Uitvoering Meerjarenplan Samenleving 2023-2027

J. van den Hoorn

Het Meerjarenplan Samenleving is op 29 juni vastgesteld door de raad. Daarna zijn diverse onderdelen verder uitgewerkt, bijvoorbeeld het beleidsplan Bestaanszekerheid en het beleid 'Meedoen in Gelijkwaardigheid'.

Opstellen visie op bestaanszekerheid

J. van den Hoorn

Het beleidsplan Bestaanszekerheid is op 23 november vastgesteld door de raad.

Informatievoorziening raad

J. van den Hoorn

De halfjaarrapportage is verder doorontwikkeld en op 3 oktober met een raadsinformatiebrief verstuurd aan de raad.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

J. van den Hoorn/H.A. Lambooj

De opvang van vluchtelingen is uitgebreid met 62 plekken.

Preventie

Opstellen visie op preventie

J. van den Hoorn

We hebben ons in 2023 gericht op het opstellen van een regioplan voor het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit deden we samen met de andere gemeenten, zorg- en welzijnsaanbieders uit de regio Noord-Veluwe en Zeewolde. In dit regioplan zijn de regionale plannen voor preventie op het gebied van zorg opgenomen. Deze gebruiken we om in 2024 een lokaal preventieplan op te stellen.

Uitvoering programma Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)

J. van den Hoorn

Het programma OKO is begin 2023 gestart en loopt ook in 2024 door.

Visie en samenwerkingsagenda Onderwijs-Jeugd

J. van den Hoorn

Het schooljaar 2023/2024 wordt gebruikt om de visie en agenda Putten-breed vorm te geven. De planning is om in juni 2024 een gezamenlijke visie te hebben staan met een agenda. Dit ligt op schema.

Continueren overlegvorm Lokale Educatieve Agenda (LEA)

J. van den Hoorn

Er is drie keer een LEA-overleg geweest, waarbij kinderopvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs bij elkaar kwamen om te overleggen over gezamenlijke onderwerpen.

Opstellen lokale uitvoeringsagenda volksgezondheid

J. van den Hoorn

De lokale uitvoeringsagenda volksgezondheid 2023-2025 is opgesteld en in april vastgesteld door het college. De raad is in mei geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. De uitvoering van de agenda loopt.

Organisatie ondersteuning pleeggezinnen

J. van den Hoorn

We hebben deelgenomen aan de Week van de Pleegzorg. In 2024 gaan we van start met het opzetten van een pleegoudernetwerk.

Jeugd en Wmo

Onderzoek hospice in Putten

J. van den Hoorn

Het onderzoek is gestart maar wordt in 2024 verder uitgewerkt.

Aanpak eenzaamheid

J. van den Hoorn

De lokale coalitie is uitgebreid met meerdere lokale partijen. Er heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden. De Week tegen Eenzaamheid heeft extra aandacht gegeven aan het thema en

verschillende doelgroepen zijn hierbij betrokken, onder andere ouderen bij verschillende organisaties en jongeren op scholen.

Evaluatie OIO (Onafhankelijke inwonerondersteuning)

P.A. van Nieuwenhuizen

Het onderzoek naar de inzet van de onafhankelijke inwonerondersteuning is gestart. Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met Stimenz, de partij die onafhankelijke inwonerondersteuning biedt. De resultaten worden in het tweede kwartaal van 2024 opgeleverd.

Inkoop respijtzorg

J. van den Hoorn

Er is met een aantal zorgorganisaties gesproken over de mogelijkheid van logeerszorg. Daarnaast is met een tweetal zorgorganisaties de afspraak over beschikbaarheid van een bed voor respijtzorg afgesteld. Deze afspraken worden in 2024 vastgelegd.

Participatie(wet)

Realisatie inrichting stemlokaal blinden en slechtzienenden

H.A. Lamboij

Tijdens de verkiezingen was er voor blinden en slechtzienenden een speciaal stemlokaal ingericht in het gemeentehuis.

Inclusieve arbeidsmarkt

J. van den Hoorn

Er zijn vouchers beschikbaar gesteld via de arbeidsmarktregio, onder andere ter ondersteuning van werkgevers en werknemers op het gebied van psychische kwetsbaarheid (IPS-trajecten).

Ondersteuning statushouders

J. van den Hoorn

Putten had in 2023 een taakstelling om in totaal 55 statushouders te huisvesten. Vrijwel alle statushouders konden gevestigd worden. Dit werd in goede samenwerking met Woningstichting Putten (WSP) gedaan. Daarnaast zijn ook onder andere Putten voor Elkaar en Humanitas betrokken.

Aanpak schoolverlaters

J. van den Hoorn

De aanpak van schoolverlaters wordt regionaal opgepakt via het doorstroompunt; het Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC).

Onderwijs

Actualisatie Integraal huisvestingsplan (IHP)

J. van den Hoorn

De opdracht voor het actualiseren van het Integraal huisvestingsplan (IHP) is verstrekt aan Pentarho en het traject loopt vanaf oktober. De politieke besluitvorming zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2024 plaatsvinden.

Huisvesting Groevenbeek

P.A. van Nieuwenhuizen

Het voorbereidingskrediet van één miljoen euro voor het opstellen van een aanbestedingsgereed bouwplan voor Groevenbeek, locatie Putten, is in september beschikbaar gesteld.

Aanpak laaggeletterdheid

J. van den Hoorn

De aanpak van laaggeletterdheid maakt onderdeel uit van de bestuursopdracht van de bibliotheek. Deze is in 2023 herijkt.

Maatwerk leerlingenvervoer

J. van den Hoorn

Er is gestart met een nieuwe vervoersaanbieder. Deze start is goed verlopen. Daarnaast is er een reizigerspanel ingesteld, zodat gebruikers van het vervoer ook inspraak hebben in de uitvoering van het vervoer. Personeelstekort is een groot probleem binnen deze sector en dit had gevolgen voor de uitvoering.

Sport

Herijken meerjarig investeringsplan Sport

J. van den Hoorn

Het Meerjarig Investeringsplan Sport 2023-2027 is in april vastgesteld door de raad en de noodzakelijke financiële middelen zijn beschikbaar gesteld.

Uitvoering geven aan het plan 'Toekomst binnensportaccommodaties'

J. van den Hoorn

Het derde deel van het voorbereidingskrediet is beschikbaar gesteld voor het opstellen van een aanbestedingsgereed bouwplan. Daarnaast is het proces opgestart om te komen tot besluitvorming over het beheer- en exploitatiemodel.

Uitvoering sportbeleid

J. van den Hoorn

Naar aanleiding van het sportbeleid is een uitvoeringsagenda opgesteld en vastgesteld. Deze wordt uitgevoerd. De Open Club-regeling is geëvalueerd.

Cultuur en erfgoed

Muziekschool Putten

P.A. van Nieuwenhuizen

We hebben muziek, toneel en cultuur in de vrije tijd op diverse manieren gestimuleerd. Muziekonderwijs via 'Orkest in de klas' is gecontinueerd. In samenwerking met lokale muziekaanbieders zijn wij een onderzoek gestart naar de realisatie van een muziekn netwerk, met de volgende doelstellingen: het verbinden van het muziekaanbod, het vergroten van de vindbaarheid en het delen van kennis tussen professionals.

Museum Putten

P.A. van Nieuwenhuizen

Er heeft samen met de erfgoedpartijen een toekomstverkenning plaatsgevonden naar de mogelijke scenario's voor een historisch museum in Putten. Naast de mogelijke toekomstscenario's worden ook de inhoudelijke mogelijkheden voor een historisch museum verkend. In 2024 gaan wij de raad hierover nader informeren.

Cultuur- en Erfgoedpact 2022-2024

P.A. van Nieuwenhuizen

De subsidieregeling is vastgesteld en is verstrekt aan de regionale uitvoeringspartijen.

Opstellen culturele kalender

P.A. van Nieuwenhuizen

De culturele kalender voor 2023 is opgesteld.

Stroud optimaal benutten

P.A. van Nieuwenhuizen

Er zijn twee subsidies verstrekt aan beheerstichting Stroud. Er is een bijdrage geleverd aan de realisatie van een filmhuis in Stroud en er is een bijdrage geleverd aan verdere verduurzaming van het gebouw.

Brandweershuisje naast Oude kerk

P.A. van Nieuwenhuizen

In februari is het krediet door de raad beschikbaar gesteld. Daarna is het plan verder uitgewerkt en eind juli is de omgevingsvergunning aangevraagd. Vervolgens is de vergunningaanvraag via de uitgebreide procedure in behandeling genomen. Eind november is de ontwerpverklaring van geen bedenkingen door de raad afgegeven en de ontwerp-omgevingsvergunning ligt ter inzage van december 2023 tot en met januari 2024.

Zichtbaar maken archeologie bij bouwplannen

P.A. van Nieuwenhuizen

Er is input geleverd voor de verbeelding van archeologie bij fietspad Rimpeler. In de gebiedsvisie Brinkstraat is de locatie van de Kelnarij meegenomen als inspiratiebron.

Ondersteuning oprichting Archeologisch Beleving Centrum

P.A. van Nieuwenhuizen

Voor ondersteuning bij de oprichting van een Archeologisch Beleving Centrum is de regioarcheoloog betrokken.

Wat heeft het gekost?

Thema 2 Samenleving	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	26.718	30.603	31.281
Baten	4.158	6.606	9.576
Saldo voor bestemming	-22.560	-23.998	-21.706
Mutatie in reserve	-1.075	-155	-1.731
Saldo na bestemming	-23.635	-24.153	-23.437

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Thema Economie en recreatie

Algemeen

Het thema Economie en recreatie heeft betrekking op het gelijknamige programma.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer 't Jong, de heer Cornelissen, de heer Van Nieuwenhuizen en de heer Lambooj.

Wat hebben we bereikt?

Het coalitieakkoord 'En nu door' beschrijft de plannen voor de jaren 2022-2026. In het collegeprogramma 2022-2026 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. In dit hoofdstuk geven we aan wat er is gedaan aan de actiepunten en overige beleidsontwikkelingen in 2023 binnen het begrotingsthema Economie en recreatie.

Actiepunten 2023

Centrum

Herinrichting kernwinkelgebied

P.A. van Nieuwenhuizen

Begin 2023 zijn middels een Europese aanbesteding de bestratingsmaterialen ingekocht. Dit was noodzakelijk gezien de lange levertijden op dat moment. In de eerste helft van het jaar is er een herzien ontwerp opgesteld op basis van nieuwe inzichten aangaande klimaatadaptatie en wensen uit de omgeving. In de tweede informatiebijeenkomst is een keuze tussen ontwerpen gepresenteerd, waarbij er een poll is gehouden. Er werden bijna vierhonderd stemmen uitgebracht. In juni heeft de raad een extra krediet beschikbaar gesteld voor het Centrumplan met de nieuwe inrichtingen van de pleinen en klimaatadaptatieve maatregelen. In de tweede helft van 2023 is de verdere technische uitwerking van het plan opgepakt met de nadere invulling van het centrum. Er zijn verkeersbesluiten genomen om de nieuwe inrichting van de pleinen aan het begin van het winkelgebied verkeerstechnisch mogelijk te maken.

Verbinding parkeerplaats Gervenhof met winkelgebied

P.A. van Nieuwenhuizen

Het realiseren van een duidelijkere route voor winkelend publiek tussen parkeerplaats Gervenhof en het winkelgebied hangt samen met andere ontwikkelingen in dit gebied. Er is besloten deze verbinding onderdeel uit te laten maken van de visie Achterstraat/Molenstraat, die in 2024 wordt opgesteld.

Gebiedsvisie Brinkstraat en omgeving

B. Cornelissen

In november zijn de vier stedenbouwkundige scenario's besproken in het college. Op verzoek van het college werkt het stedenbouwkundig bureau een vijfde scenario uit.

Verruimen openingstijden terrassen en horeca

H.A. Lambooj

De raad heeft op 21 december ingestemd met de wijzigingen van de Apv. Daarmee zijn op vrijdag en zaterdag de openingstijden van de horeca verruimd van 03.00 naar 04.00 uur en de openingstijden van de terrassen uitgebreid van 23.00 tot 01.00 uur.

Meer ruimte voor evenementen

P.A. van Nieuwenhuizen

Wij hebben ingezet op een gezelliger en bruisender centrum. Dit jaar vond onder meer de kermis plaats in het centrum.

Uitvoering Veluwe-op-1

E.T. 't Jong

De plannen zoals die zijn opgenomen in de Veluweagenda zijn uitgevoerd.

Opstellen marktbeleid

E.T. 't Jong

De marktverordening is op 12 oktober in de raad vastgesteld en het bijbehorende inrichtingsplan is door het college vastgesteld.

Economie

Economische visie en uitvoeringsagenda

E.T. 't Jong

De economische visie en bijbehorende uitvoeringsagenda zijn in mei vastgesteld door de raad. Er is uitvoering gegeven aan de vier sporen binnen de uitvoeringsagenda. Voor het opstellen van een visie voor de toekomst van het landelijk gebied en het functieveranderingsbeleid zijn er regionaal stappen gezet. Een lokale uitwerking/streefbeeld volgt. Via het Regionaal Programma Werklocatie (RPW) hebben we een start gemaakt met de uitvoering van het spoor 'Ruimte voor werken'. Daarbij is er aandacht voor het realiseren van een kwaliteitsslag. In het kader van het spoor 'Aanjagen organisatiegraad' is in samenwerking met de Bedrijvenkring Putten (BKP) een start gemaakt om te komen tot parkmanagement/BIZ.

Bedrijventerrein Henslare

E.T. 't Jong

Het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Henslare is opgesteld. Het plan is ter visie gelegd en er is een reactienota geschreven. Besluitvorming staat gepland voor de raadsvergadering van 1 februari 2024.

Recreatie

Toeristische investeringsagenda 2023-2025

E.T. 't Jong

Er zijn verschillende acties uitgevoerd en afgerond. Andere zijn gestart of worden opgepakt in 2024.

Uitbreiden en verbeteren routenetwerk

E.T. 't Jong

Het wandelnetwerk is compleet aangelegd. De routes zijn online beschikbaar gemaakt. De borden op de startpunten zijn nog niet overal gerealiseerd.

Doorontwikkeling Putterpoorten

E.T. 't Jong

Putterpoort Veluwe Putterbos is gerealiseerd. Putterpoort Veluwe Krachtighuizerheide is aanbesteed in het bouwteam. Voor Putterpoort Veluwe Landgoed Schovenhorst is een integraal ontwerp opgesteld.

Opstellen en uitvoeren plan camping De Kolthoorn

E.T. 't Jong

De gronden zijn overgedragen aan de gemeente. Er is gestart met het opschonen van het verontreinigde terrein. Het ontwerp voor de parkeerplaatsen op het voormalig campingterrein is opgesteld. Met een landschapsarchitect en de bewoners wordt een schetsontwerp opgesteld voor de realisatie van een voedselbos.

Opstellen uitvoeringsstrategie Krachtighuizen

E.T. 't Jong

Het opstellen van de uitvoeringsstrategie Krachtighuizen is afgerond. Er is een start gemaakt met de uitvoering van groenversterking in het gebied en het samenstellen van een koplopersgroep.

Plaatsing rolstoelvriendelijke picknicktafels

E.T. 't Jong

Er zijn rolstoelvriendelijke picknicktafels geplaatst bij Putterpoort Veluwe Putterbos.

Strandfunctie Nulde behouden

E.T. 't Jong

De ontwikkeling van het gebied door Leisurelands is verder gevorderd. Gemeente Putten bleef aangesloten bij de plannen en voortgang.

Voortzetten Vitale Vakantieparken

E.T. 't Jong

De samenwerking binnen Vitale Vakantieparken is voortgezet. Lokaal was Vitale Vakantieparken vooral actief binnen de uitvoeringsstrategie Krachtighuizen.

Huinerenkweg

E.T. 't Jong/ B. Cornelissen

We zijn gestart om samen met Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV) een korte- en langetermijnvisie te ontwikkelen voor de minder rendabele vakantieparken in Krachtighuizen.

Wat heeft het gekost?

Thema 3 Economie en recreatie	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Lasten	1.563	1.644	1.483
Baten	124	111	244
Saldo voor bestemming	-1.438	-1.533	-1.239
Mutatie in reserve	293	266	174
Saldo na bestemming	-1.146	-1.267	-1.065

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Algemeen

Het thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid;
- Programma Algemene dekkingsmiddelen.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer Lambooy, de heer 't Jong en de heer Cornelissen.

Wat hebben we bereikt?

Het coalitieakkoord 'En nu door' beschrijft de plannen voor de jaren 2022-2026. In het collegeprogramma 2022-2026 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. In dit hoofdstuk geven we aan wat er is gedaan aan de actiepunten en overige beleidsontwikkelingen in 2023 binnen het begrotingsthema Bestuur, dienstverlening en veiligheid.

Actiepunten 2023

Open bestuurscultuur

Communicatie en burgerparticipatie

E.T. 't Jong

Nadat de nota Luisteren 2.0 in 2022 is vastgesteld, is de uitvoeringsagenda Luisteren 2.0 opgesteld. De concrete communicatieprojecten die hierin zijn vastgelegd, zijn in 2023 uitgevoerd of worden de komende jaren uitgevoerd. Om de interne communicatie, bestuurlijke communicatie en de communicatie rond beleidsonderwerpen, programma's en projecten te optimaliseren in relatie tot de veranderde organisatiestructuur, is een ontwikkeltraject gestart.

Digitalisering verder ontwikkelen

E.T. 't Jong

De digitalisering van de werkprocessen en dienstverlening is wederom een stuk verder ontwikkeld. De eerste stappen om hierbij gebruik te maken van beschikbare data (datagedreven werken) zijn hierbij gezet. Concreet resultaat is een eerste versie van het dashboard Duurzaamheid.

Versterking ambtelijke organisatie

B. Cornelissen

In april is de formele organisatiewijziging doorgevoerd. Via de door de raad gevoteerde kredieten is gewerkt aan meer capaciteit voor gesignaleerde knelpunten, een betere ondersteuning van de teams en gedeeltelijke ophoging van het loongebouw. Ondanks de landelijk moeilijke arbeidsmarkt blijkt Putten hierdoor, en door de werksfeer, in staat om het merendeel van de vacatures goed te kunnen vervullen.

Basisregistraties op orde

E.T. 't Jong

Het project 'Basisregistraties op orde' is uitgewerkt in een groot aantal uit te voeren acties. Met de uitvoering is direct begonnen en een deel van de actiepunten is al afgerond. De planning is

om op 1 januari 2026 de achterstanden weggewerkt te hebben. De basisregistraties BAG, BGT, WOZ en BRO zijn dan op gewenst niveau en het beheer is in de reguliere werkprocessen opgenomen. We voldoen dan aan de eisen die gesteld worden door de toezichthouders.

Inzetten op gastvrijheid

E.T. 't Jong

Als gemeente willen wij een gastvrije, dienstverlenende organisatie zijn. Als het gaat om de dienstverlening zijn er veel zaken geregeld. Er zijn in 2023 diverse acties uitgevoerd, waaronder het vernieuwen van processen en het geven van trainingen, om naar een gastvrije(re) organisatie door te groeien.

Inclusief werkgeverschap

B. Cornelissen

Bij alle werving en selectie-activiteiten wordt uitgegaan van inclusiviteit en is de focus op attitude en wat kandidaten toevoegen aan het team. De eerste aanzet is gemaakt voor een plan om geleidelijk zeven kandidaten in te laten stromen in het groen. Daarnaast assisteerde een leerling uit het praktijkonderwijs het facilitaire team op basis van een werkervaringsplek voor één dag per week en hebben we in het bedrijfsrestaurant een werkervaringsplek gerealiseerd.

Samenwerken

Intensiveren contacten provincie Gelderland

B. Cornelissen

De contacten met de provincie Gelderland zijn op verschillende terreinen geïntensiveerd, bijvoorbeeld als het gaat om de aanpak piekbelasting. Daarnaast zijn er goede contacten in het kader van het Regioarrangement EHPZ en op het gebied van Wonen.

Regio Foodvalley

H.A. Lambooj

Ter voorbereiding op de formele toetreding per 1 januari 2024 tot de thema's landbouwtransitie en voedseltransitie van Regio FoodValley zijn er zowel op het regiokantoor als intern veel bestuurlijke en ambtelijke overleggen gevoerd. Als gemeente Putten zijn we zowel inhoudelijk als procesmatig aangehaakt op de thema's.

Landbouwnetwerk Foodvalley

E.T. 't Jong

We hebben actief deelgenomen aan het Landbouwnetwerk FoodValley. Dit was ook een vereiste voor de formele toetreding tot de Regio Foodvalley, die per 1 januari 2024 ingaat.

Themagerichte samenwerking regio Noord-Veluwe

Allen

Samenwerking op de Noord-Veluwe: we participeren actief in verschillende ambtelijke en bestuurlijke overleggen op de Noord-Veluwe, waaronder wonen, infrastructuur, klimaat, energie, aanpak landelijk gebied en het sociaal domein.

Samenwerking binnen EHPZ: in 2023 is gewerkt aan het Regioarrangement EHPZ (Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde), tezamen met de betrokken provincies en waterschappen. In 2024 zullen de gebiedsopgaven uit het Regioarrangement verder worden uitgewerkt.

Regionale bewustwording gemeenteraad

Allen

De raadsleden worden via de griffier uitgenodigd voor het bijwonen van diverse regionale bijeenkomsten.

Samenwerking bedrijfsvoering BLNP

B. Cornelissen

De (doorontwikkeling van) de samenwerking bedrijfsvoering BLNP heeft continue aandacht via het bedrijfsvoeringsoverleg (BVO). We hebben uitvoering gegeven aan de realisatie van de jaarplannen voor de betreffende BLNP-taakvelden.

Openbare orde en veiligheid

Actualiseren integraal veiligheidsbeleid

H.A. Lambooj

Het BIBOB-beleid is geactualiseerd en er is een start gemaakt met de actualisatie van het Damoslesbeleid, waarin extra aandacht is voor het evenredigheidsbeginsel en ruimte voor maatwerk. De raad heeft kennisgenomen van het Meerjarenbeleidsplan Politie, waarvan de prioritering op hoofdlijnen overeenkomt met ons huidige Integraal veiligheidsplan (IVP). Onder leiding van de teamchef basisteam Veluwe West zijn net als andere jaren, de politiecijfers besproken.

Tegengaan ondermijning

H.A. Lambooj

Ook het thema mensenhandel valt onder de definitie van ondermijning. Er is in 2023 een plan van aanpak mensenhandel opgesteld en is er een gemeentelijke aandachtsfunctionaris aangewezen. Daarnaast is het Bibobbeleid aangepast.

Uitvoering integraal veiligheidsplan (IVP)

H.A. Lambooj

Er is ten aanzien van de bovenlokale prioriteiten en de lokale prioriteiten gewerkt aan de actiepunten uit het uitvoeringsplan. Daarnaast is er een plan opgesteld voor de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Naar verwachting zal dit begin 2024 worden vastgesteld.

Actualiseren Preventie- en handhavingsbeleid en opstellen Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP)

H.A. Lambooj

Er heeft een actualisatie van het Preventie en Handhavingsplan Alcohol plaatsgevonden en er is een start gemaakt met een integraal Handhavingsuitvoeringsprogramma, waarin ook aandacht is voor handhaving van de Alcoholwet.

Goed toegerust brandweerkorps

H.A. Lambooj

De afhandeling van het geschil tussen de gemeente Putten en de VNOG leidde ertoe dat de tankautospuit voor de gemeente Putten werd behouden. Vanuit de VNOG was men verder bezig met de implementatie van de Wet gemeenschappelijke regelingen en kwamen de gebruikelijke financiële stukken aan de orde.

Financieel gezonde gemeente

Actualiseren Financiële verordening en nota Reserves en voorzieningen, en evalueren risicomanagement

E.T. 't Jong

In april is de Financiële verordening 2023 vastgesteld. Hiermee zijn de kaders voor het financiële beheer en beleid geactualiseerd. In mei is de nota Reserves en voorzieningen 2023 vastgesteld. Met deze nota worden eens in de vier jaar de beleidsregels bepaald, waardoor transparant inzicht ontstaat in onze vermogensstructuur en het weerstandsvermogen. In oktober is de nota Risicomanagement vastgesteld. Door het opstellen van beleidsregels zijn we

beter in staat om op een gestructureerde wijze risico's te inventariseren, te accepteren of te beheersen en te rapporteren.

Wat heeft het gekost?

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Lasten *	14.164	14.956	14.638
Baten	48.348	50.826	52.649
Saldo voor bestemming	34.184	35.870	38.011
Mutatie in reserve	313	551	217
Saldo na bestemming	34.497	36.421	38.228

* Inclusief bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Lokale heffingen			
OZB	4.418	4.468	4.508
Forensenbelasting	473	473	520
Toeristenbelasting	779	791	888
Gemeentefonds (algemene uitkering)	41.788	43.743	44.605
Dividend	240	240	204
Saldo financieringsfunctie	-360	453	1.056
Totaal	47.339	50.169	51.782

Bedragen * € 1.000

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld en ook de kosten gerelateerde heffingen, zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

Algemene uitkering gemeentefonds

De begroting voor de algemene uitkering van het Rijk wordt berekend op basis van circulaire's die door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gepubliceerd in de maanden mei, september en december van het verslagjaar. In 2023 is € 861.000 meer ontvangen dan op basis van de circulaire's was begroot.

Gemeentefonds	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Afwijking rekening versus begroting
Algemene uitkering 2023	43.743	44.581	837
Algemene uitkering 2021-2022	-	24	24
Totaal	43.743	44.605	861

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

De begroting is bijgewerkt na de septembercirculaire 2023. De decembercirculaire kon vanwege het moment van verschijnen niet meer vertaald worden in de begroting. Deze komt daarvoor in de jaarrekening tot uitdrukking als verschil tussen de begroting en werkelijkheid.

Opbouw verschil	Bedrag
Decembercirculaire 2023	729
Afwijking maatstaven	132
verschil	861

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Dividend

In onderstaande tabel worden de financiële gegevens over deelnemingen in aandelen weergegeven. Het aandelenbezit is als volgt opgebouwd:

Toelichting aandelenbezit	BNG	Vitens	Alliander/ Nuon	Afvalstu- ring Fries- land	Inclusief groep	Leisure- lands
Nominaal bedrag aandelen	-	-	-	-	-	-
Aantal aandelen	10.530	18.693	276.812	25	1.880	8.155
Boekwaarde aandelen	26.325	18.693	1.384.060	11.250	188.000	338.200
Boekwaarde per aandeel	2,50	1,00	5,00	450,00	100,00	gem. 41,47

Bedragen * € 1,-

De dividendopbrengsten op het aandelenbezit zijn als volgt:

Beleggingen	Begroting 2023	Begroting incl. wijzigin- gen 2023	Jaarrekening 2023	Afwijking reke- ning versus be- grotting
BNG	30	30	26	-4
Vitens	-	-	-	-
Alliander	210	210	166	-44
Afvalsturing Friesland	-	-	12	12
Totaal	240	240	204	-36

Bedragen x € 1.000, -/- = nadeel

Voor het aandelenbezit van Inclusief groep en Leisurelands wordt geen dividend ontvangen.

Onvoorzien

In de begroting is een bedrag van € 73.000 opgenomen voor onvoorziene lasten. De realisatie in 2023 bedraagt € 18.000 en is als volgt:

Post onvoorzien	Bedrag
Begroting 2023	73
Centrumbeheerder	-4
Meerkosten dierenambulance i.v.m. vogelgriep	-3
Verkiezingsborden 2023	-6
Bijdrage razzia-herdenking	-5
Totaal lasten	-18
Saldo	55

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Kosten van de overhead

Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De realisatie van baten en lasten in het kader van overhead is als volgt opgebouwd:

Overhead	Lasten		Baten		Saldo
	Begroting 2023	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	
Personeel & organisatie	5.081	5.432	178	308	-221
Huisvesting & facilitair	949	1.004	17	27	-45
ICT	1.216	1.195	-	-	21
Communicatie	68	73	-	-	-5
Tractie	441	440	-	-	1
Juridische zaken	215	104	-	-	112
Financiën	102	129	31	54	-5
Afschrijvingen	1.050	1.018	-	-	32
Totaal - 0.4 Overhead	9.121	9.396	225	390	-111

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

De werkelijke kosten voor de overhead zijn hoger dan begroot. Op de personeelskosten is de besteding hoger, met name door inhuur van personeel voor vervanging wegens ziekte. Ook de kosten voor huisvesting zijn hoger dan begroot, verdeeld over meerdere budgetten als kantoorartikelen, drukwerk en abonnementen.

Daar staat tegenover dat de kosten voor juridische zaken zijn lager door aanvullend budget dat is verkregen voor de implementatie van de WOO.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheden effectief in werking getreden. Dit houdt in dat overheden vennootschapsbelasting moeten betalen over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald. Alleen die activiteiten waarbij vanuit fiscaal perspectief een onderneming wordt gedreven, worden daarmee belastingplichtig. De wet is ingevoerd om concurrentievervalsing te beperken. We hebben de gevolgen van de wetswijziging onderzocht en een uitgebreide inventarisatie en analyse van al onze activiteiten en verbonden partijen gedaan. Op basis hiervan zijn standpunten ingenomen en is gebleken dat de gemeente Putten voor het grondbedrijf met ingang van 2016 vennootschapsbelastingplichtig is.

Over de jaren 2016 - 2022 is een aangifte ingediend en is een voorlopige aanslag opgelegd. Tegen de aanslag 2016 loopt momenteel een bezwaarprocedure op het onderdeel 'hypotheekleningen'. Dit bezwaar heeft ook gevolgen voor de aangiftes voor opvolgende jaren. De aanslagen tot en met 2020 zijn definitief gemaakt door de Belastingdienst (stand: maart 2024), tegen deze aanslagen is bezwaar aangetekend op het onderdeel hypotheekleningen personeel. Voor deze aanslagen bestaat dus een positief risico, dat wil zeggen dat de aanslagen lager uit kunnen vallen indien het besluit positief uitvalt.

Voor 2022 is in afgelopen jaar een correctie ontvangen vanwege de lagere winstverwachting voor Rimpeler. Daar staat tegenover dat in 2023 het resultaat op Rimpeler weer licht naar boven is bijgesteld. Dit is verwerkt in de overlopende passiva, de effecten zijn per saldo € 61.000 positief. Dit is verrekend met de reserve grondexploitatie.

Hoofdstuk 4 Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de belastingen, de leges en de overige heffingen die de gemeente oplegt. Er is informatie opgenomen over de volgende zaken:

- Het beleid ten aanzien van de lokale belastingen;
- Een overzicht van de begrote en de werkelijk ontvangen inkomsten uit belastingen en overige heffingen;
- De lokale lastendruk in 2023;
- Informatie over bezwaar, beroep en kwijtschelding.

De lokale belastingen zijn een belangrijk onderdeel van de "eigen" inkomsten van de gemeente en worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel voor het te voeren beleid.

Algemene uitgangspunten

Het beleid voor de lokale belastingen is vastgelegd in de verschillende verordeningen. Het tarievenbeleid wordt jaarlijks geformuleerd bij de vaststelling van de begrotingsuitgangspunten in de kadernota.

Belastingopbrengsten, tarieven en leges	Begroting incl. wijzigingen 2023	in %	Werkelijk 2023	in %
OZB-eigenaar (won./niet-woningen)	3.861	33,12%	3.891	32,87%
OZB-gebruiker (niet-woningen)	607	5,21%	617	5,21%
Toeristenbelasting	791	6,78%	888	7,50%
Forensenbelasting	473	4,06%	520	4,40%
Precariobelasting	-	0,00%	-	0,00%
Reclamebelasting	81	0,69%	80	0,68%
Subtotaal algemene belastingen	5.813	50%	5.997	51%
Rioolheffing	2.623	22,50%	2.626	22,18%
Afvalstoffenheffing c.a. (incl. verk. afvalzakken)	1.714	14,70%	1.698	14,34%
Begraafrechten	423	3,63%	421	3,55%
Marktgeden	46	0,39%	45	0,38%
Leges omgevingsvergunningen	788	6,76%	653	5,51%
Leges burgerzaken	238	2,04%	384	3,25%
Leges APV-vergunningen en GPK	14	0,12%	15	0,12%
Subtotaal tarieven, heffingen en leges	5.844	50%	5.842	49%
Totaal	11.658	100%	11.839	100%

Bedragen * € 1.000

Overzicht begrote en werkelijke ontvangen inkomsten

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam onroerende-zaakbelastingen wordt een belasting geheven van diegene die op 1 januari gebruik maakt en/of in het bezit is van een onroerende zaak.

De eigenarenbelasting (voor woningen en niet-woningen) wordt opgelegd aan de zakelijk gerechtigde (meestal de eigenaar) van een onroerende zaak.

De gebruikersbelasting (alleen voor niet-woningen) wordt opgelegd aan diegene die de onroerende zaak gebruikt.

De WOZ-waarde van de onroerende zaak vormt de basis voor de heffing. De waarde is via een WOZ-beschikking vastgesteld. De gemeente Putten past tariefdifferentiatie tussen toe tussen de tarieven voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is van toepassing op hotelovernachtingen, op onderkomens voor wisselende verhuur en voor toercaravans en tenten. Het aantal overnachtingen in 2023 was hoger dan begroot. Na de dip in het coronajaar 2020 waren er jaarlijks meer overnachtingen dan voorheen, maar het was onzeker of deze trend zich zou doorzetten. Het hogere aantal overnachtingen lijkt nu echter wel structureel. De stijging is sinds 2015 te zien en heeft waarschijnlijk te maken met de aanpak van de permanente bewoning op de parken in die periode en de toename van verhuur via platforms zoals Airbnb en Booking.com.

Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt geheven van personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, beschikken over een (recreatie)woning.

De afgelopen jaren is het bezit van een tweede woning in populariteit toegenomen. Het aantal belastingplichtigen voor de forensenbelasting is daardoor ook in 2023 nog iets toegenomen.

Reclamebelasting

Vanaf 2015 wordt een reclamebelasting geheven voor openbare aankondigingen in het dorpscentrum. De belastingopbrengst is, na aftrek van de gemaximeerde perceptiekosten, als subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Putten overgemaakt. Met deze middelen kunnen verschillende activiteiten worden bekostigd. Het doel daarvan is behoud c.q. vergroting van de aantrekkelijkheid van het winkelgebied en gebieds promotie. De evaluatie die oorspronkelijk gepland stond voor 2021 is vanwege de coronacrisis uitgesteld naar 2024.

Rioolheffing

Met het vaststellen van het ZAP in 2020 is gekozen voor een teruggave van het overschot in de egalisatievoorziening riolering in de vorm van een korting van € 12,50 tot en met 2031. Het geïndexeerde basistarief voor 2023, inclusief deze korting, was € 221,40.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing bestaat uit een vastrecht per huishouden en daarnaast de aankooprijzen van de gemeentelijke afvalzakken. Door hogere kosten dan begroot op het gebied van onder meer transport en personeel is het dekkingspercentage onder de 100% uitgekomen.

Begraafrechten

Voor de begraafplaatsen geldt een sluitende exploitatie. Het saldo wordt jaarlijks verrekend met de voorziening.

Marktgelden

In 2021 is naar aanleiding van het onderzoek naar de kostendekkendheid van de marktgelden besloten om de tarieven gefaseerd te verhogen (20% in 2022 en 10% in 2023). De tarieven voor 2023 zijn daarom, naast de reguliere indexatie van 1,6% extra verhoogd met 10%.

Leges omgevingsvergunningen

In 2023 is het aantal bouwplannen achtergebleven bij de verwachting. Dit komt overeen met de landelijke trend. De oorzaken liggen onder meer in de gestegen hypotheekrente en de hogere bouwkosten. Daarnaast is de grondexploitatie in Rimpeler gereed en moet Halvinkhuizen nog gestart worden. Hierdoor zijn de legesinkomsten lager uitgekomen dan begroot.

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken zijn niet kostendekkend, wat onder andere veroorzaakt wordt doordat de leges voor reisdocumenten en rijbewijzen zijn gemaximeerd vanuit het Rijk.

Leges overige dienstverlening

Leges voor onder andere vergunningen in het kader van de APV behoren tot deze categorie. De kostendekkendheid voor 2023 is overeenkomstig de begroting.

Lokale lastendruk in 2023

In de Coelo-atlas van de lokale lasten 2023 is te zien hoe de lastendruk in Putten zich verhoudt tot andere gemeenten. De in aanmerking genomen heffingen zijn OZB-woningeigenaren, afvalstoffenheffing inclusief een gemiddeld afvalzakkenverbruik en rioolheffing. Voor 2023 staat Putten op de 10e plaats wat betreft de laagste netto woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning. Voor een meerpersoonshuishouden in Putten betekent dat een belastingbedrag van € 746,- per jaar. De woonlasten in de goedkoopste gemeente bedragen € 652,- en in de duurste € 1.874,- per jaar.

Jaar	Eigenaar bewoner			Huurder		
	Woonlasten 1-persoons-huishouden	Woonlasten meer persoons-huishouden	Rangnummer meerpersoons-huishouden	Woonlasten 1-persoons-huishouden	Woonlasten meer persoons-huishouden	Rangnummer meer persoonshuishouden
2023	€ 716	€ 746	10	€ 374	€ 404	142
2022	€ 701	€ 728	13	€ 364	€ 391	141

Bron: Coelo.nl

Het tarief van de OZB wordt bepaald door de gewenste belastingopbrengst in relatie tot de totale woningwaarde in de gemeente. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Putten is in 2023 € 489.000, landelijk is dat € 368.000. Voor de gemeente heeft de hoogte van de WOZ-waarde geen gevolgen voor de OZB opbrengsten omdat de tarieven berekend worden naar de gewenste opbrengst. De totale WOZ-waarde heeft wel gevolgen voor de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten krijgen minder geld uit het gemeentefonds als ze veel vermogen hebben om belastingen te heffen. Het vermogen bestaat uit de WOZ-waarde van onroerende zaken in de gemeente, berekend tegen een factor die voor alle gemeenten hetzelfde is.

Informatie over bezwaar, beroep en kwijtschelding

Bezwaarschriften

In 2023 zijn 460 bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde ingediend. Dit is driemaal zoveel als voorgaande jaren. Daarnaast zijn er honderden informele reacties behandeld. De oorzaak ligt in de sterk gestegen WOZ-waarden en de toegenomen activiteiten van commerciële bezwaar-bureaus. Nagenoeg alle bezwaren zijn in 2023 afgehandeld. Voor de afhandeling is extra capaciteit ingezet.

De uitkomst van het bezwaartraject in 2023 is dat van de ingediende bezwaren 15% geheel of gedeeltelijk is toegewezen en 85% ongegrond is verklaard (van de objecten). Het aantal beroepsprocedures is nog niet bekend omdat de afhandeling van de bezwaren tot het einde van het jaar is doorgedaan en de rechtbanken achterstanden hebben bij de verwerking van de ingediende beroepen.

Kwijtscheldingsbeleid

De minima in Putten, met een inkomen van minder dan 100% van bijstandsnorm, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van lokale heffingen. De heffingen waarvoor dit geldt, zijn rioolheffing, afvalstoffenheffing en grafonderhoud.

Om te beoordelen of aanvragers in aanmerking komen voor kwijtschelding vindt een vermogens- en inkomenstoets plaats.

In 2023 hebben 54 personen op basis van automatische toetsing kwijtschelding gekregen. Daarnaast zijn er nog 147 kwijtscheldingsaanvragen ingediend waarvan er 74 geheel en 9 gedeeltelijk zijn toegewezen. Na beoordeling zijn er 59 aanvragen afgewezen, 2 aanvragen zijn nog in behandeling en 3 aanvragen zijn niet in behandeling genomen.

Kostendekking

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid van de leges opgenomen:

Berekening van kostendekkendheid:	Afval	Riolering	Begraven
Kosten taakveld(en), Mutatie voorziening	1.839 -	1.875 403	718 -118
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-339	-115	-235
Netto kosten taakveld	1.500	2.163	365
<u>Toe te rekenen kosten:</u>			
Kwijtschelding	18	31	-
Overhead	120	133	56
BTW	252	299	-
Totale kosten	1.889	2.626	421
Opbrengst heffingen/rechten	-1.698	-2.626	-421
Dekkingspercentage	90%	100%	100%

Berekening van kostendekkendheid:	Omgevings-vergunningen	Leges burgerzaken	APV vergunningen
Kosten taakveld(en), Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	520 -	305 -	85 -
Netto kosten taakveld	520	305	85
<u>Toe te rekenen kosten:</u>			
Overhead	360	117	60
BTW	-	-	-
Totale kosten	880	422	145
Opbrengst heffingen/rechten	-653	-384	-15
Dekkingspercentage	74%	91%	10%

Voor de taken Afval, Riolering en Begraven geldt dat de opbrengsten volledig besteed (dienen te) worden aan het product. Eventuele overschotten of tekorten worden geëgaliseerd via een voorziening en blijven daarmee beschikbaar voor het product.

Paragraaf Financiering

Algemeen

In deze paragraaf gaan we in op de financieringspositie van de gemeente Putten en worden de kansen en risico's rond de financiering in beeld gebracht. Om de financieringsbehoefte zo goed mogelijk in te schatten, wordt een liquiditeitsprognose gemaakt die per kwartaal wordt geactualiseerd.

Financieringspositie en liquiditeitspositie

De financieringspositie is het verschil tussen de vaste activa en de vaste passiva op de balans en tekent zich door een ruim liquiditeitsoverschot of financieringsoverschot.

De balans van gemeente Putten aan het eind van 2023 ziet er als volgt uit:

Balans per 31-12-2023			
Vaste activa	81	Vaste passiva	106
Vlottende activa	37	Vlottende passiva	12
Totaal activa	118	Totaal passiva	118

Bedragen * € 1.000.000

Per einde 2023 heeft gemeente Putten vaste activa ter waarde van € 81 miljoen en vaste passiva van € 106 miljoen. Dit betekent een financieringsoverschot van € 25 miljoen. De vaste passiva wordt onderverdeeld in € 93 miljoen eigen vermogen en voorzieningen en voor € 12,6 miljoen uit langlopende geldleningen.

Het liquiditeitsoverschot is ten opzichte van 2022 gedaald van € 25,7 miljoen naar € 20,7 miljoen.

Aangetrokken gelden (langlopende en kortlopende schulden)

Eind 2023 zijn er twee langlopende geldleningen:

1. Lening Waterschapsbank: restschuld € 0,6 miljoen, rente 4,42%, looptijd tot 2 juli 2028;
2. Lening BNG: restschuld € 12 miljoen, rente -0,315%, looptijd tot 5 september 2029.

Uitgezette gelden (liquide middelen en financiële vaste activa)

De overtollige gelden ad € 20,7 miljoen bestaan eind 2023 uit € 20,6 miljoen uitgezette gelden bij de schatkist en voor € 0,1 miljoen bij reguliere banken. Daarnaast is onder de financiële vaste activa een bedrag opgenomen van € 11,6 miljoen. Hiervan is € 3,8 miljoen uitgezet als hypothecaire geldlening. Dit zijn gelden die voor een langere termijn beschikbaar zijn gesteld en jaarlijks worden afgelost. Het resterende bedrag bestaat uit investeringen in deelnemingen en uitgezette gelden bij de SVN voor startersleningen en duurzaamheidsleningen.

Risicobeheer

De uitvoering van de financieringsfunctie kan enkel de publieke taak dienen en het beheer van de middelen moet een voorzichtig karakter hebben. Dit zijn uitgangspunten die zijn opgenomen in de wet Fido. Het gemeentelijk beleid wordt dan ook gekarakteriseerd door een risicomijdende houding. De 2 elementen binnen het risicobeheer zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet Fido opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Door deze limiet is bepaald dat de gemeente haar financieringsbehoefte voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (looptijd < 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de wet Fido ziet ook de provincie hier periodiek op toe.

Kasgeldlimiet	2023
Begrotingstotaal primitief (excl reserves)	60.466
Kasgeldlimiet (8.5%)	5.140
Gemiddeld netto vlottende schuld	-
Ruimte (+) / overschrijding (-)	5.140

Bedragen * € 1.000

De gemeente Putten had in 2023 alleen een langlopende financiering. De kasgeldlimiet is niet overschreden.

Renterisiconorm

Inzicht in de vaste schuld op lange termijn wordt verkregen door berekening van de renterisiconorm. Deze is maximaal 20% van de totale begrotingsomvang. Dit houdt in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat in enig jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang moet worden gefinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bereiken.

Renterisiconorm	2023
Begrotingstotaal primitief (excl reserves)	60.466
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	12.093
Aflossingen bestaande langlopende schuld	2.120
Ruimte (+) / overschrijding (-)	9.973

Bedragen * € 1.000

In 2023 heeft een aflossing van € 120.000 op de lening bij de Waterschapsbank plaatsgevonden en € 2 miljoen op de lening bij de BNG. Deze blijven binnen de renterisiconorm.

Interne rentetoerekening

Ondanks dat we geen rente meer toevoegen op ons eigen vermogen, voeren we nog steeds een financieel solide beleid. Daarom hanteren we de volgende stelregels:

Overzicht kasstromen	Status
De vaste passiva (eigen vermogen en voorzieningen) moeten minimaal 115% zijn van de vaste activa. Dit betekent dat er altijd een minimum aan liquide middelen aanwezig moet zijn.	Op 31 december 2023 zijn de vaste passiva 130% van de vaste activa. We voldoen hiermee aan de stelregel.
Jaarlijks dient de stand van de reserves en voorzieningen te worden beoordeeld. De toevoeging van een eventueel rekeningresultaat aan de reserves dient overwogen te worden op basis van de eindwaardebepaling van de reserves.	De huidige stand van reserves en voorzieningen is voldoende.

De interne rentetoerekening over 2023 zag er als volgt uit:

Overzicht rentebaten en rentelasten	Toelichting	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1	15
Externe rentebaten	2	1.059
Totaal door te rekenen externe rente		1.074
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorbelast	3	-
Rente van projectfinanciering die aan taakvelden moet worden toegerekend	4	-
Totaal rente projectfinanciering		-
Saldo door te rekenen externe rente	5	1.074
Rente over eigen vermogen	6	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	7	-
De aan de taakvelden toe te rekenen rente	8	-
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	9	-
Renteresultaat op taakveld Treasury	10	1.074

Bedragen * € 1.000

Toelichting:

1. Rentelasten: dit betreffen de rentelasten over een aangetrokken geldlening.
2. Rentebaten: de ontvangen rente op de verstrekte geldleningen aan derden en op middelen die zijn uitgezet in de Schatkist.
3. Rente grondexploitatie: niet van toepassing.
4. Rente projectfinanciering taakvelden: niet van toepassing.
5. Saldo door te rekenen externe rente: dit betreft de rente die doorberekend kan worden naar de producten als onderdeel van de kapitaallasten. Dit is een negatieve rente. Bij een negatieve rente mag geen doorbelasting plaatsvinden, maar moet het rentesaldo op het product Treasury blijven staan.
6. Rente eigen vermogen: dit betreft de zogenoemde bespaarde rente, een rentevergoeding voor de inzet van het eigen vermogen als financiering voor investeringen. Met ingang van 2015 wordt geen bespaarde rente meer toegevoegd aan de reserves.
7. Rente voorzieningen: de egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud is een contante waarde voorziening. Burgers betalen de afkoopsom vooraf, deze wordt in deze voorziening geparkeerd en jaarlijks vindt een onttrekking plaats om de kosten voor het onderhoud van de graven te dekken. Met ingang van 2019 wordt hier geen rente meer aan toegevoegd.
8. Aan de taakvelden toe te rekenen rente: omdat het saldo door te rekenen externe rente (zie 5) beperkt is, wordt geen rente doorbelast naar de taakvelden. Dit betekent dat hiermee de vaste rekenrente 0,0% is en er geen rentelasten op de taakvelden staan als onderdeel van de kapitaallasten. De kapitaallasten bestaan alleen uit een afschrijvingscomponent.
9. Aan taakvelden toegerekende rente: niet van toepassing.
10. Dit betreft het renteresultaat op het taakveld Treasury.

Garantieverbindingen

De gemeente verstrekt geen garanties, tenzij de gemeenteraad besluit om hiervan af te wijken. Dit kan zij doen om een publiek doel te dienen, waarbij aan randvoorwaarden wordt voldaan. De mogelijkheden om deze garanties af te geven, bepaald in de wet Fido en het Treasurystatuut, zijn beperkt. Aan het eind van 2023 staat de gemeente garant voor een bedrag van € 71,7 miljoen. In de toelichting op de balans is onder de "Niet uit de balans blijvende rechten en verbindingen" een nadere uiteenzetting opgenomen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf heeft als doel het inzicht geven in het beleid van de gemeente met betrekking tot risico's, het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en inzicht en beoordeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen. In lijn met de nieuwe Nota Risicomanagement zijn er een aantal verbeteringen doorgevoerd in deze paragraaf. Zo wordt er onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's, weerstandscapaciteit en worden de risico's met een risicoscore van 10 of hoger inclusief beheersmaatregelen gepresenteerd.

Kaderstelling

- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Nota Risicomanagement

Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden (buffers) waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2024 is als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit	Incidenteel 2024	Structureel 2024	2025	2026	2027
Algemene reserve per 1 januari	8.577				
Vrij deel bestemmingsreserves:					
- reserve weerstandscapaciteit	5.845				
- reserve algemene buffer	15.437				
- reserve grondexploitatie	7.145				
- reserve sociaal domein	5.485				
Stelpost onvoorzien	74				
Totaal incidenteel	42.563				
Onbenutte budgettaire capaciteit		3.279	3.203	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit		3.487	3.487	3.487	3.487
Totaal structureel		6.766	6.690	3.487	3.487

Bedragen * € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, hebben we een inschatting gemaakt van de financiële risico's die de gemeente loopt. Per risico is geschat hoe groot de kans is dat het zich voordoet (waarschijnlijkheid) en welke financiële impact dit dan zou kunnen hebben. Daarbij zijn de criteria gehanteerd zoals uitgewerkt in de Nota Risicomanagement. Hoe hoger de waarschijnlijkheid dat risico's zich voordoen en hoe groter de impact hiervan is, hoe meer aandacht de risico's verdienen. De uitkomst van de risico-inventarisatie is samengevat in onderstaande tabel:

Impact \ Kans	Kans				
	1. Zeer klein (< 1%)	2. Klein (10%)	3. Matig (25%)	4. Groot (50%)	5. Zeer groot (> 75%)
5. Zeer groot (> 750K)			1	1	
4. Groot (375-750K)			1	2	4
3. Matig (150-375K)			6		1
2. Klein (75-150K)	1		4	2	1
1. Zeer klein (< 75K)					

In totaal zijn er 24 risico's gekwantificeerd. De risico's met een risicoscore van 10 of hoger (rode risicoscores) worden conform de (geamendeerde) beleidsregel opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risico's met een risicoscore van 10 of hoger

In onderstaande tabel zijn de risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit. In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Begroting 2024) nieuw (N) of ongewijzigd (O) is.

Nr.	Risico + beheersmaatregel	Bruto financieel risico	Kans	Netto financieel risico	I/S	N/O
1.	<i>Grondexploitatie</i> Periodieke analyse ontwikkelingen in MPG. Dekking (gedeeltelijk) reserve grondexploitatie.	7.350	50%	3.675	I	O
2.	<i>Algemene uitkering daalt</i> Sluitende begroting presenteren, mogelijk maatregelen nemen in kosten e/o opbrengsten.	2.000	50%	1.000	S	↓
3.	<i>Investeringsprojecten</i> Voor materiele projecten wordt een eigen risicoanalyse gemaakt en wordt daarop gemonitord.	1.188	50%	594	S	O
4.	<i>Huisvesting doelgroepen</i> Woonvisie Planninglijst woningbouw	1.000	50%	500	I	O
5.	<i>Uitgezette en gegarandeerde geldleningen</i> Toetsing bij verstrekking Onderpand (bij hypotheke)	3.811	10%	381	I	↓
6.	<i>Zorgfraude</i> Toezichhouder en M&O beleid	1.480	25%	370	I	↑
7.	<i>Vergrijzing en krapte arbeidsmarkt (intern)</i> Loongebouw aantrekkelijk maken / houden. Werving en selectie. Knelpunten ontstaan door krapte dekken uit de reserve Knelpunten personeel.	500	50%	250	I	O
8.	<i>Stikstofnormen</i> Het kennisniveau over de ontwikkelingen rond stikstof wordt op peil gehouden met gebruik van externe deskundigen. Lokaal kijken we of we voor projecten intern kunnen salderen en stikstofruimte over kunnen kopen van agrariërs.	515	50%	258	I	↑
9.	<i>Toename regelingen Rijk</i> Vanuit het Rijk worden meer taken bij de gemeente belegd middels financiering vanuit een SPUK. Dit geeft druk op de personeelsbezetting, omdat gemeenten (tijdelijk) personeel nodig hebben om de regeling uit te voeren.	200	75%	150	S	O
10.	<i>Inflatie onvoldoende in raming</i> Verwerken in begroting, monitoren in kwartaal- en halfjaarrapportage.	205	50%	103	S	O

Nr.	Risico + beheersmaatregel	Bruto financieel risico	Kans	Netto financieel risico	I/S	N/O
11.	<i>Krapte elektriciteitsnetwerk</i> De druk op het energienetwerk neemt toe. In nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we centraal een energiesysteem kunnen realiseren.	500	75%	375	I	↑

Toelichting wijzigingen:

2. Ten opzichte van Begroting 2024 is het netto financieel risico met € 500.000 afgenomen als gevolg van de Voorjaarsnota 2024 (schrappen opschalingskorting).
5. Bijgesteld i.v.m. aflossingen, netto-effect € 24.000.
6. Aangesloten op actuele begroting Jeugdhulp en WMO Maatwerkvoorzieningen. Netto-effect € 42.000.
8. Aansluiting op actuele cijfers, netto-effect € 25.000.
11. Op basis van huidige ontwikkelingen de kans gewijzigd van 25% (matig) naar 75% (zeer groot). Dit zorgt voor een toename van € 250.000 van het netto financieel risico.

Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt het gewogen (netto) bedrag van alle risico's meegenomen:

Benodigde weerstandscapaciteit	Incidenteel 2024	Structureel 2024	2025	2026	2027
Risico's vermogen	2.416	-	-	-	-
Risico's grondexploitatie	3.933	-	-	-	-
Risico's exploitatie	-	1.846	1.846	1.846	1.846
Totaal	6.349	1.846	1.846	1.846	1.846

Bedragen * € 1.000

Ratio weerstandsvermogen

De relatie/ratio wordt bepaald door de berekende beschikbare weerstandscapaciteit (hoeveel niet bestemde middelen zijn er beschikbaar) te delen door de berekende benodigde weerstandscapaciteit (financiële risico's). Het weerstandsvermogen laat de volgende ontwikkeling zien:

Ratio weerstandsvermogen	Incidenteel 2024	Structureel 2024	2025	2026	2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	42.563	6.766	6.690	3.487	3.487
Benodigde weerstandscapaciteit	6.349	1.846	1.846	1.846	1.846
Ratio	6,7	3,7	3,6	1,9	1,9

Waarderingscijfer	A	A	A	B	C

Bedragen * € 1.000

De norm voor het waarderingscijfer is in de Nota Risicomanagement vastgesteld op minimaal een C (1.0-1.4). Voor de streefwaarde geldt categorie B (neutraal). De ratio van Putten valt voor zowel incidenteel als structureel in klasse A. Wel zien we de ratio vanaf 2026 dalen. Dit komt name door een forse daling van de rijksinkomsten.

Kengetallen

De kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Zij leggen verbanden tussen een aantal aspecten die elk voor een verantwoord oordeel van de financiële positie relevant zijn. De financiële positie is altijd een momentopname waardoor een getal alleen niet zoveel zegt. Het gaat om de verbanden tussen de getallen en de ontwikkeling van getallen over een aantal jaren.

Verloop kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Gelders gemiddelde (o.b.v. Jaarrekening 2022)
Netto schuldquote	-20%	21%	-7%	36%
Netto schuldquote gecorrigeerd	-32%	8%	-18%	28%
Solvabiliteitsratio	63%	63%	67%	39%
Grondexploitatie	-2%	15%	8%	7%
Structurele exploitatieruimte	13%	7%	9%	5%
Belastingcapaciteit	90%	75%	82%	101%

Netto schuldquote (gecorrigeerd) categorie: A rapportcijfer: 3

Dit kengetal geeft onze schuldlast (aangegane leningen) ten opzichte van onze eigen middelen weer. De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekke leningen leidt tot een gecorrigeerde netto schuld.

Solvabiliteitsratio categorie: A rapportcijfer: 4

In hoeverre wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen wordt berekend in de solvabiliteitsratio. Onze solvabiliteit in 2023 is 67%. Dit betekent dat de bezittingen zijn gefinancierd met 67% eigen vermogen (reserves) en 33% vreemd vermogen (voorzieningen, langlopende schulden en kortlopende schulden).

Grondexploitatie categorie: A rapportcijfer: 1,5

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. Een lager kengetal geeft een lager (relatief) risico weer.

Structurele exploitatieruimte categorie: A rapportcijfer: 1

Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit categorie: A rapportcijfer: 0,5

De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Het rapportcijfer voor de kengetallen is in onderstaande tabel opgenomen:

Rapportcijfer kengetallen Jaarstukken 2023	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	3,0	3,0
Solvabiliteitsratio	4,0	4,0	4,0
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5
Structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0
Belastingcapaciteit	0,5	0,5	0,5
Totaal	10,0	10,0	10,0

In de Nota Risicomanagement is aangegeven dat er een totaalcijfer wordt berekend over alle kengetallen om een oordeel te geven over de samenhang. Het totaalcijfer (afgerond op heel cijfer) van de kengetallen kent als streefwaarde een 8. Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is. Wel is er, gezien de (landelijke) ontwikkelingen, meer aandacht voor monitoring en (bij)sturing.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente Putten. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water, riolering, groen, straatmeubilair, gebouwen en overige. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleid- en beheerplannen legt de raad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Integraal Beheer Openbare Ruimte en beheerplannen

In 2015 is het beleidsplan IBOR vastgesteld. In dit plan zijn de doelstellingen en ambities weergegeven voor het integrale beheer van de openbare ruimte. Tevens zijn de kwaliteitsniveaus benoemd en vastgesteld. In het beleidsplan is ook een stappenplan opgenomen voor de komende jaren om de vastgestelde ambities voor de kwaliteit van de openbare ruimte te kunnen realiseren. In 2023 is gestart met de actualisatie van het beleidsplan IBOR en dit wordt in 2024 afgerond.

In het beleidsplan IBOR 2015 is de volgende ambitie opgenomen inzake de kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte:

Onderhoudselement	Centrum	Woonwijken	Begraaf plaatsen	Bedrijven terreinen	Hoofdinfra structuur	Buitengebied Recreatie	Buitengebied Agrarisch
Groen/bomen	A	B	A	B	B	B	B
Groenvoorzieningen	A	B - A	A	B	B - A	B - A	B
Water en sloten	A	B	A	B	B	B	B
Speelplekken	nvt	B	nvt	nvt	nvt	B	B
Meubilair	A	B	A	B	B	A	B
Verharding	A	B	A	B	B - A	B - A	B - A
Lichtmasten	A	B	A	B	A	B	B
Verkeersmeubilair	A	B	nvt	B	B	B	B
Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B
Riolering	B	B	B	B	B	B	B
Reiniging	A	B	A	B	B	B - A	B

Onderhoudskwaliteit A	A
Onderhoudskwaliteit B	B
kwaliteit B met onderdelen A	B - A

Hieronder volgt een nadere toelichting op de diverse categorieën.

Wegen

Beheerplan Wegen

Onze wegen, fietspaden, voetpaden en overige verhardingen worden onderhouden op basis van de in het beleidsplan IBOR vastgelegde beeldkwaliteitsniveaus. Voor een duurzaam beheer van de wegen is het essentieel dat groot en vervangingsonderhoud tijdig wordt uitgevoerd.

Daarnaast is het belangrijk, ook voor de verkeersveiligheid, dat de weginrichting- en constructie worden afgestemd op de wegfunctie en het -gebruik, of omgekeerd. Bij groot of

vervangingsonderhoud worden eventuele verkeersmaatregelen en/of andere gewenste aanpassingen waar mogelijk meegenomen.

De werkelijke kosten ten opzichte van de begroting zijn als volgt:

Overzicht wegen	Begroting 2023	Rekening 2023
Beheerplan wegen	1.370	1.230
Totaal onderhoud	1.370	1.230

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Voor het groot onderhoud van wegen is € 140.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit betreft met name lagere afschrijvingslasten en een voordeel t.o.v. raming voor vervangen van burgleuningen. Dit saldo van € 140.000 is gestort in de reserve IBOR.

Beheerplan Verlichting

De gemeente Putten brengt openbare verlichting aan in de openbare ruimte met als doel een aantrekkelijke en een sociaal- en verkeersveilige omgeving te creëren voor zijn inwoners en bezoekers aan de gemeente. Binnen de openbare ruimte zijn er verschillende ambitieniveaus in de onderhoudskwaliteit, welke kan verschillen binnen en buiten de bebouwde kom van de gemeente.

De werkelijke kosten t.o.v. de begroting voor verlichting zijn als volgt:

Overzicht verlichting	Begroting 2023	Rekening 2023
Beheerplan openbare verlichting	199	228
Exploitatiekosten verlichting	199	228

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Het nadeel op de uitgaven à € 29.000 is onttrokken uit de reserve IBOR. Dit nadeel is ontstaan doordat we in 2023 veel kosten hebben gemaakt voor onderzoeken, het in kaart brengen van het areaal en status en veel inspecties hebben uitgevoerd. Deze werkzaamheden lopen ook door in 2024.

Riolering

Het huidige beleidsplan voor riolering is de Beleidsnotitie Riolering en Water 2024-2026, welke in 2023 is opgesteld. Begin 2024 wordt deze aangevuld met beleid ten aanzien van klimaatadaptatie.

In 2023 zijn er 356 drukrioleringsunits gerenoveerd, zijn er vier besturingen van rioolgemalen afgekoppeld en is 9.500 meter riolering gereinigd en geïnspecteerd. Er is geen verhard oppervlak afgekoppeld. De werkelijke kosten t.o.v. de begroting zijn als volgt:

Overzicht riolering	Begroting 2023	Rekening 2023
Beheerplan riolering	2.028	1.825
Plan Steenbreek (klimaatadaptatie)	228	50
Exploitatiekosten riolering	2.256	1.875

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat de lasten lager zijn dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere exploitatiekosten inzake inspectie- en onderzoeksactiviteiten op het

gebied van klimaatmaatregelen. Dit budget wordt met ingang van 2024 ondergebracht onder het programma Duurzaamheid. Daarnaast zijn ook de afschrijvingslasten lager doordat de investeringen naar achter zijn geschoven. Het budget voor Plan Steenbreek is een budget wat over meerdere jaren loopt, dus het restant wordt meegenomen naar 2024.

Groen

In het beleidsplan IBOR is voor groen het kwaliteitsniveau A en B opgenomen. Voor het centrum en de begraafplaats is kwaliteitsniveau A als ambitie opgenomen. Voor de overige onderdelen is kwaliteitsniveau B opgenomen.

De werkelijke kosten t.o.v. de begroting voor het groenonderhoud zijn als volgt:

Overzicht groen	Begroting 2023	Rekening 2023
Beheerplan groen	216	205
Totaal exploitatiekosten groen	216	205

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

De kapitaallasten voor groenrenovatie zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Dat betekent dat het volledige budget voor groenrenovatie in is besteed. In 2023 zijn er groenrenovaties uitgevoerd in Husselerveld en diverse kleinere renovaties.

Gebouwen

Ons beleid is erop gericht om de gemeentelijke gebouwen in stand te houden zodat deze geschikt zijn voor een doelmatig gebruik van de gehuisveste diensten.

Onderhoud gebouwen	Begroting 2023	Rekening 2023
Systematisch onderhoud	78	78
Totaal onderhoud	78	78

Bedragen * € 1.000,-

Het systematische onderhoud betreft de groot onderhoud-component en fluctueert jaarlijks sterk. Hiervoor is een voorziening in het leven geroepen waarbij jaarlijks een dotatie aan de voorziening wordt gedaan en de werkelijke onderhoudskosten uit de voorziening worden onttrokken. Hiermee worden de onderhoudskosten voor groot onderhoud geëgaliseerd. In 2023 is € 78.000 gedoteerd aan de voorziening, daarnaast is er € 36.000 onttrokken.

Overzicht beheerplannen en planperiodes

Categorie	Beheerplan	Planperiode (huidig)	Jaar herziening
Wegen	Wegen	2018-2022	2024
	Civiele kunstwerken	2014-2023	2024
	Openbare Verlichting	2020-2024	2024
Riolering	Verleningsnotitie ZAP	2024-2026	2026
Groen	Openbaar Groen	2018-2022	2024
	Speelruimteplan	2023-2030	2027
	Begraafplaatsen	-	-
Gebouwen	Gebouwen	2024-2037	2027

Stand reserves en voorzieningen

In onderstaande tabel staan de reserve en voorzieningen die een één op één relatie hebben met het (groot) onderhoud van de kapitaalgoederen.

Reserve/voorziening	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Reserve IBOR	986	439	514	910
Egalisatievoorziening riolering	7.688	453	672	7.469
Voorziening bomenfonds	149	-	118	31
Egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud	3.271	235	274	3.232
Egalisatievoorziening begraafplaatsen	526	-	79	447
Egalisatievoorziening groot onderhoud gebouwen	409	78	36	452

Bedragen * € 1.000,-

Voor de toelichting op de dotaties en onttrekkingen verwijzen wij naar de toelichting op de voorzieningen in de jaarrekening.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf willen we stilstaan bij de personeelszaken en de samenwerking bedrijfsvoering. Verder is met ingang van dit boekjaar een toelichting opgenomen op de rechtmatigheidsverantwoording in deze paragraaf.

Personeelszaken

Inhuur personeel

Naar aanleiding van een onderzoek van de rekenkamer enkele jaren geleden naar de inhuur van personeel verstrekken wij in deze paragraaf jaarlijks inzicht in de kosten van de inhuur van personeel. Dit doen wij aan de hand van de onderverdeling van de kosten van derden zoals opgenomen in het eindrapport van de rekenkamercommissie.

- Specialistische deskundigheid: dit betreft inhuur van specifieke kennis en kunde die de organisatie zelf niet in huis heeft. Vaak, maar niet uitsluitend, betreft dit technische deskundigheid.
- Interim- of projectmanagement: inhuur van tijdelijke leidinggevenden dan wel ten behoeve van het aansturen van duidelijk afgebakende projecten waarvoor de gemeentelijke organisatie ofwel de formatie ofwel de kennis en kunde niet in huis heeft, evenals de coördinatie van deze projecten.
- Onderzoek- en advieswerkzaamheden: inhuur van externe functionarissen die tijdelijk worden belast met opdrachten voor het geven van beleids- of organisatieadviezen, inhuur van onderzoekers voor onderzoek van personeels- en organisatievraagstukken of doelmatigheidsonderzoek door de accountant.
- Inhuur in verband met capaciteitsproblemen: detachering, inhuur door frictie, inhuur door ziekte en zwangerschap, inhuur door piekdrukke.
- Overig: inhuur van derden die niet in bovenstaande categorieën kunnen worden ingedeeld.

Het overzicht over 2023 inclusief een vergelijking met voorgaande jaren is als volgt:

Overzicht inhuur 2018-2022						
Jaar	Totaal	Specialistisch	Interim	Advies	Capaciteit	Overig
2018	2.306	453	90	52	1.673	38
2019	2.335	494	82	63	1.662	33
2020	2.431	455	205	46	1.674	45
2021	2.645	732	231	48	1.545	90
2022	3.967	1.024	260	33	2.637	13
2023	4.706	1.106	462	-	3.131	7

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

In bovenstaand overzicht zijn alleen de kosten opgenomen en niet de dekking. Veelal was dekking aanwezig in de personeelsbegroting en/of projecten. De kosten voor inhuur vanwege capaciteitsproblemen zijn, waar mogelijk, gedekt uit beschikbare vacature- en zwangerschapsgelden.

Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering

Per 1 januari 2017 werken de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking (via een Regeling Zonder Meer) is aangegaan omdat er voordelen en resultaten kunnen worden behaald op de zogenaamde 4K's:

- een betere **kw**aliteit van dienstverlening;
- een minder **kw**etsbare positie bij een toenemend takenpakket en de eisen die daaraan gesteld worden;
- een **k**ostenbesparing door gezamenlijke inkoop, standaardisatie en harmonisatie van werkzaamheden; een grotere **k**ans voor het personeel in (door-) ontwikkeling en breedte en diepte in het takenpakket.

De samenwerking bedrijfsvoering heeft aantoonbare resultaten opgeleverd op de vier k's en daarmee bijgedragen aan de beoogde strategische doelstelling om elkaar te versterken en zelfstandig te blijven. Echter, de grenzen van verdere groei binnen deze regeling zijn inmiddels bereikt, waardoor verdere ontwikkeling wordt belemmerd. Met het kiezen van een verdergaande vorm van samenwerking uit de Wet op de gemeenschappelijke regelingen worden huidige belemmeringen weggenomen en kan een volgende stap in de samenwerking bedrijfsvoering worden gezet. De definitieve vorm en keuze zal de komende periode verder worden uitgewerkt.

De BLNP-samenwerking vindt plaats op de volgende taakvelden: financiën, ICT, HRM en juridische zaken,

Financiën

In het jaar 2023 heeft de focus voor het taakveld financiën vooral gelegen op het harmoniseren van processen. Niet alleen het harmoniseren van de processen, maar ook het blijven zoeken naar verbinding en gebieden waarop we binnen het domein Financiën kunnen samenwerken. Door een wisseling van het hoofd Financiën heeft het team een aantal maanden zonder direct leidinggevende gezeten. De opstart en voortgang van het jaarplan is daarvoor stil komen te staan. In mei 2023 is er een opvolger begonnen die het totaal weer heeft opgepakt en werkt aan de basis op orde vanuit het vastgestelde jaarplan.

De voortgang van het jaarplan wordt bewaakt in het kernteam Financiën en het Bedrijfsvoeringsoverleg.

Als we terugkijken op 2023 hebben we veel voor elkaar gekregen:

- Vanuit de Interne Controle heeft afgelopen jaar in het teken gestaan van een belangrijk thema: de pilot rechtmatigheidsverantwoording. Deze pilot hebben we met succes afgerond en door deze pilot hebben we gezamenlijk o.a. een normenkader, beleid voor Misbruik- en Oneigenlijk gebruik (M&O), nota Rechtmatigheid en een controleplan opgesteld, die bestuurlijk ook zijn vastgesteld.
- De teams van crediteuren en debiteuren zitten tweewekelijks fysiek bij elkaar in Leusden en zijn druk bezig met de harmonisatie van de processen. Afgelopen maanden is begonnen met een nieuw systeem om facturen in te lezen.

- De werkgroep fiscaliteit heeft zich de laatste maanden, naast de reguliere zaken, beziggehouden met BLNP-brede fiscale workshops. Om de kennis en bewustwording te vergroten worden er in juni en september van 2024 workshops gegeven.
- Een andere belangrijke ontwikkeling is de samenwerking op het gebied van de jaarrekening en controle. Voorafgaand aan de interimcontrole is met de accountant en de BLNP-gemeenten gekeken naar uitdagingen en onderwerpen die we gezamenlijk binnen BLNP kunnen oppakken. Hetzelfde geldt voor de uitkomsten van de management-letters: wat kunnen we hierin gezamenlijk doen?

Kortom, we hebben mooie stappen gezet. Dat betekent niet dat we er al zijn. Er zijn nog voldoende aandachtspunten en onderwerpen waar we mee aan de gang kunnen en soms zelf moeten, maar als de ontwikkeling in 2023 een graadmeter is voor 2024, is daar alle vertrouwen in.

ICT

In technische zin staat ons vakgebied nooit stil en zijn er voortdurend nieuwe ontwikkelingen. Het is van groot belang steeds oog te blijven houden voor de digitale vaardigheid en weerbaarheid. De gegevens en de informatie waarover wij beschikken zijn interessant voor de buitenwereld. Cybercriminelen zijn er iedere dag op gericht om onze digitale processen te belemmeren en te blokkeren. Daarom is de bescherming van persoonsgegevens een blijvende en hoge prioriteit.

Onze primaire verantwoordelijkheid is ervoor te zorgen dat de dienstverlening naar onze inwoners mogelijk is, daarnaast zorgen we ervoor dat de medewerkers hun werk goed kunnen doen met de middelen die we hen aanreiken. Met de inzet van steeds meer digitale middelen vraag dit van de medewerkers goede digitale vaardigheden. Training, voorlichting en learning by doing zijn belangrijke instrumenten die hierbij helpen.

Naast de projecten die in het samenwerkingsverband BLNP spelen hebben we te maken lokale initiatieven. Zo speelt in Nijkerk al enige jaren de voorbereiding van de aanstaande verhuizing, die in 2024 gerealiseerd gaat worden. Voor ICT betekent dit dat bijv. het besluit is genomen dat de netwerkdiensten gaan uitbesteden. Ook zijn er flinke impulsen gegeven aan het samenwerkingsplatform.

In 2023 is gestart met de ontwikkeling van de i-visie die in 2024 zal worden vastgesteld. Zeven strategische thema's schetsen de richting voor de komende jaren. Na het vaststellen zullen uitvoeringsplannen worden opgesteld zodat er een solide projectportfolio ontstaat.

In de BLNP-samenwerking heeft verder aandacht gekregen:

- Het successievelijk op afstand zetten van het applicatielandschap is de komende jaren een terugkomend aandachtspunt. De applicaties worden niet vanuit het eigen serverpark maar rechtstreekt vanuit de leverancier beschikbaar gesteld.
- Het aanbieden van een flexibele en hybride werkplek. In 2023 zijn daar weer stappen in gezet en successievelijk zijn we aan het toegroeien naar een flexibele BLNP-werkplek.
- De ontwikkeling naar een gezamenlijke BLNP-servicedesk. In 2023 is het project gestart en zijn afspraken gemaakt om per 1 februari 2024 de bereikbaarheid te verbeteren.

- Er is bij leveranciers een uitvraag gedaan te komen tot een uniforme digitale samenwerkingsomgeving. Het implementatietraject krijgt in 2024 zijn beslag.
- Met het BLNP-team is nagedacht over een verdere doorontwikkeling van de BLNP ICT/IV organisatie. In 2024 zal dat verder zijn beslag krijgen.

HRM

Het jaar 2023 stond in het teken van verder intensiveren en professionaliseren van de BLNP-samenwerking, zowel op het gebied van HRM-(beleids)advisering als personeels- en salarisadministratie.

- Het verder op orde krijgen (voornamelijk harmoniseren) van 'de basisprocessen' en daarbij het optimaal benutten van de mogelijkheden van ons HR-systeem Youforce blijft belangrijk. In 2023 is er in het project betreffende de optimalisatie van Youforce (HRM software) verdere voortgang geboekt. Naast noodzakelijke nieuwe functionaliteit als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving zijn er weer diverse HRM-processen geoptimaliseerd en gedigitaliseerd (denk aan managementrapportages, verlofproces, koppeling met de arbo-dienst, optimalisatie van de vacaturemodule, etc.).
- Naast de dagelijkse dienstverlening zijn we werkendeweg bezig geweest om ons HRM-beleid en -instrumenten verder te professionaliseren. We hebben resultaat bereikt op het gebied van verzuimbegeleiding, het werving- en selectieproces/employer branding, functiebeschrijvingen, inhuur extern personeel en onboarding van nieuw personeel.
- BLNP-HRM-Jaarplan: begin 2023 zijn er met de vier gemeenten, net als eerdere jaren, prioritaire thema's voor het komende jaar vastgesteld. Het jaar 2024 zal in het teken staan van een definitief besluit over een geharmoniseerd arbeidsvoorwaardenpakket, een professionalisering van de arbeidsmarktbenadering, efficiëntere administratieve processen, betere beschikbaarheid van HR-(management)informatie, het doorontwikkelen op het gebied van duurzame inzetbaarheid en het onderzoek naar de juiste samenwerkingsvorm binnen de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
- Werkenderweg is team HRM in gesprek met alle gemeenten om onze dienstverlening verder te professionaliseren. Deze gesprekken zullen leiden tot verdere verbetering van onze waardepromotie, dienstverlening én interne organisatie van het BLNP-brede HRM-taakveld.

Juridische zaken

Voor Juridische zaken stond 2023 in het teken van een verdere bestendiging en professionalisering van de reeds ingeslagen weg, de successen behouden die we al hebben geboekt en daar verder op bouwen. Dit zien we o.a. terug in de volgende punten:

- We hebben mooie ontwikkelingen gemaakt in de beoogde specialisatie en zichtbaarheid/vindbaarheid van onze medewerkers, een aantal teamleden heeft met succes specialisatie-opleidingen gevolgd. Ook een aantal (relatief) nieuwe taken, zoals bijvoorbeeld de werkzaamheden omtrent de borging en uitvoering van de Woo, zijn het afgelopen jaar goed belegd in het team JZ. Daarnaast hebben we in 2023 gezien dat collega's uit de gemeenten steeds beter de weg weten te vinden naar Topdesk om via die weg hun hulpverzoeken bij JZ

binnen te schieten. Er kan nog winst worden geboekt in de follow up hiervan (met name de termijn).

- Verder hebben we in 2023 blijvend en terugkerend aandacht gevraagd voor het belang van een duidelijke scheiding tussen eerstelijns en tweedelijns werkzaamheden bij team JZ en de rol die de individuele gemeenten daarin ook moeten nemen. Gedurende het jaar hebben we hier in werk- en management overleggen aandacht voor gevraagd. Verdere gesprekken hierover vinden plaats in het kader van de doorontwikkeling van BLNP.
- Daarnaast heeft Juridische Kwaliteitszorg maar een stijgend aantal inschrijvingen ontvangen van deelnemers aan ons cursusaanbod. Een hoger aantal dan waar we in ons jaarplan 2023 op hadden ingezet. Dit zorgt er echter ook voor dat we in de toekomst de inzet van medewerkers binnen Juridisch Kwaliteitszorg moeten vergroten.

Frauderisico's

Wij zijn ons bewust van het risico dat er gefraudeerd kan worden. Om een goed beeld te krijgen van de risico's die we op het gebied van fraude lopen, is in 2022 een frauderisicoanalyse opgesteld. Dit is de basis waarop in 2023 is voortgeborduurd. In de frauderisicoanalyse worden de onderwerpen genoemd, waarin het risico van fraude het grootst is. Voor de geïdentificeerde risico's hebben we vervolgens beoordeeld in hoeverre er beheersmaatregelen bestaan binnen de organisatie die deze risico's verminderen.

Het voorkomen en ontdekken van frauderisico's hebben wij meegenomen in de inrichting van de administratieve organisatie. Wij hebben beheersmaatregelen getroffen om fraude en corruptie te voorkomen en te ontdekken:

- Maatregelen gericht op de motivatie, loyaliteit, integriteit, inspiratie en normen en waarden van medewerkers (kortom: houding en gedrag). Concrete maatregelen zijn het indienen van een verklaring van goed gedrag (medewerkers), het laten uitvoeren van een integriteitsonderzoek (bestuurders), het afleggen van de ambtseed of ambtsbelofte, een vastgestelde integriteitsregeling, gedragscodes (onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen), een regeling "melden vermoeden misstanden" en de aanwezigheid van vertrouwenspersonen.
- Maatregelen die gewenst en ongewenst gedrag direct of indirect afdwingen. Voorbeelden hiervan zijn het werken met functiescheidingen in onze processen, een duidelijke besluitvormings- en verantwoordingsstructuur en periodieke interne en externe controles op naleving van beheersingsmaatregelen en aandacht voor informatieveiligheid.

Met de analyse van de risico's en de controles op de uitvoering van de beheersmaatregelen zijn de risico's inzichtelijk en krijgen die op een zorgvuldige manier aandacht. Wij hebben geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 wordt de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die van belang zijn voor financiële handelingen van de gemeente. Met deze verantwoording geven wij invulling aan de artikelen 10 tot en met 13 in de financiële verordening, die in november 2023 is vastgesteld.

In de rechtmatigheidsverantwoording zijn drie criteria van belang:

- het begrotingscriterium
- het voorwaardencriterium
- het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. In de paragraaf bedrijfsvoering geven we hierna een toelichting op de afwijkingen zoals die worden genoemd in de rechtmatigheidsverantwoording. De rapporteringstolerantie voor onrechtmatigheden is door de raad vastgesteld op € 25.000. Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de onrechtmatigheden:

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Fouten	Onduidelijkheden
A. Begrotingscriterium		
1 Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	1.070	-
2 Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	458	-
3 Niet geautoriseerde reserve mutaties	-	-
4 Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	-	-
A. Totaal begrotingsonrechtmatigheden (fouten)	1.528	-
B. Voorwaardencriterium		
1 Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	730	312
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-
D. Totaal afwijkingen rechtmatigheid = A+B+C (bruto)	2.258	312
E. Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	-1.528	-
F. Totaal afwijkingen rechtmatigheid (netto)	730	312

Bedragen x € 1.000

De (bruto) rechtmatigheidsfouten overschrijden nipt de verantwoordingsgrens:

Evaluatie rechtmatigheid	Fouten	Onduidelijkheden
Totaal rechtmatigheidsfouten (bruto)	2.258	312
G. Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad	3%	3%
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	84.819	84.819
Verantwoordingsgrens in euro	2.545	2.545

Bedragen x € 1.000

De rechtmatigheidsfouten van € 2.258.000 bestaan voor € 1.528.000 uit afwijkingen die passen binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad in de financiële verordening en de nota Beleidskaders rechtmatigheid 2023, waarna een netto rechtmatigheidsfout van € 730.000 resteert. De afwijkingen passen daarmee binnen de afspraken die met de raad zijn gemaakt. Hierna worden deze afwijkingen nader toegelicht.

Toelichting:

1. Begrotingscriterium

Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de totale lasten per begrotingsprogramma (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig als deze lasten in strijd zijn met een wettelijke bepaling of met het beleid van de raad. Overschrijding van budgetten binnen wet- en regelgeving en passend bij de uitvoering van het beleid van de raad is niet onrechtmatig.

In 2023 is er bij de begrotingsprogramma's sprake geweest van overschrijdingen aan de lastenkant voor een bedrag van € 1.070.000. De overschrijdingen passen binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad.

In 2023 zijn er overschrijdingen van de door de raad beschikbaar gestelde investeringskredieten. De uitgaven voor kredieten waren € 458.000 hoger dan begroot. Voor deze overschrijdingen is niet (tijdig) een (aanvullend) krediet gevraagd, maar zijn deze wel tijdig gemeld. De overschrijdingen passen binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad.

2. Voorwaardencriterium

Bij dit criterium gaat het om toepassing van de eisen en voorwaarden die worden gesteld aan financiële (beheers)handelingen. Die eisen en voorwaarden hebben betrekking op doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Wij hebben vastgesteld dat er onrechtmatigheden zijn voor een bedrag van € 730.000 doordat de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast. Verder zijn er onduidelijkheden geconstateerd voor een bedrag van € 312.000.

3. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium

Misbruik is het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens. Met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te ontvangen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Oneigenlijk gebruik is het door het aangaan van rechtshandelingen en/of feitelijke handelingen, ontvangen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de tekst van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Uitkeringen, subsidies en vergunningen gaan alleen naar inwoners, bedrijven en instellingen die daar recht op hebben. Dit wordt getoetst aan wet- en regelgeving en interne integriteitsregelingen en -afspraken. Wij hebben interne procedures om na te gaan dat (belasting-)gelden, subsidies, uitkeringen of bijdragen, enzovoort op de juiste manieren worden ingezet en besteed. Voor verschillende beleidsterreinen hebben wij preventieve en/of repressieve maatregelen. Preventieve maatregelen zijn met name regelgeving, voorlichting en controle vooraf. Repressieve maatregelen zijn controle achteraf en sanctionering.

In 2023 is er overkoepelend beleid voor het voorkomen van misbruik- en oneigenlijk gebruik vastgesteld.

In 2023 hebben wij geen gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik vastgesteld.

In de hierna volgende tabel worden de bevindingen nader uitgewerkt:

Begrotingscriterium																																				
Overschrijding programma's	<p>In 2023 is op de programma's de begroting met een bedrag € 1.070.000 overschreden. De begrotingsoverschrijding wordt toegelicht in de verschillenanalyses die achter de programma's zijn opgenomen in het jaarverslag. De specificatie van de overschrijding is als volgt:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #f4a460;">Programma</th> <th style="background-color: #f4a460;">Som van Begroting lasten</th> <th style="background-color: #f4a460;">Som van Rekening lasten</th> <th style="background-color: #f4a460;">Afwijking</th> <th style="background-color: #f4a460;">Toelichting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>12 Kostendeekkende dienstverlening</td> <td style="text-align: right;">5.688</td> <td style="text-align: right;">5.730</td> <td style="text-align: right;">-42</td> <td>Bestaand beleid</td> </tr> <tr> <td>20 Gezondheid en bewegen</td> <td style="text-align: right;">2.765</td> <td style="text-align: right;">3.433</td> <td style="text-align: right;">-668</td> <td>Compenserende baten</td> </tr> <tr> <td>21 Groei en ontwikkeling</td> <td style="text-align: right;">8.561</td> <td style="text-align: right;">8.798</td> <td style="text-align: right;">-237</td> <td>Open einde regeling</td> </tr> <tr> <td>22 Maatschappelijke participatie</td> <td style="text-align: right;">13.601</td> <td style="text-align: right;">13.671</td> <td style="text-align: right;">-70</td> <td>Open einde regeling</td> </tr> <tr> <td>40 BDV</td> <td style="text-align: right;">14.080</td> <td style="text-align: right;">14.132</td> <td style="text-align: right;">-52</td> <td>Bestaand beleid</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="background-color: #f4a460;">Totaal overschrijding programma's</td> <td style="text-align: right;">-1.070</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: right;"><i>Bedragen * € 1.000,-</i></p> <p>De overschrijdingen passen binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad. De toelichting op deze overschrijdingen is opgenomen in het jaarverslag onder de betreffende programma's.</p>	Programma	Som van Begroting lasten	Som van Rekening lasten	Afwijking	Toelichting	12 Kostendeekkende dienstverlening	5.688	5.730	-42	Bestaand beleid	20 Gezondheid en bewegen	2.765	3.433	-668	Compenserende baten	21 Groei en ontwikkeling	8.561	8.798	-237	Open einde regeling	22 Maatschappelijke participatie	13.601	13.671	-70	Open einde regeling	40 BDV	14.080	14.132	-52	Bestaand beleid	Totaal overschrijding programma's			-1.070	
Programma	Som van Begroting lasten	Som van Rekening lasten	Afwijking	Toelichting																																
12 Kostendeekkende dienstverlening	5.688	5.730	-42	Bestaand beleid																																
20 Gezondheid en bewegen	2.765	3.433	-668	Compenserende baten																																
21 Groei en ontwikkeling	8.561	8.798	-237	Open einde regeling																																
22 Maatschappelijke participatie	13.601	13.671	-70	Open einde regeling																																
40 BDV	14.080	14.132	-52	Bestaand beleid																																
Totaal overschrijding programma's			-1.070																																	
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	<p>In 2023 is op kredietniveau een overschrijding geweest van € 458.000. Deze overschrijding is als volgt geëvalueerd:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #f4a460;">Specificatie begrotingsafwijkingen die passen binnen de afspraken met de Raad</th> <th style="background-color: #f4a460;">2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 20px;">* Henslare in FPP3, medio januari '24 geaccordeerd middels opening Grex</td> <td style="text-align: right;">237</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 20px;">* kredieten welke in FPP 4 gecommuniceerd zijn aan de raad</td> <td style="text-align: right;">220</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #f4a460;">Totaal overschrijding kredieten die passen binnen de afspraken met de raad</td> <td style="text-align: right;">458</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: right;"><i>Bedragen x € 1.000</i></p> <p>Voor deze overschrijdingen is geen (aanvullend) krediet gevraagd. Daarmee classificeren deze overschrijdingen strikt genomen als onrechtmatig. Voor deze overschrijdingen geldt dat hierover reeds is gecommuniceerd in de FPP3 respectievelijk FPP4. Specifiek voor het voorbereidingskrediet voor de grondexploitatie Henslare geldt dat de grondexploitatie begin 2024 aan de raad is aangeboden, waarmee de grex is geopend. Het voorbereidingskrediet is daarmee in 2024 ingebracht in de grex. De overschrijdingen zijn tussentijds gecommuniceerd en passen daarmee binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad.</p>	Specificatie begrotingsafwijkingen die passen binnen de afspraken met de Raad	2023	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)		* Henslare in FPP3, medio januari '24 geaccordeerd middels opening Grex	237	* kredieten welke in FPP 4 gecommuniceerd zijn aan de raad	220	Totaal overschrijding kredieten die passen binnen de afspraken met de raad	458																									
Specificatie begrotingsafwijkingen die passen binnen de afspraken met de Raad	2023																																			
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)																																				
* Henslare in FPP3, medio januari '24 geaccordeerd middels opening Grex	237																																			
* kredieten welke in FPP 4 gecommuniceerd zijn aan de raad	220																																			
Totaal overschrijding kredieten die passen binnen de afspraken met de raad	458																																			
Voorwaardencriterium																																				
Niet voldaan aan de Eu aanbestedingsregels	<p>De gemeente heeft een inkoopbeleid die moet waarborgen dat de regels worden gevolgd. Voor de rechtmatigheidsverantwoording is vooral van belang in hoeverre de externe (Europese) wetgeving is gevolgd in het aanbestedingsproces.</p>																																			

In 2023 is voor een bedrag van € 730.000 ingekocht waarbij de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet juist zijn toegepast. Hierna volgt een toelichting

Rechtmatigheidsfouten - aanbesteding en inkopen:

1) Onderhoud van watergangen (€ 169.000)

Onderhoud van watergangen wordt jaarlijks in concurrentie in de markt gezet. De opdrachten worden veelal lokaal ingevuld. Omdat er sprake is van een zeker volume voor deze werkzaamheden, is er sprake van een totale opdrachtwaarde die de grenzen vanuit de wetgeving overschrijden.

2) Inhuur tijdelijk personeel (€ 52.000)

Inhuur van personeel wordt binnen de gemeente in concurrentie uitgevraagd. In 2023 was er nog sprake van een oud contract dat doorliep tot medio juni. Inmiddels is deze opdracht afgelopen en is de nieuwe opdracht wel conform de aanbestedingswetgeving in de markt gezet.

3) Kosten IT (€ 289.000)

De automatiseringsomgeving van de gemeente is een belangrijke basis om de taken van de gemeente te kunnen uitvoeren. Mede door veel verschillende taken binnen de gemeente is daarbij al snel sprake van een zogenaamde vendor lock. Dat betekent dat er systemen zijn die veelal samenhangen met andere pakketten en waarvoor de kosten voor aanbesteding (en dan met name de kosten voor eventueel overstappen naar nieuwe pakketten) niet opwegen tegen een voordeel in prijs van een ander pakket. Verder speelt hier mee dat de pakketten door de jaren heen in prijs stijgen, waardoor lopende systemen, die jaarlijkse worden verlengd, de aanbestedingsgrenzen gaan overschrijden.

Voor de gemeente Putten gaat het om de systemen voor:

- Zaaksysteem
- Financiële administratie
- Gegevensuitwisseling
- Burgerzaken

Deze systemen zijn van vitaal belang voor de activiteiten en dienstverlening van de gemeente en de kosten van eventueel overstappen zijn hoger dan eventuele voordelen.

4) Groenonderhoud (€ 219.000)

Voor het groenonderhoud is een raamcontract afgesloten conform de aanbestedingswetgeving. Aanvullend zijn echter diverse ploegen ingehuurd voor groenonderhoud. Voor deze opdracht geldt dat deze niet rechtmatig zijn gegund.

Onduidelijkheden

In 2023 is voor een bedrag van € 312.000 ingekocht waarbij het onduidelijk is of de Europese aanbestedingsrichtlijnen juist zijn toegepast. Hierna volgt een toelichting

5) Tijdelijke huisvesting Oekraïners (€ 312.000)

De gemeente is geconfronteerd met de opdracht vanuit het Rijk om zorg te dragen voor de opvang voor Oekraïners. De gemeente heeft dit georganiseerd middels de opvang in een hotel in de gemeente Putten. Initieel was hier sprake van een situatie van dwingende spoed, maar inmiddels is hier geen sprake meer van. Voor deze opdracht geldt dat er sprake is van een specifieke situatie met

	<p>specifieke eisen aan de opdracht, waarbij ook voorgeschreven is dat er in principe opvang binnen de gemeentegrenzen plaats moet vinden. Voor verlenging heeft verkenning van de markt plaatsgevonden en is transparant gehandeld naar de betreffende partijen. Er zijn echter geen geschikte partijen gevonden voor deze opdracht, waarna deze opdracht middels onderhandelingsprocedure zonder (voorafgaande) aankondiging is gegund. In de procedure zijn fouten weliswaar (formele) gemaakt, maar de uitkomsten zijn daardoor niet anders. De wetgeving sluit daarmee niet goed aan op de praktijk, specifiek deze situatie. Deze afwijking classificeren wij als onduidelijkheid.</p>
M&O criterium	
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	In 2023 zijn geen gevallen van misbruik- en oneigenlijk gebruik geconstateerd.
Conclusie	
Totalen, saldi en gevolgen	<p>Het totaal aan bruto fouten bedraagt € 2.258.000. Deze onrechtmatigheden passen echter deels binnen afspraken die zijn gemaakt met de raad. Na toetsing aan de afspraken met de raad resteert een netto rechtmatigheidsfout van € 730.000. De rechtmatigheidsfout is bruto lager dan de verantwoordingsgrens zoals die is afgesproken met de Raad.</p> <p>Het totaal aan onduidelijkheden bedraagt € 312.000 en is eveneens lager dan de verantwoordingsgrens zoals die is afgesproken met de Raad.</p> <p>Op basis van voorgaande concluderen wij dat de gemeente in 2023 rechtmatig gehandeld heeft.</p> <p>Deze onrechtmatigheden zijn hierboven toegelicht en bij de programma's waar de onrechtmatigheden zijn geconstateerd. Op basis van de resultaten wordt actie ondernomen om het ontstaan van onrechtmatigheden in 2024 te voorkomen en waar mogelijk vroegtijdig op te sporen.</p>

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Deze paragraaf beschrijft de gemeentelijke visie op het grondbeleid, de wijze van uitvoering en de ontwikkelingen in 2023. In de jaarrekening is een actuele prognose van de te verwachten resultaten, de onderbouwing van de geraamde winstnemingen, de beleidsuitgangspunten en de bestaande risico's binnen de grondexploitatie voor de omvang van de reserve opgenomen.

Visie en ontwikkelingen

De woonvisie Putten met als ondertitel 'Werken aan het Puttens palet' is vastgesteld op 28 mei 2020. In de woonvisie worden de woonopgaven vertaald naar de onderstaande ambities:

1. Betaalbare en passende woningen voor de lokale behoefte

We willen dat alle inwoners van Putten zo passend mogelijk wonen en we willen ons dorp levendig houden. Daarvoor is een uitbreiding van onze woningvoorraad met circa 700 woningen nodig in de periode 2019 tot 2025. Voor starters en senioren zien we de grootste urgentie. Dit vraagt vooral voor starters om meer betaalbare woningen: sociale huur en betaalbare koop. We willen in de periode 2019-2025 170 à 230 sociale huurwoningen toevoegen, evenals een vergelijkbaar aantal betaalbare koopwoningen.

2. Zorgzame en inclusieve wijken

In de gemeente Putten maken we goed wonen voor mensen met een zorgbehoefte mogelijk. Dat vraagt om een integrale benadering van wonen, zorg en welzijn, samenwerking, mogelijkheden voor ontmoeting en geschikte woonvormen op de juiste plek. Mensen moeten zoveel mogelijk een wooncarrière in de eigen omgeving kunnen maken, zodat mensen goed wonen in een omgeving waar ze zich thuis voelen en waar zij een netwerk hebben of kunnen opbouwen.

3. Een duurzaam thuis

In het coalitieakkoord van Putten zijn landelijke ambities en normen voor verduurzaming vertaald naar het wonen in Putten. We willen een duurzame woningvoorraad die zich kenmerkt door groen en zuinig energieverbruik, dan wel energieneutraliteit.

Er is in het streefwoningbouwprogramma is veel aandacht voor de goedkope en betaalbare segmenten in zowel de huur- als koopsector. Bij nieuwbouwprojecten moet een percentage van 30% sociale huurwoningen gebouwd worden. Van de woningen moet 15% een woningprijs in het goedkope segment hebben en eveneens 15% een woningprijs in het betaalbare segment. Daarbij zijn sociale huur en sociale koop in zekere zin communicerende vaten. Als het lukt om meer sociale koop te realiseren, kunnen meer starters hun voorkeur (een koopwoning) realiseren en hoeven minder starters terug te vallen op sociale huur. In de gemeentelijke doelgroepenverordening is vastgelegd voor welke doelgroepen de woningen bestemd zijn. Dit kan worden gekoppeld aan het bestemmingsplan. Er wordt gestreefd naar 5% vrije sector huur (tot € 950 per maand) en de middeldure en dure koop moet in plannen vertegenwoordigd zijn met respectievelijk 20% en 15%.

Grondbeleid

In 2010 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar het grondbeleid. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in de Nota grip op grondbeleid door de gemeenteraad. De rekenkamercommissie geeft in haar aanbeveling aan dat het voor Putten, gezien de omvang en ontwikkelopgave, niet noodzakelijk is een afzonderlijke Nota grondbeleid op te stellen. De paragraaf Grondbeleid bij de programmabegroting bood voldoende kaders. Mede gezien de ontwikkelopgave zoals beschreven in de Woonvisie is de vraag inzake grondbeleid weer actueel geworden. We zijn voornemens om het grondbeleid van de gemeente Putten uit te werken in een Nota grondbeleid. In de Woonvisie is de rol van de gemeente in de ontwikkelopgave beschreven. Om onze ambities te bereiken hebben we als gemeente verschillende rollen: regie voeren, sturen, realiseren, regels stellen, stimuleren, verbinden et cetera. Per situatie pakken we de rol die het meest effectief is, maar ook realistisch in verband met de inzet die dit van de gemeente vraagt. We focussen op onze inzet op nieuwbouw binnen het bestaande bebouwde gebied van Putten en op uitleglocaties. Bestaande (zachte) plannen brengen we naar de realisatiefase. Omdat we zelf beperkt bouwgrond in bezit hebben, bereiken we dit vooral door te sturen op realisatie van initiatieven voor woningbouw. We doen dat door partijen uit te dagen om plannen te maken die maatschappelijke meerwaarde hebben en voorzien in de woningbehoefte in Putten (uitnodigingsplanologie). We gaan in gesprek, we stimuleren en faciliteren en we stellen regels op.

Daarnaast is in de Woonvisie het uitgangspunt opgenomen dat de grondprijzen jaarlijks worden vastgesteld en dat grondexploitatieplannen jaarlijks worden geactualiseerd. De actualisatie van het grondprijzenbeleid is onderhanden en wordt naar verwachting in het najaar van 2024 aangeboden aan de raad. Ook de Woonvisie wordt geactualiseerd, deze is momenteel onderhanden en komt naar verwachting in 2024 gereed.

De huidige grondexploitaties worden in eigen beheer uitgevoerd en zijn actieve grondexploitaties. Actief grondbeleid houdt in dat actief gestuurd wordt op de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Op deze wijze wordt grip gehouden op planvorming, realisatie en uitgifte van gronden. Het aankoopbeleid is gericht op het zelf verwerven van grond voor de realisatie van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen.

Als daar aanleiding toe is, wordt op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten het voorkeursrecht gevestigd. Dit betekent dat de eigenaren bij voorgenomen verkoop eerst de grond aan de gemeente moeten aanbieden. Daarnaast wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om gronden die in de toekomst niet worden ingezet voor nieuwe exploitaties of ruilgronden weer op de markt te zetten en af te stoten.

Kostenverhaal

In 2016 is binnen de gemeente Putten de Nota kostenverhaal vastgesteld. In deze nota is het beleid opgenomen van de kostentoerekeningen van bovenwijkse voorzieningen aan de verschillende kostendragers. De huidige grondexploitaties zijn hierin ook kostendragers. De Nota kostenverhaal is in 2020 geactualiseerd en is op 4 februari 2021 vastgesteld door de gemeenteraad worden aangeboden. Voor de lopende grondexploitaties zien we hierin geen significante wijzigingen.

Actualisatie grondexploitaties

In de planning-en-controlcyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks twee keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Putten, bij zowel de begroting als bij de jaarrekening in de paragraaf Grondbeleid.

De grondexploitaties zijn geactualiseerd per 1-1-2024. Daarmee bestaat een actueel zicht op de financiële stand en prognoses van de ruimtelijke projecten. De actualisatie van de grondexploitatie bestaat uit:

- Het doorvoeren van de prijspeilcorrectie, waarmee het prijspeil van de grondexploitatie naar het prijsniveau van het huidige kalenderjaar wordt gebracht.
- Het verwerken van de gerealiseerde kosten en opbrengsten van het afgelopen jaar en het afzetten hiervan tegen de prognose.
- Het analyseren en actualiseren van de restantprognose voor de komende jaren op basis van de actuele inzichten en gebeurtenissen in het afgelopen jaar.

Naast een actualisatie van de grondexploitatie wordt ook een risicoanalyse uitgevoerd. Risico's en kansen worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, wat resulteert in een risicoprofiel per grondexploitatie. Wanneer sprake is van een risicoprofiel dat de dekkingsmogelijkheden binnen de grondexploitatie overstijgt, wordt dekking gezocht in de risicoreserve. Dit betreft een aparte voorziening buiten de grondexploitatie. Op deze wijze wordt het risicoprofiel van het actief grondbeleid van de gemeente continu gemonitord en kan wanneer nodig tijdig worden geïntervenieerd.

De uitkomsten van de actualisaties zijn verwerkt in de jaarrekening 2023. Indien er sprake is van significante afwijkingen, dan worden deze expliciet onder de aandacht van de raad gebracht. Wanneer deze afwijkingen de (financiële) kaders, zoals door de raad vastgesteld, overschrijden wordt dit aan de raad voorgelegd voor besluitvorming. Bij de huidige actualisatie per 1-1-2024 is hier geen sprake van.

Ontwikkelingen 2023

Lopende exploitaties

Per 1-1-2024 heeft de gemeente Putten drie actieve grondexploitaties in uitvoering. Dit zijn de volgende exploitaties:

- Rimpeler: een uitleglocatie met 353 woningen.
- Bilderdijkstraat: een herontwikkeling van een schoollocatie met 40 woningen.
- Halvinkhuizen fase 1: een woningbouwprogramma van 310 woningen

In onderstaande tabel is de huidige boekwaarde en het verwachte resultaat opgenomen voor de in exploitatie genomen gronden.

Onderhanden werk	Boekwaarde 31-12-2023	Verwacht eindresultaat eindwaarde
Rimpeler	-518	1.713
Bilderdijkstraat	921	-385
Halvinkhuizen	6.288	9
Totaal onderhanden werk	6.691	1.337

Bedragen * € 1.000

Rimpeler

De ontwikkeling van Rimpeler nadert haar voltooiing. De woningen in fase 5 zijn in 2023 opgeleverd en momenteel resteert de laatste inrichting van de openbare ruimte. Dit betreft onder meer de aanleg van een tweetal bruggen door de houtwal, de aanpassing van een inrit op de Stationsweg en de straatverlichting. Vervolgens zullen de laatste delen van het openbaar gebied worden overgedragen. De afsluiting van de grondexploitatie met de eindafrekening zal naar verwachting eind 2024 plaatsvinden. Als gevolg van enkele resterende opleverpunten en de uitgestelde uitvoering van diverse civiele werken is dit een jaar later dan voorzien.

De winstverwachting op de exploitatie is met € 140.000 verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Waar in vorig jaar de winstverwachting naar beneden was bijgesteld met name vanwege hogere kosten voor het groen, valt er nu een deel vrij van het budget voor de uitvoering van civiel-technische werkzaamheden. Verder is een bijdrage van € 30.000 ontvangen voor een brug binnen het exploitatiegebied. In 2023 is tussentijds € 143.000 winst genomen. Basis voor de winstneming is de winstverwachting voor het totale project, rekening houdend met de gemaakte kosten en de gemaakte opbrengsten. De cumulatieve winstneming voor Rimpeler ultimo 2023 bedraagt € 1.585.000, waarmee de nog te realiseren winst € 128.000 bedraagt.

Bilderdijkstraat

In augustus 2023 is de nieuwe school gereedgekomen en is gestart met de sloop van de oude school om plaats te maken voor de nieuwbouw van 40 woningen. De verwachting is dat medio 2023, als de grond bouwrijp is, de gronduitgifte zal plaatsvinden. Vervolgens zal de bouw starten en de verwachting is dat eind 2025 alle bewoners naar hun nieuwe woning kunnen verhuizen. Dan zal ook het openbaar gebied worden ingericht.

In 2021 is Bilderdijkstraat in exploitatie genomen middels een besluit van de raad op 25 november 2021. Het betreft een exploitatie waar per einde 2023 een verlies op verwacht wordt van € 385.000. Dit is een verslechtering van € 126.000 ten opzichte van voorgaand jaar. Het nadeel komt door tegenvallers met betrekking tot asbestsanering, maar ook door de hogere kosten voor bouwrijp maken. Daar staat tegenover dat de opbrengsten licht stijgen door indexatie van grondprijzen door latere levering.

Het verwachte verlies van € 385.000 is volledig voorzien. Voor een nadere uitwerking van de winstneming verwijzen wij naar de jaarrekening in Hoofdstuk 5 onder het onderhanden werk.

Halvinkhuizen

De grondexploitatie Halvinkhuizen is in 2023 in exploitatie gegaan middels raadsbesluit op 23 november 2023. De gemeente Putten heeft met de grondeigenaren in fase 1 van Halvinkhuizen overeenstemming bereikt over een ruimtelijk plan, de samenwerking en financiële afspraken gemaakt. In de basis geldt dat een bouwclaimmodel is toegepast waarbij de gemeente de grondexploitatie voor eigen rekening en risico voert en de grondeigenaren hun eigendom verkopen aan de gemeente in ruil voor een bouwclaim. Het woningbouwprogramma kent 310 woningen met een differentiatie conform de Gemeentelijke woonvisie 2020. Daarbij zijn de geïndexeerde prijsgrenzen vanuit het besluit van de raad (2 februari 2023) van toepassing. De marktpartijen ontwikkelen een merendeel van het programma in fase 1 maar de gemeente beschikt over een

eigen bouwclaim die bestaat uit 28 betaalbare en goedkope woningen en vier vrije kavels. Door de gemeente is ingezet op een samenwerkingsconstruct op basis van een bouwclaimmodel waarbij de gemeente de grondexploitatie voert en de grondeigenaren bouwclaims ontvangen voor de woningbouwontwikkeling. De kaders voor de financiële afspraken en onderhandeling met de grondeigenaren zijn begin 2022 bepaald en door het B&W vastgesteld. Dit vormde de basis voor de samenwerking en randvoorwaarden voor financiële afspraken.

De afspraken in de bouwclaimovereenkomst in combinatie met het ruimtelijk plan vormt de basis voor de gemeentelijke grondexploitatie. Deze grondexploitatie kent een nagenoeg neutraal resultaat van + € 9.000 (naar de actualisatie per 1-1-2024). Daarmee is de grondexploitatie in staat om alle investeringen volledig af te dekken vanuit de verkoop van gronden.

Naast fase 1 wordt ook gewerkt aan de volgende fasen van Halvinkhuizen maar deze bevinden zich voorlopig nog in de planvoorbereidingsfase en zijn geen onderdeel van een grondexploitatie fase 1.

Afgesloten complexen

Er zijn geen complexen afgesloten in 2023.

Risico's grondexploitatie

Bij de actualisaties van de grondexploitaties zijn risicoanalyses uitgevoerd. Het resultaat van de grondexploitatie kan niet los worden gezien van het risicoprofiel. Het resultaat van de grondexploitatie is een puntschatting met de nodige onzekerheid. Het resultaat kan beter worden geïnterpreteerd vanuit een (reële) bandbreedte waarbij inzicht ontstaat in de zekerheid en daarmee de robuustheid van het resultaat.

De onzekerheidsbandbreedte van de grondexploitatie is gebaseerd op de gewogen-risicobandbreedte-methodiek waarbij de afwijkingen worden gekwantificeerd in een effect op het resultaat bij voorkomen. Hierna wordt de analyse per exploitatie gegeven.

Rimpeler

De risico's en onzekerheden van de grondexploitatie Rimpeler zijn relatief klein. Alle verkopen zijn gerealiseerd en daarmee niet langer een risico. De kostenkant bestaat hoofdzakelijk uit het afronden van woonrijp maken van de laatste twee fasen. Een groot deel van deze kosten zijn voorzien binnen een raamovereenkomst met de civiel aannemer. Daarmee is weliswaar niet het volledige risico ondervangen, het geeft wel een redelijk zeker beeld op de omvang van de kosten. Het risico voor Rimpeler is met name gelegen in een afrekening van € 75.000, welke voorwaardelijk is. Het risicoprofiel van de grondexploitatie Rimpeler kent een bandbreedte (op basis van het gewogen risico) van € 88.000 negatief en € 38.000 positief ten opzichte van het verwachte resultaat. Dit risico kan worden opgevangen binnen de resterende winstverwachting van € 128.000.

Bilderdijkstraat

Het risicoprofiel van de grondexploitatie Bilderdijkstraat is relatief gering, mede doordat de kosten voor asbestsanering nu bekend zijn en aanvullend zijn aangeraamd. Dit kan onder meer worden verklaard door het grote aandeel sociale huurwoningen en de vaste prijsafspraken voor de acht dure twee-onder-eenkapwoningen. Ook zijn alle verwervingen ondertussen gerealiseerd en is de inbrengwaarde en de provinciale subsidie verzekerd, waardoor de voornaamste financiële risico's in de (civiele) uitvoeringskosten liggen. Het risicoprofiel van de grondexploitatie Bilderdijkstraat kent een bandbreedte (op basis van het gewogen risico) van € 0,1 miljoen negatief en € 0,1 miljoen positief ten opzichte van het verwachte resultaat. Het gewogen negatieve risico van € 0,1 miljoen wordt veroorzaakt door een risico op budgetoverschrijding van het woonrijp maken (nog aan te besteden), een mogelijke plankostenoverschrijding en een mogelijke vertraging in de uitvoering op moment dat door onvoorziene omstandigheden de verkoop van de gronden (deels) niet kan plaatsvinden medio 2024. Het negatieve risico van € 0,1 miljoen voor Bilderdijkstraat kan niet binnen de grondexploitatie zelf gedragen worden, omdat het een verliesgevend project is. De reserve grondexploitatie is ultimo 2023 € 7,1 miljoen en is daarmee voldoende om deze risico's af te dekken.

Halvinkhuizen

De grex Halvinkhuizen is in november 2023 in exploitatie gegaan en kent volgens de grex een looptijd van 6 jaar (tot en met 2029). De grex start nu op, inmiddels zijn de gronden aangekocht. De kosten moeten echter nog aanbesteed worden, wat een risico geeft voor het budget. Verder zijn er nog risico's met betrekking tot een hindercirkel. Het risicoprofiel van de grondexploitatie Halvinkhuizen kent een bandbreedte (op basis van het gewogen risico) van € 985.000 negatief en € 947.000 positief ten opzichte van het verwachte resultaat. Daarmee is sprake van redelijke balans tussen positieve risico's (optimalisatiekansen) en negatieve risico's. Het negatieve risico van € 985.000 voor Halvinkhuizen kan niet binnen de grondexploitatie zelf gedragen worden, omdat het een verliesgevend project is. De reserve grondexploitatie is ultimo 2023 € 7,1 miljoen en is daarmee voldoende om deze risico's af te dekken.

Gedurende de uitvoering van de grondexploitatie worden de risico's continu gemonitord en bij de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie wordt ook de risicoanalyse herijkt. Daarbij geldt normaliter dat gedurende de uitvoering meer zekerheid ontstaat op kosten en opbrengsten en daarmee het eindresultaat. De omvang van de risicobandbreedte zal naar verwachting jaarlijks kleiner worden. Daarbij geldt voor het risicomanagement het streven om de negatieve risico's te beheersen en/of mitigeren en positieve risico's te benutten wanneer mogelijk. Idealiter ontstaat gedurende de uitvoering een proces waarbij positieve en negatieve risico's een balans kennen waarbij het resultaat minimaal gehandhaafd kan blijven en de risicobuffer jaarlijks kan worden afgebouwd.

Facilitaire projecten

Naast de actieve grondexploitaties die de gemeente zelf voor eigen rekening en risico voert, zijn er ook facilitaire ontwikkelingen. In dit geval wordt de ontwikkeling door de markt zelfstandig uitgevoerd en beperkt de gemeente haar rol tot het publiekrechtelijk instrumentarium.

Bij een facilitair project maakt de gemeente afspraken met de initiatiefnemer over het kostenverhaal, (woningbouw)programma en eventuele grondtransacties (bijv. openbaar gebied). De afspraken worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Op dit moment kent de gemeente Putten vier facilitaire projecten die in uitvoering zijn of waar overeenstemming bestaat over de anterieure overeenkomst. Deze worden hieronder kort toegelicht.

- Engweg 10. Een kleinschalige ontwikkeling van zestien appartementen. Het project is in 2023 afgerond.
- Husselse Steeg. De voormalige camping Hillary wordt herontwikkeld naar 37 woningen. Een anterieure overeenkomst is in 2021 gesloten, maar de uitvoering is nog steeds in afwachting van een procedure bij de Raad van State. Bij een positief besluit is de verwachting dat de uitvoering op korte termijn zal starten.
- Dorpsstraat/Gervenhof. In het centrum is een herontwikkeling van detailhandel met verplaatsing van een supermarkt voorzien. De ontwikkeling voorziet daarnaast in de toevoeging van 36 woningen. De anterieure overeenkomst is in 2021 gesloten en momenteel loopt een beroepsprocedure bij de Raad van State. Op dit moment is daarom onduidelijk wanneer de uitvoering kan starten.
- Verplaatsing Aldi van de Bilderdijkstraat naar de Enghuusstraat. De voormalige Aldi aan de Bilderdijkstraat wordt verplaatst naar de Enghuusstraat. Deze locatie wordt door Aldi Vastgoed ontwikkeld en de achterblijvende locatie aan de Bilderdijkstraat maakt ruimte voor woningbouw (maximaal 29 woningen). De anterieure overeenkomst is in 2021 getekend en eind 2023 is de nieuwe supermarkt opgeleverd. Voor de oude locatie aan de Bilderdijkstraat geldt dat de verwachting dat in 2024 de herontwikkeling wordt voorbereid.

Het uitgangspunt bij de facilitaire projecten is dat de gemeentelijke kosten verhaald worden op de ontwikkelaar. Voor de enkele facilitaire projecten geldt dat sprake is van hogere plankosten dan voorzien. Hiervoor zijn diverse specifieke redenen per project waarbij de bezwaarprocedure van het bestemmingsplan de belangrijkste is. Het tekort op deze projecten bedraagt naar verwachting totaal € 43.000. Dit tekort is in 2023 afgeboekt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Reservepositie

De reserve grondexploitatie is in 2023 gedaald van € 7,4 miljoen naar € 7,1 miljoen. De winstneming op Rimpeler van € 143.000 geeft een toename van de reserve. Verder is € 61.000 toegevoegd vanuit een correctie op de VPB afdracht wegens een correctie op de winstverwachting van Rimpeler in vorig jaar. Daar staat tegenover dat het verlies op de Bilderdijkstraat is voorzien, de verhoging van het verlies ad € 126.000 wordt gedekt uit de reserve. Verder is het bedrag dat gereserveerd stond voor Bovenwijkse voorzieningen overgeheveld naar de reserve bovenwijkse voorzieningen, conform raadsbesluit bij actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen 2023. Een specificatie van de mutaties op de reserve grex is opgenomen in de jaarrekening onder de toelichting op de balans. De reservepositie is ruim boven de ondergrens van € 2,5 miljoen.

Vennootschapsbelastingplicht

Voor de toelichting op de Vennootschapsbelastingplicht verwijzen wij naar de toelichting op Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid.

Voor vorig jaar (2022) is in afgelopen jaar een correctie ontvangen vanwege de lagere winstverwachting voor Rimpeler. Daar staat tegenover dat in 2023 het resultaat op Rimpeler weer licht naar boven is bijgesteld. Dit is verwerkt in de overlopende passiva, de effecten zijn per saldo € 61.000 positief. Dit is verrekend met de reserve grondexploitatie.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke-, of publiekrechtelijke organisatie waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band/belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een vertegenwoordiging in het bestuur of stemrecht. Van financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. De gemeenschappelijke regeling in lichte vorm is hier ook opgenomen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is erop gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds vanuit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, en anderzijds vanuit het oogpunt van transparantie van bestuur.

Criteria die gehanteerd worden bij het aangaan van een verbonden partij, zijn:

- De taak kan niet, of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op en de gekozen vorm van samenwerking draagt bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van de publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Type
Gemeenschappelijke regelingen: Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV) GGD Noord- en Oost Gelderland. Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)	Harderwijk Warnsveld Apeldoorn	Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke regeling
Gemeenschappelijke regelingen, lichte vorm: Samenwerking BLNP	Gastgemeente	Regeling zonder meer
Vennootschappen en coöperaties: Alliander N.V. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten Vitens N.V. Leisurelands (voorheen RGV Holding B.V.) Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A. Afvalsturing Friesland (AF) Inclusief Groep N.V. Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.	Arnhem Den Haag Velp Arnhem Harderwijk Leeuwarden Nunspeet Ede	Aandelenbezit (0,202 % belang) Aandelenbezit (0,019 % belang) Aandelenbezit (0,324 % belang) Aandelenbezit (4,476% belang) Coöperatie U.A. N.V. N.V. B.V.

Verbonden partij:	Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)
Vestigingsplaats:	Harderwijk
Aard:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker.:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	De ODNV is per 1 april 2013 officieel van start gegaan voor met name de uitvoering van de taken in het kader van het milieu. In 2015 is dit takenpakket uitgebreid met de vergunningverlening m.b.t. sloopwerkzaamheden. De omgevingsdienst Noord-Veluwe voorziet in de uitvoering van de taken op

	het gebied van het omgevingsrecht en levert een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en woonomgeving van de regio Noord-Veluwe.		
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage/facturen ODNV		
Ontwikkelingen:	<p>Het landelijk beleid voor de sanering asbestdaken 2020–2024 is in 2019 ingetrokken. Door de ODNV worden de gemeenten geadviseerd in dit kader plaatselijk beleid te formaliseren. De besluitvorming inzake de nieuwe Omgevingswet is nog niet afgerond. Door de ODNV en de gemeenten wordt vooruitlopend op de definitieve vaststelling al wel gewerkt aan de noodzakelijke uitwerking en opleiding van de betrokken medewerkers. Feitelijke ingangsdatum is nog niet bekend.</p> <p>Het door de commissie Van Aartsen gepubliceerde rapport over de landelijke omgevingsdiensten en het vertrek van de directeur van de ODNV heeft de discussie over het draagvlak van de ODNV weer opgestart. Bestuurlijk is er draagvlak voor een samenwerking met de ODIJ (Omgevingsdienst IJssel-land. Ook de provincie is voorstander voor het onderzoek naar mogelijke samenwerking.</p>		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 712.820	€ 1.459.171
	Vreemd vermogen	€ 1.608.532	€ 2.312.343
Resultaat 2023:	€ 1.324.000		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		
Begroot dividend 2023:	N.v.t.		
Risico's:	<p>De kosten voor de nieuwe Omgevingswet met name voor de ICT / benodigde computerprogrammatuur.</p> <p>Een verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.</p>		

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland		
Vestigingsplaats:	Warnsveld		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Samenleving		
Openbaar belang:	GGD NOG beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van 22 gemeenten die bij GGD NOG zijn aangesloten.		
Financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage: - Inwonerbijdrage; - Facturering.		
Ontwikkelingen:	<p>De GGD voert voor de gemeente Putten de wettelijke taken uit op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid, de Wet kinderopvang, de Wet veiligheidsregio's, de Wmo en de Jeugdwet (jeugdgezondheidszorg). Door het uitvoeren van deze taken dragen zij bij aan de uitvoering van de doelen die gesteld zijn bij de gezondheidsthema's 'Gezond Opgroeien', 'Gezond Ouder Worden' en de 'Gezonde Leefomgeving'. Denk hierbij aan activiteiten als het uitvoeren van het vaccinatieprogramma en netwerkpartner zijn binnen het CJG. Maar ook aan projecten als Fit4Joy, de Gezonde Schoolaanpak en campagnes als NOG Fitter en Vitaler, NIX18 en IkPas .</p> <p>In het kader van COVID-19 is de GGD ingezet met name voor de testen, het onderzoek, de vaccinaties en de begeleiding van COVID-19 patiënten.</p>		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.656.000	€ 3.182.000
	Vreemd vermogen	€ 8.787.000	€ 13.266.000
Resultaat 2023:	€ 910.000		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		
Begroot dividend 2023:	N.v.t.		
Risico's:	Een verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.		

Verbonden partij:		Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)	
Vestigingsplaats:	Apeldoorn		
Aard:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/burgemeester		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Commandant veiligheidsregio		
Openbaar belang:	De VNOG omvat de brandweer, de rampenbestrijding en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). Met ingang van 1 januari 2014 is op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's de brandweezorg een wettelijke taak van de veiligheidsregio.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage: - Inwonersbijdrage; - Facturering.		
Ontwikkelingen:	De toekomstvisie voor de VNOG, vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 15 januari 2020 zal in de komende jaren diverse effecten hebben op met name het brandweerpersoneel en de voertuigen. Ook Europese regelgeving kan grote gevolgen hebben voor de personele bezetting van de korpsen. Ook op de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio's heeft COVID-19 een groot effect. O.a. ten aanzien van opleiding en oefening van het personeel.		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 17.323.913	€ 18.989.958
	Vreemd vermogen	€ 35.566.035	€ 26.018.735
Resultaat 2023:	€ 2.831.788		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		
Begroot dividend 2023:	N.v.t.		
Risico's:	Een verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.		

Verbonden partij:		Samenwerking BLNP	
Vestigingsplaats:	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.		
Aard:	Regeling zonder meer		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Er is geen vaste bestuurlijke vertegenwoordiger, dit is afhankelijk van het onderwerp, in zijn algemeenheid is de burgemeester de vertegenwoordiger.		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Er is geen vaste verantwoordelijke beleidsmedewerker, dit is afhankelijk van het onderwerp. Er zijn ook geen directe financiële belangen		
Openbaar belang:	Ondersteuning van een passende dienstverlening door de deelnemende gemeenten op het gebied van Financiën, Juridische zaken, HRM en ICT.		
Financieel belang:	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de vier samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten. De verdeelsleutel voor Putten is 19,19%.		
Ontwikkelingen:	De ontwikkelingen inzake de Samenwerking BLNP zijn beschreven in de paragraaf Bedrijfsvoering.		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2023	De samenwerking geschiedt in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen.		
Risico's:	De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de verdeelsleutel.		

Verbonden partij:		Alliander N.V.	
Vestigingsplaats:	Arnhem		
Aard:	Deelneming N.V.		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening		
Openbaar belang:	Alliander is de elektriciteitsnetwerkbeheerder. Het elektriciteitsnetwerk dient in overheidshanden te blijven om zeker te stellen dat het elektra geleverd wordt.		
Financieel belang:	Aandelenbezit: 276.812 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 1.384.060. (0,202%)		
Ontwikkelingen:	<p>Gemeente Putten kan als klein aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander, wel werken wij samen in het platform NUVAL om als gemeenten in Gelderland en Flevoland invloed te houden.</p> <p>Alliander heeft op 31 mei 2021 de aandeelhouders om een financiële bijdrage van € 600 miljoen gevraagd om het eigen vermogen te versterken. Het betreft een reverse converteerbare hybride aandeelhouderlening. Het aandeel van de gemeente Putten in deze lening bedraagt € 1.214.132,00 welk bedrag in 2021 betaalbaar is gesteld. Raadsbesluit 25 november 2021.</p>		
Financiële gegevens:	<i>per:</i>	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 4.570 miljoen	€ 4.749 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 6.122 miljoen	€ 6.897 miljoen
Resultaat 2023	€ 267 miljoen		
Realisatie dividend 2023:	€ 120 miljoen		
Begroot dividend 2023:			
Risico's:	Waarde aandelen en de dividenduitkering kan tegen vallen.		

Verbonden partij:		N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats:	Den Haag		
Aard:	Deelneming N.V.		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening		
Openbaar belang:	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Financieel belang:	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. (1 stem per aandeel van € 2,50) De gemeente Putten bezit 10.530 aandelen (0,019% van het totaal) ieder jaar wordt door de BNG dividend uitgekeerd. De boekwaarde: € 26.325.		
Ontwikkelingen:	<p>Gemeenten moeten rekenen met een lagere winstuitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG dient te voldoen aan de vereisten van Basel III bepalend voor de hoogte van het vereiste eigen vermogen. Het uitgeven van nieuwe aandelen, zoals voor andere banken mogelijk is, is onhaalbaar, gegeven de financiële positie van de overheid.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2022 is de N.V. Bank Nederlandse Gemeente de "huisbankier" van de gemeente Putten geworden.</p>		
Financiële gegevens:	<i>per:</i>	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 4.615 miljoen	€ 4.721 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 107.459 miljoen	€ 110.819 miljoen
Resultaat 2023	€ 254 miljoen		
Realisatie dividend 2023:	€ 120 miljoen (voorstel)		
Begroot dividend 2023:			
Risico's:	Waarde aandelen en de dividenduitkering kan tegen vallen.		

Verbonden partij:		Vitens N.V.	
Vestigingsplaats:	Zwolle		
Aard:	Deelneming N.V.		

Verbonden partij:		Vitens N.V.	
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening		
Openbaar belang:	Vitens draagt zorg voor het waterleidingnet. Het veilig stellen van de kwaliteit van het waterleidingnet.		
Financieel belang:	Aandelenbezit: 18.693 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 18.693. (0,324%)		
Ontwikkelingen:	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Gemeente Putten kan als klein aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Vitens. Het financiële belang voor Putten bestaat uit de dividenduitkering. Wij werken ook hier samen in het platform NUVAL (zie toelichting bij Alliander N.V.)		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 600,3 miljoen	€ 649,5 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 1.388,2 miljoen	€ 1.447,4 miljoen
Resultaat 2022	€ 33,9 miljoen		
Realisatie dividend 2022:	€ 8,2 miljoen		
Begroot dividend 2022:	€ 0		
Risico's:	Waarde aandelen en de dividenduitkering kan tegen vallen.		

Verbonden partij:		Leisurelands (voorheen RGV Holding B.V.)	
Vestigingsplaats:	Arnhem		
Aard:	Besloten Vennootschap		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	Het voorzien in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterrinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). Bij dit alles is aandacht voor de samenhang met de natuur en het "lokale erfgoed". De gemeente Putten is voor 4,476% eigenaar is van Leisurelands. De overige 21 aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe en in het Rijk van Nijmegen		
Financieel belang:	Aandelenbezit: 8.155 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 338.200		
Ontwikkelingen:	-		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 77.432.000	Niet beschikbaar
	Vreemd vermogen	€ 15.023.000	Niet beschikbaar
Resultaat 2023	Niet beschikbaar		
Realisatie dividend 2023:	Conform aandeelhoudersovereenkomst geen uitkering dividend.		
Begroot dividend 2023:	€ 0		
Risico's:	Beperkt.		

Verbonden partij:		Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	
Vestigingsplaats:	Harderwijk		
Aard:	Coöperatie U.A.		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.		

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.		
Financieel belang:	Bijdrage 2023: € 17.477		
Ontwikkelingen:	-		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
	Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Resultaat 2023	Niet beschikbaar		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		
Begroot dividend 2023:	N.v.t.		
Risico's:	Uitgesloten aansprakelijkheid		

Verbonden partij:	Afalsturing Friesland (AF)		
Vestigingsplaats:	Leeuwarden		
Aard:	N.V. Naamloze Vennootschap		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	Afalsturing Friesland N.V. maakt samen met N.V. Fryslân Milieu onderdeel uit van Omrin. Afalsturing Friesland N.V. heeft als belangrijkste taak het op professionele, innovatieve en duurzame manier afval inzamelen, te bewerken en te verwerken. Bij deze activiteiten dient een gezonden en veilige werk- en leefomgeving gewaarborgd te blijven.		
Financieel belang:	Aandelen bezit: 25. Nominale waarde € 450,00 per aandeel. Boekwaarde aandelen € 11.250,00		
Ontwikkelingen:	Omrin wil toonaangevend zijn in inzameling, terugwinning van grondstoffen en duurzame energie en is samen met gemeenten continue aan het zoeken naar nieuwe concepten die de inzameling of verwerking van afval verbeteren.		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 61.055.000	€ 64.757.000
	Vreemd vermogen	€ 132.770.000	€ 128.437.000
Resultaat 2022	€ 7.870.000		
Realisatie dividend 2022:	€ 2.536.000		
Begroot dividend 2022:			
Risico's:	Waarde aandelen/ beperkt		

Verbonden partij:	Inclusief Groep N.V.		
Vestigingsplaats:	Nunspeet		
Aard:	N.V. Naamloze Vennootschap		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	In het verlengde van de opheffing van de RNV heeft op 27 juni 2018 het notarieel transport plaatsgevonden van de aandelen Inclusief groep N.V. van de RNV naar de individuele gemeenten.		
Financieel belang:	Aandelen bezit: 1.880 aandelen, nominaal € 100,00 per aandeel. Boekwaarde: € 188.000,00		
Ontwikkelingen:	In samenwerking met de partners realiseert Inclusief Groep trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Invoering van de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet. Het actief bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt.		
Financiële gegevens:	per:	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 6,9 miljoen	€ 6,8 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 9,4 miljoen	€ 9,4 miljoen
Resultaat 2023	- € 120.000		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		

Verbonden partij:	Inclusief Groep N.V.
Begroot dividend 2023:	N.v.t.
Risico's:	Waarde aandelen en sociaal risico

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken BV		
Vestigingsplaats:	Ede		
Aard:	B.V. Besloten Vennootschap		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	<p>Vakantieparken binnen het grondgebied van de gemeente te revitaliseren, te herstructureren en/of te transformeren in samenwerking met onder meer de gemeenten, provincie Gelderland en gerechtigden tot betrokken vakantieparken.</p> <p>De oprichtingsakte van de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V. is op 14 februari 2019 notarieel gepasseerd.</p>		
Financieel belang:	Aandelen bezit: 2.002 aandelen. Boekwaarde € 2.002		
Ontwikkelingen:	-		
Financiële gegevens:	<i>per:</i>	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 6.962.886	Niet beschikbaar
	Vreemd vermogen	€ 24.210	Niet beschikbaar
Resultaat 2023	Niet beschikbaar		
Realisatie dividend 2023:	N.v.t.		
Begroot dividend 2023:	N.v.t.		
Risico's:	Waarde aandelen		

Paragraaf Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend.

De Woo vervangt sinds 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het belangrijkste verschil tussen de Wob en de Woo is dat bestuursorganen verplicht zijn om in de komende vijf jaar elf categorieën documenten gefaseerd actief openbaar te maken. De Woo bestaat uit passieve openbaarmaking en actieve openbaar making.

In 2023 is er door de Rijksoverheid een platform Woo-index gerealiseerd. De Woo-index verwijst naar documentcollecties die al elders door Putten op internet zijn gepubliceerd, het is een aanvullende zoekfunctionaliteit. De gemeente is in 2023 er op aangesloten.

De Woo- index wordt opgebouwd volgens de 11 informatiecategorieën. In 2023 is de gemeente ook aangesloten op de index. In de staat hieronder staan de informatiecategorieën, omschrijving en of deze gekoppeld is aan de index. Bij koninklijk besluit zal de verplichting komen om alle informatiecategorieën openbaar te maken.

Nr	Categorie	Omschrijving	Gekoppeld met de index
1	Wet- en regelgeving	- Wetten en andere algemeen verbindende voorschriften. - Overige besluiten van algemene strekking. - Ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd.	Ja
2	Organisatiegegevens	- Inzicht in de organisatie en werkwijze van het bestuursorgaan, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen. - De bereikbaarheid van de organisatie en haar onderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend.	Ja
3	Raadsstukken	Vergaderstukken en verslagen , en hun commissies, inclusief ter behandeling ingekomen stukken	Ja
4	Bestuursstukken	Agenda's, besluiten en besluitenlijsten van vergaderingen	Deels
5	Stukken van adviescolleges	Adviezen van adviescolleges of -commissies, alsmede de adviesaanvragen en –voorstellen	nee
6	Convenanten	Convenanten, beleidsovereenkomsten en andere soortgelijke afspraken van de organisatie met een of meer wederpartijen.	nee
7	Jaarplannen en - verslagen	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of verantwoording van die uitvoering. Jaarplannen inclusief begroting.	nee
8	Woo- verzoeken	De inhoud van de schriftelijke 'Wob' verzoeken, van de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en, behoudens bij gehele afwijzingen, de daarbij verstrekte informatie.	nee
9	Onderzoeken	Op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde, voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaande onderzoeken naar de wijze van functioneren of ter voorbereiding of evaluatie van beleid, inclusief uitvoering, naleving en handhaving.	nee
10	Beschikkingen	Beschikkingen behoudens uitzonderingen	Ja
11	Klachten	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures over gedragingen van de organisatie.	nee

Passieve openbaarmakingsplicht

Voor het behandelen van verzoeken om openbaarmaking, zogenaamde Woo verzoeken,

werken wij volgens een vaste procedure. In 2023 hebben wij 35 verzoeken op grond van de Woo ontvangen.

Uitgaven

Het Rijk heeft extra geld ter beschikking gesteld om de Woo te realiseren. De kosten voor de Woo-contact persoon worden hier uit gedekt. Het anonimiseren van documenten wordt betaald uit dit budget. Voor het komende jaar worden publicatiemodule en anonimiseringssoftware hieruit bekostigd.

Paragraaf Informatieveiligheid en privacy

Inleiding

De gemeente Putten onderstreept het belang van informatieveiligheid en privacy. De grote hoeveelheid gegevens, vaak van burgers, die de gemeente gebruikt voor het uitvoeren van haar taken moeten op een veilige manier worden verwerkt met een zo klein mogelijk risico voor de betrokkenen. De gemeente heeft daartoe ingezet op de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De Algemene Verordening Gegevensbescherming vraagt extra inspanningen van de gemeente ten aanzien van het veilig verwerken van persoonsgegevens.

Dit verslag behandelt kort de ontwikkelingen op het gebied van informatieveiligheid en privacy en de ondernomen en te nemen stappen door de gemeente. Hiermee verantwoord het college van burgemeester en wethouders zich over informatieveiligheid en privacy aan de gemeenteraad.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

De AVG schrijft voor hoe en op welke gronden persoonsgegevens mogen worden verwerkt en dat deze adequaat moeten worden beschermd. Hierin is de AVG niet anders dan de Wbp maar de AVG verscherpt de wetgeving hieromtrent wel. De AVG verplicht de gemeente tot het aanstellen van een interne toezichthouder, de Functionaris Gegevensbescherming (FG), en het vastleggen van alle verwerkingen van persoonsgegevens in een verwerkingenregister.

Ook de rechten van betrokkenen (burgers) zijn in de AVG aangescherpt: een burger mag de gemeente Putten vragen inzage te bieden waar en op welke gronden zijn of haar gegevens worden verwerkt. Na een dergelijk verzoek moet de gemeente op korte termijn inzage bieden. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt in Nederland toezicht op de naleving van de AVG en mag onder meer boetes uitdelen.

Implementatie van de AVG

De gemeente Putten is in 2017 begonnen met de voorbereidingen op de implementatie van de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming. Hiervoor zijn de verwerkingen van persoonsgegevens binnen de gemeente vastgelegd in een verwerkingenregister. Daarnaast wordt privacybeleid opgesteld en is een procedure vastgesteld voor het melden van datalekken. Ook de interne toezichthouder, de Functionaris Gegevensbescherming, is benoemd en aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Aan de hand van een actieplan worden ook in de rest van 2024 diverse activiteiten uitgevoerd om de een veilige verwerking van persoonsgegevens te borgen.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid

In 2019 is de gemeente Putten gestart met de implementatie van de BIO. Dit is een basisnormenkader waarin minimaal te treffen maatregelen aangaande informatieveiligheid voor gemeenten zijn vastgelegd. Om dit normenkader, bestaande uit 250 controls en maatregelen, stapsgewijs te implementeren wordt voor 2024 jaar een informatieveiligheidsanalyse uitgevoerd. Op basis van deze analyse en een risicoanalyse worden te nemen maatregelen

geprioriteerd en vastgelegd in een actieplan. In het verleden zijn deze analyse ook uitgevoerd. Om een actueel beeld te krijgen waar de gemeente Putten nu staat met betrekking tot informatieveiligheid wordt deze in 2024 uitgevoerd.

Verantwoordelijkheid in de lijn

Het lijnmanagement van de gemeente Putten is integraal verantwoordelijk voor informatieveiligheid en privacy in de bedrijfsvoering. Het Managementteam heeft aangegeven nadrukkelijker invulling te willen geven aan deze verantwoordelijkheden. Hiertoe is een frequent overleg ingevoerd waar informatieveiligheid en privacy op de agenda staat. Daarnaast toont het lijnmanagement betrokkenheid door het aanwijzen van beveiligingsbeheerders voor verschillende domeinen uit de bedrijfsvoering. Ook geeft het lijnmanagement invulling aan haar verantwoordelijkheid door periodiek interne controles te laten uitvoeren en hierover te laten rapporteren. Doordat de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid en privacy nadrukkelijk bij het lijnmanagement neer te leggen, wordt beoogd informatieveiligheid en privacy sterker te borgen in de hele organisatie.

Intern controleplan

Om de effectiviteit en het bestaan van maatregelen ten aanzien van informatieveiligheid en privacy te toetsen, is een intern controleplan laten opstellen. Hierin is per kwartaal vastgelegd welke interne controles plaatsvinden, op welke wijze, door wie en aan wie wordt gerapporteerd. Verschillende medewerkers voeren de controles uit onder verantwoordelijkheid van het lijnmanagement. De controller informatieveiligheid (concern control), de CISO en de Functionaris Gegevensbescherming verrichten het verbijzonderde toezicht op dit controleplan. In kwartaalrapportages wordt generiek aan het MT verantwoording afgelegd over deze controles. Hiermee toont de gemeente Putten aan in control te zijn.

Resultaten ENSIA

Elk jaar leggen gemeenten verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Dit gebeurt volgens de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Deze verplichte zelfevaluatie is gebaseerd op het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Het college geeft met de ENSIA-collegeverklaring aan in hoeverre aan de beveiligingsnormen voor het gebruik van DigiD en Suwinet wordt voldaan. De collegeverklaring wordt inclusief bijlagen bij het jaarverslag aangeboden aan de raad. Daarnaast legt het college in een aparte rapportage verantwoording af over de kwaliteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO). Het resultaat van de zelfevaluatie 2023 is dat de gemeente Putten voldoende scoort op de bovengenoemde onderdelen

Datalekken

In 2023 zijn er 12 inschrijvingen in het datalekregister geweest. Deze zijn onder te verdelen in 2 vastleggingen en 10 registraties met betrekking tot de gemeente.

De 2 vastleggingen zijn datalekken bij partners van de gemeente geweest, of bij partners van die partners, waarbij geen gegevens vanuit de gemeente Putten bij betrokken geweest zijn.

Dergelijke vastleggingen worden gedaan zodat er later altijd teruggekeken kan worden zou blijken dat er wel iets meer aan de hand is geweest. Van de 10 inschrijvingen met betrekking tot de gemeente Putten zelfs is er een gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

De voor de gemeente ingeschreven "datalekken" waren:

- 5 x verkeerd verzonden e-mail;
- 3 x verkeerd bestand toegevoegd;
- 1 x bewaartermijn niet gerespecteerd;
- 1 x verlies van laptop.

Hoofdstuk 5 Jaarrekening

Grondslagen

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële-verhoudingswet verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Putten in voldoende mate gewaarborgd. Tevens zijn in de begroting 2023 of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiele effecten hebben op vermogen of resultaat.

Stelselwijziging

In 2023 zijn geen stelselwijzigingen doorgevoerd.

Grondslagen voor waardering

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen.

De gemeente kent de volgende soorten immateriële vaste activa:

- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens

duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, danwel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De gemeente kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat (indien van toepassing) vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in waterwegen, waterbouwkundige werken, permanente terreinwerken, wegen, straten, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte, parken en overig openbaar groen.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd. Voor investeringen in maatschappelijk nut geldt een activeringsgrens van € 50.000. De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. Investeringen met economisch nut waar rechten/heffingen tegenover staan kunnen worden afgeschreven op basis van annuïteiten.

Grond

Conform het BBV wordt op grond niet afgeschreven met uitzondering van de grond voor de begraafplaats. Deze grond is opgenomen in de exploitatieopzet en de boekwaarde wordt door de in de toekomst te verkopen graven teniet gedaan. Deze werkwijze wordt gehanteerd in verband met het feit dat in Putten het beleid is om de begraafplaats niet te sluiten en niet op termijn te ontruimen. Dit betekent dat de grond eeuwigdurend wordt ingezet als begraafplaats en hierdoor geen andere bestemming meer zal krijgen, waarmee de toekomstige waarde van de grond nihil zal zijn.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen, afschrijvingslasten

en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of marktwaarde indien deze waarde lager is dan de verkrijgingsprijs.

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan 1 jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van langer dan 1 jaar worden gedurende de gehele looptijd onder financiële vaste activa opgenomen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen verrekend.

Correctie vergelijkende cijfers

In de jaarrekening 2023 is een re-classificatie verwerkt van de Financiële vaste activa, onderdeel overige langlopende leningen u/g, naar de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, onderdeel rekening courant verhoudingen. Dit betreft de rekening-courant positie die bij de SVN beschikbaar is. Vanwege het kortlopende karakter van deze rekening-courantpositie, wordt deze in de jaarrekening 2023 verwerkt onder de uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar. De re-classificatie is ook in de vergelijkende cijfers verwerkt.

Vlottende activa

Vorraden

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening) die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2023 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2024 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses ter zake. Dit betreft de beste inschatting op dit moment, welke omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering

van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Met ingang van 1 januari 2016 is de winstbepaling mede van belang voor de berekening van de verschuldigde vennootschapsbelasting (VPB).

Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies.

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend. De waarde per 31 december van de dubieuze debiteuren wordt op de balans in mindering gebracht op de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, zoals de niet bestede opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolrechten.

De waardering van de voorzieningen geschiedt op het nominale bedrag van betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies waarbij de egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud wordt gewaardeerd tegen contante waarde.

De waardering van de voorziening wethouderspensioenen geschiedt tegen contante waarde. De waarde is actuarieel berekend per jaareinde. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van 4 jaar gehanteerd.

Vaste schulden

De langlopende verplichtingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van 1 jaar of langer.

Vlottende passiva

Vlottende passiva

De vlottende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling van het balanstotaal de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is onder de "Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen" nadere informatie hierover opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde

van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht.

De afschrijvingen van de geactiveerde investeringen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur). Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt in het volgende jaar gestart met afschrijving. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

De afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Nota Waardering en afschrijving vaste activa 2023 zoals deze is vastgesteld door de gemeenteraad in de vergadering van 13 april 2023.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn daarbij van toepassing:

Immateriële vaste activa:

5 jaar: kosten voor onderzoek en ontwikkeling;

- jaar; bijdrage in activa eigendom van derden (wordt bij voorkeur niet geactiveerd)

Gronden en terreinen:

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Woonruimten en gebouwen:

40 jaar: nieuwbouw (woonruimten, bedrijfsgebouwen, sport en onderwijs);

20 jaar: tijdelijke huisvesting/noodgebouw;

20 jaar: renovatie, restauratie en aankoop (woonruimten, bedrijfsgebouwen, sport en onderwijs).

Grond- weg en waterbouwkundige werken:

Riolering

75 jaar: vrijvervalriolering;

60 jaar: persleidingen;

60 jaar: milieumaatregelen;

50 jaar: gemalen, bouwkundig gedeelte;

45 jaar: mechanische riolering bouwkundig;

20 jaar: gemalen mechanisch / elektrisch gedeelte;

10 jaar: mechanische riolering, mechanisch en elektrisch;

Wegen

40 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;

40 jaar: wegen, pleinen en rotondes – reconstructies;

20 jaar: wegen, pleinen en rotondes – groot onderhoud (levensduurverlengend);

20 jaar: geluidswallen;

Openbare verlichting

20 jaar: openbare verlichting

Groen

20 jaar: parken en groenvoorzieningen;

15 jaar: straatmeubilair;

10 jaar: speeltoestellen en -voorzieningen;

Vervoermiddelen:

8 jaar: zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen.

Machines, apparaten en installaties:

15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;

10 jaar: kantoormeubilair, veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties;

5 jaar: automatiseringsapparatuur

3 jaar: mobile devices

Overige materiele vaste activa:

Sportvoorzieningen

30 jaar: sportvelden (nieuw/reconstructie);

10 jaar: top laag;

Onderwijsvoorzieningen:

15 jaar: 1e inrichting

8 jaar: leer- en hulpmiddelen

Algemene uitkering

De uitkering van het gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het Ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar 2023 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin

uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de

Financiële verordening en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 21 december 2023 door de raad is vastgesteld;
  - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023 is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - o Ten aanzien van het M&O criterium is de Nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik- en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële verordening en de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023. Dit betekent dat:
  - o Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;

- Een rapporteringstolerantie van € 25.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Overzicht van baten en lasten jaarrekening 2023

Overzicht van baten en lasten in de rekening	Primitieve begroting 2023			Begroting 2023			Rekening 2023			Saldo rekening t.o.v. begroting			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Begrotingsthema's													
Ruimte en leefomgeving	18.022	10.559	-7.463	25.800	16.839	-8.961	23.337	15.385	-7.952	-2.463	-1.453	1.009	V
Samenleving	26.718	4.158	-22.560	30.603	6.606	-23.998	31.281	9.576	-21.706	678	2.970	2.292	V
Economie en recreatie	1.563	124	-1.438	1.644	111	-1.533	1.483	244	-1.239	-161	133	294	V
Bestuur dienstverlening en veiligheid	14.164	48.348	34.184	14.945	50.826	35.881	14.687	52.649	37.962	-258	1.823	2.081	V
Totaal	60.466	63.189	2.723	72.992	74.382	1.389	70.788	77.854	7.066	-2.204	3.472	5.677	V
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	11	-	-11	-49	-	49	-60	-	60	
Gerealiseerd saldo baten en lasten			2.723			1.378			7.115			5.737	V
Mutaties reserves													
Ruimte en leefomgeving	113	558	445	1.901	2.226	325	2.444	2.054	-390	544	-172	-716	N
Samenleving	1.223	149	-1.075	5.629	5.474	-155	6.247	4.516	-1.731	618	-958	-1.576	N
Economie en recreatie	-	293	293	710	976	266	710	884	174	-	-92	-92	N
Bestuur dienstverlening en veiligheid	-	313	313	4.477	5.027	551	4.679	4.897	217	203	-131	-334	N
Totaal	1.336	1.312	-24	12.716	13.703	987	14.080	12.350	-1.730	1.364	-1.353	-2.717	N
Gerealiseerd resultaat			2.699			2.365			5.385			3.019	V

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting valt onder thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid en is vanwege verslaggevingsvoorschriften separaat gepresenteerd.

Voor de lasten en baten per programma verwijzen wij nu naar de paragraaf 'Toelichting baten en lasten jaarrekening 2023'.

Toelichting baten en lasten jaarrekening 2023

Thema Ruimte en leefomgeving

Thema 1 Ruimte en Leefomgeving Programma en beleidsproducten	Toel.	Prog.	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking re- kening versus begroting
Lasten						
Bouwgrondexploitatie	1	PR	3.823	9.091	7.494	-1.596
Volkshuisvesting en handhaving	2	PR	1.100	1.760	1.358	-402
Ruimtelijke ordening		PR	497	636	665	29
IBOR openbaar groen		PL	1.424	2.051	2.063	12
IBOR wegen. straten en pleinen	3	PL	3.669	3.829	3.533	-296
Verkeer en parkeren		PL	182	167	171	5
Natuurbescherming	4	PL	50	283	189	-94
Milieubeheer	5	PL	1.904	2.241	2.092	-149
Wijkbudget kleine ongemakken		PL	55	55	42	-13
Afval	6	PK	1.637	1.636	1.839	203
Begraven		PK	830	833	873	40
Omgevingsvergunningen	7	PK	811	861	658	-204
Rioleringen		PK	2.041	2.357	2.360	3
Totaal lasten			18.022	25.800	23.337	-2.463
Programma Ruimte		PR	5.420	11.486	9.517	-1.969
Programma Leefomgeving		PL	7.284	8.626	8.090	-536
Programma Kostendekkende dienstverlening		PK	5.318	5.688	5.730	42
Totaal lasten			18.022	25.800	23.337	-2.463
Baten						
Bouwgrondexploitatie		PR	3.846	9.114	7.511	-1.602
Volkshuisvesting en handhaving		PR	28	30	14	-15
Ruimtelijke ordening		PR	70	121	134	13
IBOR openbaar groen		PL	-	-	-	-
IBOR wegen. straten en pleinen		PL	113	128	143	16
Verkeer en parkeren		PL	-	-	-	-
Natuurbescherming		PL	-	155	140	-15
Milieubeheer		PL	5	192	422	230
Wijkbudget kleine ongemakken		PL	-	-	-	-
Afval		PK	2.013	2.013	2.037	24
Begraven		PK	883	885	929	45
Omgevingsvergunningen		PK	1.038	738	609	-129
Rioleringen		PK	2.563	3.464	3.444	-19
Totaal baten			10.559	16.839	15.385	-1.453
Programma Ruimte		PR	3.944	9.264	7.659	-1.605
Programma Leefomgeving		PL	118	475	706	231
Programma Kostendekkende dienstverlening		PK	6.498	7.100	7.020	-80
Totaal baten			10.559	16.839	15.385	-1.453
Totaal saldo van baten en lasten			-7.463	-8.961	-7.952	1.009
Dotatie reserve prog. Ruimte		PR	23	161	566	405
Onttrekking reserve prog. Ruimte		PR	47	830	814	-16
Dotatie reserve prog. Leefomgeving		PL	89	1.118	1.256	138
Onttrekking reserve prog. Leefomgeving		PL	480	1.365	1.213	-151
Dotatie reserve prog. Kostend. Dienstverl.		PK	-	622	622	-
Onttrekking reserve prog. Kostend. Dienstverl.		PK	31	31	27	-4
Totaal mutaties reserves			445	325	-390	-716
Gerealiseerd resultaat thema 1			-7.018	-8.636	-8.342	294

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Toelichting afwijking rekening versus Begroting 2023 per programma

Programma Ruimte

1. De afwijking op product Bouwgrondexploitatie geeft een vertekend beeld doordat de verrekking met de boekwaarde in de raming bruto wordt begroot, terwijl deze in de realisatie netto wordt geboekt (saldo baten en lasten).

Wel zijn er kleine verschuivingen ontstaan door vertraging in de uitvoering. Dit betreft een verschuiving in de tijd. Op basis van de voortgang en de verwachte winst is in 2023 tussentijds winst genomen voor € 143.000 op Rimpeler, na belastingen is het voordeel € 116.000.

De actualisatie van de grondexploitatie Bilderdijkstraat levert een verwacht tekort op van € 385.000, dat betekent een dotatie aan de voorziening van € 126.000.

Het saldo van kosten en opbrengsten op product Bouwgrondexploitatie is verrekend met de reserve grondexploitatie. Voor een nadere toelichting op de resultaatsontwikkeling op de grondexploitatie verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

2. Voor de implementatie van de Omgevingswet is in 2021 extra budget beschikbaar gesteld door de raad. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet definitief van start gegaan. In 2023 is van het (restant)budget van € 545.000 een bedrag van € 75.000 uitgegeven. Voorgesteld wordt om het restantbudget van € 470.000 beschikbaar te houden in 2024 middels resultaatbestemming. In 2024 zullen de laatste werkzaamheden uitgevoerd worden en worden regulier (geworden) werkzaamheden overgedragen aan de lijnorganisatie. Het project wordt in 2024 ook financieel afgewikkeld.

Verder is een budget aangeraamd voor basisregistraties op orde, hiervan resteert een bedrag van € 67.000 en voor de Wet kwaliteitsborging van € 43.000. Voorgesteld wordt deze budgetten beschikbaar te stellen voor 2024.

Op de middelen voor de woonvisie is een voordeel ontstaan van € 48.000. Dit komt deels doordat de werkzaamheden goedkoper zijn uitgevallen, maar ook doordat nog niet alles is uitgegeven. Het project loopt door in 2024, daarom wordt voorgesteld om € 20.000 beschikbaar te stellen in 2024 om het project af te ronden.

Programma Leefomgeving

3. Op IBOR wegen, straten en pleinen is een voordeel ontstaan van per saldo € 312.000. Dit voordeel ontstaat voor € 229.000 door projecten vanuit het GVVP, waarvan voor € 190.000 aan projecten in volgende jaren uitgevoerd gaan worden. Verder resteert een voordeel door een aantal maatregelen die nog niet zijn uitgevoerd, maar waar structureel budget voor aanwezig is. Ook zijn een aantal maatregelen goedkoper uitgevallen. Daarom wordt voorgesteld om een bedrag van € 190.000 als dekking vanuit de reserve beschikbaar te houden. De projecten GVVP worden gedekt uit een reserve, waarmee het effect op het rekeningssaldo nihil is.
4. Op Natuurbescherming wordt een voordeel behaald van € 79.000. Naast kleine voordelen op budgetten heeft dit vooral een oorzaak in vrijval van de bijdrage voor Food Valley.

Binnen de regio Food Valley waren nog voldoende middelen beschikbaar, waardoor voor 2023 geen bijdrage vanuit Putten nodig was.

5. Het product Milieubeheer laat een voordeel zien van € 380.000, verdeeld in € 149.000 voordeel op de lasten en € 230.000 hogere baten.

Het voordeel op de uitgaven komt voor € 90.000 door de budgetten die in het Coalitieakkoord 2022 zijn aangeraamd voor zon op dak bedrijven en gemeentelijke energie opwekking (GEO). Hiervoor zijn projecten in 2023 zijn opgestart, er zijn plannen en afspraken gemaakt met andere partijen, maar deze projecten lopen door in 2024. Het bedrag à € 90.000 is opgenomen in het voorstel voor resultaatbestemming voor projecten

Verder is op het budget voor ongediertebestrijding € 68.000 over. In 2023 zijn beperkt grondnesten uitgekomen, waardoor de kosten voor bestrijding lager zijn uitgevallen.

Programma Kostendekkende dienstverlening

6. Het totale tekort op het product Afval is € 179.000 nadeliger dan begroot. Dit saldo is ontstaan door een aantal nadelen en wordt deels gecompenseerd door een aantal voordelen. De grootste verschillen worden hieronder toegelicht.

Doordat één van onze eigen huisvuilwagens in augustus kapot is gegaan en het bleek dat deze niet meer te repareren was, hebben we een vanaf die tijd een tweede huisvuilwagen moeten huren. Hierdoor hebben we ruim € 50.000 aan extra kosten moeten maken. Tegelijkertijd zijn de kosten voor transport en de gemeentelijke dienst toegenomen, zoals ook vermeld in de Begroting 2024.

Voor het beladen van de huisvuilwagens huren wij mensen in via een inleenconstructie met de Inclusief Groep. Vanaf juli 2023 heeft de Inclusief Groep problemen gehad met het leveren van personeel, waardoor wij genoodzaakt waren via een derde partij beladers in te huren tegen een hoger uurtarief. Dit heeft geleid tot een bedrag van bijna € 30.000 aan meerkosten.

Over het hele jaar 2023 hebben we te maken gehad met een veel lagere opbrengst voor papier (€ 55,- in plaats van € 100,- per ton). Daarnaast is er 230 ton minder papier en karton aangeboden. Dit samen zorgt voor een nadeel van € 70.000.

Naast deze tekorten hebben we ook te maken gehad met hogere opbrengsten. Zo is de textielprijs gestegen van € 30,- naar € 375,-, waardoor wij hierop een meeropbrengst van bijna € 45.000 hebben dan geraamd. Doordat er minder restafval bij de huisvuilwagens is aangeboden, hebben we € 19.000 minder aan verwerkingskosten.

7. Het product Omgevingsvergunningen laat een voordeel zien van € 75.000, verdeeld in € 204.000 lagere lasten en € 129.000 lagere opbrengsten. Voor € 70.000 heeft dit betrekking op een stelpost voor personeelskosten voor mogelijke toename van werkzaamheden, gecompenseerd door een stelpost in legesopbrengsten.

Dan resteert een onderschrijding op de lasten van € 129.000 door een daling van de personeelskosten. Dit houdt verband met een afname aan legesopbrengsten. De werkzaamheden (en opbrengsten) zijn lager in 2023, doordat grex Rimpeler nagenoeg is afgerond en Halvinkhuizen net is opgestart.

Bestemming rekeningresultaat

Een aantal (incidentele) budgetten zijn niet in 2023 besteed, maar zullen nog besteed worden in 2024. De niet bestede budgetten zijn nu als voordeel in het rekeningresultaat verwerkt. Dit geldt voor de volgende budgetten:

Bestemming rekeningresultaat 2023	Totaal
GVVP 2.2 Parkeernota	25
GVVP 2.5 Nijkerkerstraat	30
GVVP 3.5 Veilige schoolomgeving	20
GVVP Onderzoek en oprichten parkeerfonds	30
Laadvisie	19
Onderzoek accu's en subsidiëring - Fit our Future	20
Onderzoek contractvorm energielevering	20
Budgetten duurzaamheid	40
Basisregistraties op orde	67
Actualisatie Woonvisie	20
Totaal via rekeningsaldo naar algemene reserve	292

Bedragen * € 1.000

In hoofdstuk 2 – Financiële analyse is een toelichting opgenomen op de bestemming. Bovenstaand budget wordt als onderdeel van het rekeningsaldo toegevoegd aan de algemene reserve. Wij vragen uw raad dit budget weer beschikbaar te stellen voor uitvoering in 2024.

Thema Samenleving

Thema 2 Samenleving Programma en beleidsproducten	Toel.	Prog.	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking rekening versus be- groting
Lasten						
Jeugdgezondheidszorg	1	PGB	643	678	669	-9
Openbare gezondheidszorg	2	PGB	438	522	601	79
Sport en bewegen	3	PGB	418	305	467	162
Sportaccommodaties	4	PGB	441	435	378	-57
Zwembad		PGB	520	531	983	453
Sportverenigingen	5	PGB	288	294	334	40
Lokaal jeugdbeleid		PGO	173	198	206	7
Jeugdhulp	6	PGO	1.197	7.938	8.253	315
Kinderdagopvang	7	PGO	113	104	61	-42
Kunst en cultuur	8	PGO	272	321	278	-43
Bijstandsverlening	9	PMP	3.462	4.993	5.364	371
Gemeentelijk minimabeleid	10	PMP	1.048	1.664	1.985	321
Algemene voorzieningen	11	PMP	1.172	1.793	1.596	-198
Maatwerkvoorzieningen	12	PMP	11.051	4.912	4.576	-336
Nieuwkomers	13	PMP	199	237	150	-87
Lokaal onderwijsbeleid	14	PWL	1.816	1.860	1.722	-138
Onderwijshuisvesting	15	PWL	686	767	678	-89
Bibliotheekwerk		PWL	434	450	496	46
Arbeidsparticipatie	16	PWL	2.348	2.599	2.482	-117
Volwasseneducatie		PWL	-	-	-	-
Totaal lasten			26.718	30.603	31.281	678
Programma Gezondheid en bewegen		PGB	2.748	2.765	3.433	668
Programma Groei en ontwikkeling		PGO	1.755	8.561	8.798	237
Programma Maatschappelijke participatie		PMP	16.932	13.601	13.671	70
Programma Werken en leren		PWL	5.283	5.677	5.379	-298
Totaal lasten			26.718	30.603	31.281	678
Baten						
Jeugdgezondheidszorg	1	PGB	-	-	22	22
Openbare gezondheidszorg	2	PGB	-	-	259	259
Sport en bewegen	3	PGB	24	-	208	208
Sportaccommodaties	4	PGB	74	77	84	8
Zwembad		PGB	4	4	451	447
Sportverenigingen	5	PGB	-	-	95	95
Lokaal jeugdbeleid		PGO	-	-	-	-
Jeugdhulp	6	PGO	-	9	41	32
Kinderdagopvang	7	PGO	4	4	-	-4
Kunst en cultuur	8	PGO	-	-	15	15
Bijstandsverlening	9	PMP	3.254	5.688	6.336	648
Gemeentelijk minimabeleid	10	PMP	57	57	191	134
Algemene voorzieningen	11	PMP	-	-	86	86
Maatwerkvoorzieningen	12	PMP	140	167	1.250	1.083
Nieuwkomers	13	PMP	152	152	145	-8
Lokaal Onderwijsbeleid	14	PWL	448	448	234	-214
Onderwijshuisvesting	15	PWL	-	-	5	5
Bibliotheekwerk		PWL	-	-	24	24
Arbeidsparticipatie	16	PWL	-	-	129	129
Volwasseneducatie		PWL	-	-	-	-
Totaal baten			4.158	6.606	9.576	2.970
Programma Gezondheid en bewegen		PGB	103	81	1.119	1.039

Thema 2 Samenleving Programma en beleidsproducten	Toel.	Prog.	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking rekening versus be- groting
Programma Groei en ontwikkeling		PGO	4	13	56	44
Programma Maatschappelijke participatie		PMP	3.604	6.064	8.008	1.943
Programma Werken en leren		PWL	448	448	392	-55
Totaal baten			4.158	6.606	9.576	2.970
Totaal saldo van baten en lasten			-22.560	-23.998	-21.706	2.292
Dotatie reserve gezondheid en bewegen		PGB	-	-	-	-
Onttrekking reserve gezondheid en bewegen		PGB	6	27	6	-21
Dotatie reserve groei en ontwikkeling		PGO	247	719	460	-259
Onttrekking reserve groei en ontwikkeling		PGO	-	1.063	893	-170
Dotatie reserve maatschapp. participatie		PMP	976	4.910	5.316	406
Onttrekking reserve maatschapp. participatie		PMP	73	4.314	3.616	-697
Dotatie reserve werken en leren		PMP	-	-	471	471
Onttrekking reserve werken en leren		PMP	70	70	-	-70
Totaal mutaties reserves			-1.075	-155	-1.731	-1.576
Gerealiseerd resultaat thema 2			-23.635	-24.153	-23.437	716

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Toelichting afwijking rekening versus Begroting 2023 per programma

Programma Gezondheid en bewegen

1. Voor Jeugdgezondheidszorg zorgt een subsidiebijdrage voor lokale preventieakkoorden voor een voordeel. De kosten worden namelijk deels gedekt uit reguliere budgetten, terwijl er ook subsidie is ontvangen.
2. Voor Openbare gezondheidszorg geldt dat er subsidies zijn ontvangen vanuit IZA en GALA. Deze bijdragen zijn relatief laat in het jaar bekend geworden. Dat betekent dat er initieel regulier budget is ingezet voor dekking van de kosten. Nu blijkt dat deze kosten subsidiabel zijn, geeft dit een voordeel.
3. Voor Sport en bewegen geldt eveneens dat er subsidie vanuit de regeling GALA is ontvangen. Deze subsidie is pas in het najaar definitief geworden. Het voordeel bedraagt € 46.000 op Sport en bewegen.
4. Een voordeel op de kapitaallasten voor de sporthal van € 37.000 is de voornaamste reden voor de afwijking op dit budget.
5. Op Sportverenigingen is een voordeel ontstaan door onderuitputting van de subsidie voor open club en ledensubsidies. Verder is een afrekening ontvangen op een subsidie vanuit vorige jaren. Uit voorzichtigheid was deze niet geboekt in voorgaande jaren. Nu de subsidie wel toegekend is, geeft dat een bate van € 27.000.

Programma Groei en ontwikkeling

6. De totale lasten voor Jeugdhulp zijn € 315.000 hoger dan begroot, dit wordt deels gecompenseerd door € 32.000 hogere baten. Het jeugdbudget is sterk afhankelijk van de voorzieningen die vanuit de Jeugdwet worden bekostigd. Dit is een open-einde regeling. In huidig en vorig jaar zijn er enkele jeugdigen in zorg gekomen met een significant budget. Dat maakt dat het budget overschreden is.

7. Het budget voor de Kinderdagopvang is € 42.000 voordeliger doordat er minder gebruik wordt gemaakt van de regeling die we als gemeente beschikbaar hebben. Dit budget is bedoeld voor lokaal maatwerk voor Peuteropvang. Door de Kinderopvangtoeslag en VVE-regeling is er minder budget nodig geweest voor de kinderdagopvang.
8. Het voordeel op Kunst en cultuur komt door meerdere kleine voordelen < € 25.000 per budget.

Programma Maatschappelijke participatie

9. Op product Bijstandverlening zijn de bijdragen van de Rijksoverheid voor de opvang van Oekraïners verantwoord. De begroting is echter tussentijds al bijgesteld in de halfjaarrapportage, waarmee de afwijking bij de jaarrekening op de opvang van Oekraïners is beperkt tot € 20.000. Wel geeft dit een afwijking op regelniveau: de baten zijn € 322.000 hoger dan geraamd. Dit dekt de hogere lasten voor de opvang van € 302.000.

Per saldo wordt het voordeel op het product Bijstandsverlening veroorzaakt door een hogere bijdrage voor de BUIG van € 222.000. Dit dient ter dekking van de uitkeringen vanuit de Participatiewet en de Loonkostensubsidies. Op de budgetten die uit de BUIG betaald worden, is het saldo echter nihil. De hogere loonkosten worden gecompenseerd door lagere uitkeringslasten.

10. In 2023 is de energietoeslag uitbetaald. In de raming zijn slechts de toegekende gelden vanuit de Rijksoverheid opgenomen. Medio oktober is definitief geworden dat de energietoeslag ook voor 2023 uitbetaald kon worden. Het bijbehorende budget is in de december-circulaire meegenomen. Dit is te laat om nog om de zetten in budget. Dat geeft op het budget energietoeslag een overschrijding van € 482.000. Deze overschrijding wordt meer dan gecompenseerd door de bijdrage van het Rijk, deze bijdrage is verantwoord onder Thema 4.

Op Gemeentelijk minimabeleid zijn de lasten lager uitgevallen voor budget voor flankerend beleid energiearmoede en aanpak van armoede en schulden voor per saldo € 75.000. Dit zijn extra middelen die in de meicirculaire door het Rijk beschikbaar zijn gesteld. Ook de schuldhelpverlening is € 43.000 lager uitgevallen. Ook zijn de kwijtscheldingen lager uitgevallen. Tussentijds waren de lasten aangeraamd, uiteindelijk is een voordeel van € 32.000 gerealiseerd.

Verder zijn de baten hoger door subsidiebijdragen voor uitvoering van de kinderopvangtoeslag en terugbetalingen op leenbijstand. De uitvoering van deze regelingen wordt met regulier personeel gedaan, de subsidie geeft daarmee een bate.

11. Op het product Algemene voorzieningen is een bedrag van € 69.000 beschikbaar gesteld vanuit de bijdragen voor COVID-19 voor ouderenzorg. De besteding is € 11.000 waarmee het budget niet volledig is besteed, maar er zijn wel voorbereidingen getroffen om dit uit te voeren. Voor 2024 wordt nog € 25.000 aan kosten verwacht. Voorgesteld wordt dit te bestemmen voor 2024. Het restant van € 33.000 valt vrij.

Ook op de Algemene voorzieningen zijn subsidiebijdragen vanuit IZA en GALA verantwoord. Vanwege het late definitief worden van deze gelden, konden deze tussentijds niet verwerkt worden in een raming. Het voordeel bedraagt € 124.000 op de subsidieprojecten.

Voor loon-en prijsstijgingen van Voogdij 18+ zijn middelen ontvangen vanuit de Rijksoverheid. Deze zijn tussentijds in een stelpost opgenomen, deze valt nu vrij ten gunste van de reserve sociaal domein.

12. In 2023 is op basis van de lasten een overschot van € 336.000 voor Maatwerkvoorzieningen. Dit overschot wordt met name veroorzaakt door een voordeel op woningaanpassingen van € 125.000 en inkoop vervoer van € 80.000. Het voordeel op woningaanpassingen komt door een subsidiebijdrage voor dit budget vanuit de GALA middelen. Voor vervoer geldt dat er krapte is op de arbeidsmarkt, waardoor er beperkt aanbod van vervoer is vanuit de markt. Ook is een voordeel op het budget voor innovatie, dat voordeel van € 156.000 blijft beschikbaar in de reserve sociaal domein. Wat resteert is een voordeel op de loonkosten door vacatureruimte, wat deels ontstaat door de tijd van werving voor nieuwe medewerkers. Per jaareinde is de formatie weer op peil.

Voor Beschermd Wonen is een bijdragen ontvangen van € 1.084.000. Deze bijdrage zorgt voor een hogere bate, de bijdrage voor beschermd worden wordt conform beleid toegevoegd aan de reserve sociaal domein.

13. Het budget van nieuwkomers laat een voordeel zien van € 80.000. Dit komt voor € 36.000 door subsidieafrekeningen op vorige jaren. Verder is de besteding lager geweest, met name doordat de inburgeringstrajecten fluctueren. dit voordeel wordt verreken met de reserve sociaal domein, zodat dit beschikbaar blijft voor toekomstige inburgeringstrajecten.

Bestemming rekeningresultaat

Een aantal (incidentele) budgetten zijn in 2023 niet besteed, maar zullen nog besteed worden in 2024. De niet bestede budgetten zitten nu als voordeel in het rekeningresultaat verwerkt. Dit geldt voor de volgende budgetten:

Bestemming rekeningresultaat 2023	Totaal
Ouderen en ouderenzorg	25
Onderwijshuisvesting	33
Totaal via rekeningsaldo naar algemene reserve	58

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

In hoofdstuk 2 – Financiële analyse is een toelichting opgenomen op de bestemming. Bovenstaand budget wordt als onderdeel van het rekeningsaldo toegevoegd aan de algemene reserve. Wij vragen uw raad dit budget weer beschikbaar te stellen voor uitvoering in 2024.

Thema Economie en recreatie

Thema 3 Economie en recreatie Programma en beleidsproducten	Toel.	Prog.	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking rekening versus be- groting
Lasten						
Recreatie en cultuurhistorie	1	PER	639	810	774	-36
Markt		PER	30	34	38	3
Bedrijvigheid	2	PER	669	502	391	-111
Agrarische zaken		PER	34	34	39	5
Gemeentelijk bezit	3	PER	190	264	242	-22
Totaal lasten			1.563	1.644	1.483	-161
Programma Economie en recreatie		PER	1.563	1.644	1.483	-161
Totaal lasten			1.364	1.656	1.563	1.644
Baten						
Recreatie en cultuurhistorie	1	PER	6	6	63	57
Markt		PER	57	46	46	-
Bedrijvigheid	2	PER	5	7	27	20
Agrarische zaken		PER	-	-	3	3
Gemeentelijk bezit	3	PER	56	52	105	52
Totaal baten			124	111	244	133
Programma Economie en recreatie		PER	124	111	244	133
Totaal baten			124	111	244	133
Totaal saldo baten en lasten			-1.438	-1.533	-1.239	294
Dotatie reserve Economie en recreatie		PER	-	710	710	-
Onttrekking reserve Economie en recreatie		PER	293	976	884	-92
Totaal mutaties reserves			293	266	174	-92
Gerealiseerd resultaat thema 3			-1.146	-1.267	-1.065	202

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Toelichting afwijking rekening versus Begroting 2023 per programma

Programma Economie en recreatie

- Op Recreatie en cultuurhistorie is een voordeel ontstaan doordat de subsidie voor coronasteun Cultuur nog niet volledig is besteed. Er was een bedrag van € 80.000 beschikbaar gesteld vanuit vorig jaar, hiervan is € 26.000 nog niet besteed. Omdat er wel afspraken zijn gemaakt over de besteding, is het voorstel dit budget nog één keer beschikbaar te stellen in het volgende jaar vanuit de COVID-gelden via de algemene reserve.

Ook het budget inzake vitale vakantieparken, beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve middels overheveling, is nog niet volledig besteed. Voor het overschot van € 25.000 wordt voorgesteld om beschikbaar te stellen in 2024 om het project daarmee af te kunnen ronden.

Verder is een voordeel ontstaan van € 20.000 wegens vrijval van budget dat is overgeko- men vanuit SNV voor Toerisme. Dit project kent geen verplichting meer en valt vrij.

- Op product Bedrijvigheid is een voordeel ontstaan van € 132.000 door een voordeel op het budget voor het toeristisch investeringsprogramma. In het CA 22 zijn hiervoor middelen aangeraamd, deze zijn nog niet besteed in 2023. Dat komt mede doordat het budget voor Vitale Vakantieparken is ingezet voor activiteiten uit de investeringsagenda. Tevens was er ander budget over waar andere acties uit de agenda uit besteed zijn.
- Het budget voor stimuleren van de lokale economie laat een voordeel zien van € 31.000 door uitstel van het project Regionaal Programma Werklocatie (RPW) naar 2024 in combi- natie met lagere kosten in 2023. Verder ontstaat een voordeel op het gevelfonds: deze

- middelen zijn beschikbaar gesteld tot een jaar na afronding van het Centrumplan en daarom wordt voorgesteld het bedrag van € 35.000 mee te nemen naar het volgende jaar.
4. Door verkoop van groenstroken voor € 29.000 is een voordeel gerealiseerd op Gemeentelijk Bezit. Dit zijn incidentele verkopen.

Bestemming rekeningresultaat

Er zijn geen budgetten die ten laste van het saldo bestemd worden voor 2024.

Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid Programma en beleidsproducten	Toel.	Prog.	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking rekening versus be- groting
Lasten						
Bestuurlijke samenwerking		PBD	139	164	171	7
Bestuursorganen/ondersteuning	1	PBD	1.532	1.669	1.563	-106
Secretarieleges		PBD	171	149	153	4
Burgerzaken		PBD	420	488	490	2
Brandweer en rampenbestrijding		PBD	1.493	1.510	1.484	-26
Openbare orde en veiligheid	2	PBD	656	979	876	-103
Overhead	3	PBD	8.247	9.121	9.396	275
Algemene baten en lasten *	4	PAD	696	378	56	-322
Gemeentefonds	5	PAD	-	-	-	-
Dividenden		PAD	-	-	-	-
Treasury	6	PAD	412	-	3	3
OZB		PAD	313	453	392	-60
Overige belastingen	7	PAD	84	46	55	9
Totaal lasten			14.164	14.956	14.638	-318
Programma Bestuur, dienstverlening en veilig- heid		PBD	12.658	14.080	14.132	52
Programma Algemene dekkingsmiddelen		PAD	1.506	876	506	-371
Totaal lasten			14.164	14.956	14.638	-318
Baten						
Bestuurlijke samenwerking	1	PBD	-	-	-	-
Bestuursorganen/ondersteuning		PBD	-	-	135	135
Secretarieleges		PBD	339	315	349	34
Burgerzaken		PBD	10	13	15	2
Brandweer en rampenbestrijding	2	PBD	-	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	3	PBD	24	24	22	-2
Overhead	4	PBD	143	225	390	164
Algemene baten en lasten	5	PAD	-	-	-126	-126
Gemeentefonds		PAD	41.788	43.743	44.605	861
Dividenden	6	PAD	240	240	204	-36
Treasury		PAD	53	453	1.059	606
OZB	7	PAD	4.418	4.468	4.508	40
Overige belastingen		PAD	1.333	1.345	1.489	144
Totaal baten			48.348	50.826	52.649	1.823
Programma Bestuur, dienstverlening en veilig- heid		PBD	515	576	910	334
Programma Algemene dekkingsmiddelen		PAD	47.832	50.249	51.738	1.489
Totaal baten			48.348	50.826	52.649	1.823
Saldo voor reservemutaties			34.184	35.870	38.011	2.141
Dotatie reserves programma Bestuur, dienstver- lening en veiligheid		PBD	-	-	115	115
Onttrekking reserves programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid		PBD	313	539	420	-119
Dotatie reserves programma Algemene dek- kingsmiddelen		PAD	-	4.477	4.564	88
Onttrekking reserves programma Algemene dekkingsmiddelen		PAD	-	4.488	4.477	-11
Totaal mutaties reserves			313	551	217	-334
Gerealiseerd resultaat thema 4			34.497	36.421	38.228	1.808

* Inclusief bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Toelichting afwijking rekening versus Begroting 2023 per programma

Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid

1. Er vindt een vrijval van de voorziening wethouders pensioenen plaats van € 135.000. Per jaareinde is de rekenrente gestegen, waardoor een lagere voorziening benodigd is. Deze voorziening fluctueert daarmee significant. Hierbij zijn we als gemeente aan voorschriften gebonden, de voorziening is in lijn met de regelgeving bepaald.
Verder zijn de uitbetalingen voor wachtgeld van oud-wethouders lager door inkomsten en zijn er voordelen door schaalruimte binnen bestuursondersteuning.
2. De secretarieleges zijn per saldo € 34.000 hoger uitgevallen, met name voor huwelijken, maar ook op reisdocumenten.
3. De kosten voor de VNOG zijn € 24.000 lager. Dit geeft een voordeel op product Brandweer en rampenbestrijding.
4. Op het product Openbare orde is een voordeel ontstaan van € 101.000. Dit komt door het budget voor transitie van beveiliging van bedrijventerreinen van € 37.000. Deze middelen zijn overgekomen vanuit vorig jaar en zijn nog niet besteed. Deze gelden zijn wel nodig om het project af te ronden, daarom wordt voorgesteld dit budget weer beschikbaar te stellen in 2024. Verder is het budget voor het IVP niet besteed ad € 25.000 en is er een voordeel ontstaan op de salariskosten door wisselingen in personeel. Daardoor is ene gedeelte van het jaar een vacature ontstaan, dat geeft een voordeel van per saldo € 25.000.
5. Per saldo is op het product Overhead een nadeel ontstaan van € 111.000, verdeeld in een overschrijding van de lasten met € 275.000, deels gecompenseerd door hogere baten van € 164.000. De afwijking op het product is gelegen in de volgende oorzaken:
  - Zoals uit het overzicht overhead zoals opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering blijkt, zijn de personeelslasten hoger als gevolg van inhuur wegens ziekte voor een bedrag van € 294.000. De stelposten voor P-budget en inhuur ziekte zijn voor € 192.000 opgenomen onder product Algemene baten en lasten, waardoor op overhead een nadeel ontstaat.
  - Daarnaast is een belangrijk aandeel in het tekort veroorzaakt door een lagere doorboeking van personeelskosten naar investerings- en grex projecten van € 271.000. Dit komt vooral doordat er inhuur plaatsvindt voor deze projecten, over inhuur wordt geen overhead doorbelast aan investeringen.
  - Verder is op het budget voor de Woo een voordeel gerealiseerd van € 138.000. Dit zijn middelen die door de Rijksoverheid beschikbaar zijn gesteld voor implementatie en uitvoering van de Woo. Voorgesteld wordt deze middelen beschikbaar te houden voor 2024.
  - Daar staat tegenover dat een voordeel is ontstaan op budget voor opleidingen van € 65.000.

De afwijking op de baten komt door de afrekening in BLNP-verband en heeft puur een administratieve oorzaak. In de raming worden de lasten geraamd, terwijl de afrekening zowel lasten als baten bevat. Per saldo is het budget voor BLNP niet overschreden.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

6. Binnen de Algemene baten en lasten is een voordeel zichtbaar van per saldo € 47.000. Dit heeft met name betrekking op stelposten waarvan de bestedingen op andere programma's

plaatsvinden. Dit betreft de stelpost voor P-budget en inhuur van personeel (besteding op Bestuur, dienstverlening en veiligheid) voor € 192.000. De daadwerkelijke uitbetaling heeft over alle programma's plaatsgevonden. Op de Algemene baten ontstaat daarmee een voordeel.

Ook het restant van de stelpost voor onvoorzien van € 55.000 en het restant van de stelpost prijscompensatie van € 79.000 vallen vrij.

Daar staat tegenover dat er een voorziening is gevormd voor spaarverlof van € 122.000. Dit is een nieuwe regeling met ingang van 2022, waarvoor op basis van verslaggevingsvoor-schriften een voorziening gevormd moet worden. Ook zijn er vorderingen afgeboekt voor dwangsommen en belastingen, na verrekening met de voorziening geeft dat een nadeel van € 50.000, in combinatie met een verhoging van de voorziening van € 49.000 voor nieuwe risico's. Dit geeft een afwijking op de baten vanwege de afboeking, op de lasten is de dekking vanuit de voorziening geboekt.

Op de stelpost voor externe onderzoeken is het voordeel € 40.000. Verder is een voordeel gerealiseerd op de Vennootschapsbelasting (VPB) van € 61.000 door een daling van de winstverwachting op Rimpeler in vorig jaar. Dit voordeel wordt verrekend met de reserve Grondexploitatie.

7. De algemene uitkering over uitkeringsjaar 2023 valt € 870.000 hoger uit dan bij de septembercirculaire was verwacht. Dit komt met name door de decembercirculaire. Deze kon vanwege het moment van verschijnen niet meer worden verwerkt in de begroting. Dit saldo bestaat voor € 152.000 voordeel vanwege bijstelling van de maatstaven. Verder is een aanvullende uitkering à € 709.000 verstrekt voor uitvoering van de energietoeslag. Deze uitgaven zijn verwerkt op thema 2, vanwege het late communiceren van deze bijdrage kon dit niet meer verwerkt worden in budget. Voor een nadere toelichting op de algemene uitkering verwijzen wij naar het jaarverslag onder thema 4.
8. Op Treasury is een voordeel gerealiseerd vanwege rentebaten vanuit uitstaande gelden voor € 606.000. In de halfjaarrapportage was de rente reeds aangeraamd naar € 453.000. De realisatie is fors hoger geworden, door een hoger saldo dan verwacht in combinatie met een hoger rentetarief.
9. Op product OZB is een voordeel ontstaan door € 40.000 aan hogere OZB-opbrengsten. Verder zijn de loonkosten lager door vacatureruimte.
10. De overige belastingen bestaan uit forensen- en toeristenbelasting en deze zijn € 145.000 hoger uitgekomen, verdeeld in € 47.000 forensenbelasting en € 98.000 toeristenbelasting. Mede als gevolg van de coronacrisis is de markt voor recreatiewoningen enorm aangetrokken en is het bezit van een tweede woning in populariteit toegenomen. Verder is de bezetting op vakantieparken hoog, er zijn meer overnachtingen geregistreerd. Ook zien we een toename van verhuur via platforms zoals Airbnb en Booking.com

Bestemming rekeningresultaat

Een aantal (incidentele) budgetten zijn niet in 2023 besteed, maar zullen nog besteed worden in 2024. De niet bestede budgetten zitten nu als voordeel in het rekeningresultaat verwerkt. Dit geldt voor de volgende budgetten:

Bestemming rekeningresultaat 2023	Totaal
Wet openbare overheid	139
Totaal via rekeningssaldo naar algemene reserve	139

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

In hoofdstuk 2 – Financiële analyse is een toelichting opgenomen op de bestemming. Bovenstaand budget wordt als onderdeel van het rekeningssaldo toegevoegd aan de algemene reserve. Wij vragen uw raad dit budget weer beschikbaar te stellen voor uitvoering in 2024.

Specificatie onvoorzien

Ingevolge het bepaalde in artikel 28, lid b van het BBV moet de toelichting bij de jaarrekening een overzicht bevatten van de aanwending van de post onvoorzien. In de begroting is een bedrag van € 73.000 opgenomen voor onvoorziene lasten.

De realisatie in 2023 is als volgt:

Post onvoorzien	Bedrag
Begroting 2023	73
Centrumbeheerder	-4
Meerkosten dierenambulance i.v.m. vogelgriep	-3
Verkiezingsborden 2023	-6
Bijdrage razzia-herdenking	-5
Totaal lasten	-18
Saldo	55

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Specificatie incidentele baten en lasten

Ingevolge het bepaalde in artikel 28, lid c van het BBV moet de toelichting bij de jaarrekening tenminste een overzicht bevatten van de incidentele baten en lasten. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Dit zijn met name baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Omschrijving	Lasten	Baten	Toelichting
Thema Ruimte en Leefomgeving			
Grondexploitatie	7.494	7.511	Dekking reserve grondexploitatie
Tekort AOK	43		Dekking reserve grondexploitatie
Uitvoeringskosten GVVP	80		
Vitale vakantieparken	5		Bestemming 2022
Hekwerk dierenweide Groene Scheg	57		Bestemming 2022
Onderzoek duurzaamheid Halvinkhuizen	53		Bestemming 2022
Implementatie Omgevingswet	169		Dekking reserve algemene buffer
Implementatie BAG	21		
Uitvoeringsstrategie Krachtighuizen – recreatief landschap	28		
Thema Ruimte en Leefomgeving - mutaties reserves			
GVVP uit AR		80	Dekking Algemene reserve
Budgetten uit bestemming rekeningresultaat		115	Dekking Algemene reserve (rek.res.22)
Implementatie Omgevingswet		169	Dekking reserve algemene buffer

Omschrijving	Lasten	Baten	Toelichting
<i>Bilderdijkstraat en AOK uit reserve</i>		169	<i>Onttrekking reserve grondexploitatie</i>
<i>Rimpeler winstneming</i>	143		<i>Storting reserve grondexploitatie</i>
Thema Samenleving			
Coronasteun cultuur (BW7-2022) (BGW35)	54		Bestemming COVID budgetten
Corona steunpakket ouderen (BGW35)	11		Bestemming COVID budgetten
Corona steunpakket Jeugd (BGW35)	2		Bestemming COVID budgetten
Budget energietoeslag	400		Bestemming 2022
Mantelzorgbeleid	215		Bestemming 2022
Kosten opvang Oekraïne	1.538		
Bijdrage rijk OO		2.552	
Afrekening spuk b2 en g12 2022		39	
Energietoeslag	482		
Bijdrage Beschermd Wonen		1.084	Naar reserve SD
Aanvullende bijdrage Voogdij		625	Naar reserve SD
Actualisatie IHP	17		
Subsidieprojecten (zie bijlage activa en passiva)	3.438	3.438	
Thema Samenleving - mutaties reserves			
<i>Covid budgetten via reserve</i>		67	
<i>Budgetten uit bestemming rekeningresultaat</i>		615	<i>Dekking algemene reserve (rek.res.22)</i>
<i>Verrekening bijdragen met reserve sociaal domein</i>	1.709		
Thema Economie en Recreatie			
Aan- en verkoop grondpercelen		29	
Thema Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid			
Vennootschapsbelasting		49	Dekking reserve grondexploitatie
Bijdrage rijk - energietoeslag		709	
Voorziening wethouders	135		
Voorziening spaarverlof	122		
Thema Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid - mutatie reserves			
<i>Vennootschapsbelasting</i>	49		<i>Toevoeging reserve grondexploitatie</i>
Totaal	16.266	17.252	
Saldo		986	

Bedragen * € 1.000

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In onderstaand overzicht staan per thema de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan/uit de reserves genoemd. De grootste bedragen per thema worden apart genoemd.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Toevoegingen		
Niet van toepassing	-	-
Totaal toevoegingen	-	-
Onttrekkingen		
Thema 1 Ruimte en Leefomgeving		
Aanleg 2 ^e deel Henslare	116	116
Steenkamer fase 1B	138	138
Stationsstraat	51	51
Calcariaweg, Spriederweg	27	27
Schootmanshof fase 3	27	27
Reconstructie Jan Nijhuisstraat	27	27
Diverse fietspaden	56	56

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Overig	146	146
Thema 2 Samenleving		
Overig	6	6
Thema 3 Economie en recreatie		
Stroud	63	63
Centrumplan	200	200
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid		
Verbouwing gemeentehuis	231	231
Inrichting en ICT	62	62
Overig	19	19
Totaal onttrekkingen	1.169	1.169

Bedragen * € 1.000,-

De structurele onttrekkingen hebben betrekking op de reserve dekking kapitaallasten, die is bedoeld om de kapitaallasten voor de bijbehorende investeringen te dekken.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Putten. Topfunctionarissen in het kader van de WNT zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en raadsgriffier aangemerkt als topfunctionaris. Het voor de gemeente Putten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 233.000.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023	E.G. Van Drie-Timmer	F.E. Contant
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,889	1,000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	77.324	118.617
Beloningen betaalbaar op termijn	10.857	19.627
<i>Subtotaal</i>	<i>88.181</i>	<i>138.244</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	198.222	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2023	88.181	138.244
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 68.025	€ 114.093
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.606	€ 20.785
Subtotaal	€ 79.631	€ 134.878

Gegevens 2023	E.G. Van Drie-Timmer	F.E. Contant
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 192.000	€ 216.000
Bezoldiging	€ 79.631	€ 134.878

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans per 31 december 2023

Balans voor bestemming	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa	79.592	72.310
Immateriële vaste activa	6.085	5.758
a. Kosten verbonden aan sluiten geldlening en saldo agio/disagio	-	-
b. Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	2.064	1.866
c. Bijdrage aan activa in eigendom van derden	4.021	3.892
Materiële vaste activa	63.469	56.295
a. Investerings met een economisch nut	26.763	24.929
b. Investerings met economisch nut-heffing	11.665	9.644
c. Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	25.041	21.722
Financiële vaste activa	10.039	10.257
a. Kapitaalverstrekking aan:		
- Deelnemingen	3.183	3.183
- Gemeenschappelijke regelingen	-	-
- Overige verbonden partijen	4	4
b. Leningen aan:		
- Openbare lichamen	-	-
- Woningbouwcorporaties	-	-
- Deelnemingen	-	-
- Overige verbonden partijen	610	715
c. Overige langlopende leningen u/g	6.242	6.355
d. Uitzetting in 's Rijks schatkist > 1 jaar	-	-
e. Ned. Schatkistpapieren looptijd > 1 jaar	-	-
f. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	-	-
Vlottende activa	39.030	41.201
Voorraden	6.341	-1.159
a. Grond- en hulpstoffen:		
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-
- Overige grond- en hulpstoffen	-	-
b. Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	6.306	-1.192
c. Gereed product en handelsgoederen	35	33
d. Vooruitbetalingen	-	-
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	29.727	39.014
a. Vorderingen op openbare lichamen	6.487	5.726
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	4.500
c. Overige verstrekte kasgeldlening	-	-
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	20.630	25.536
e. Rekening-courantverhouding niet het Rijk	-	-
f. Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	1.531	1.620
g. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier < 1 jaar	-	-
h. Overige vorderingen	1.079	1.632
i. Overige uitzettingen	-	-
Liquide middelen	70	139
a. Kassaldi	7	3
b. Banksaldi	63	136
c. Depositorekening	-	-
d. Kruisposten	-	-
Overlopende activa	2.892	3.208
a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	571	1.064
- overige Nederlandse overheidslichamen	51	-
b. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	2.271	2.144
Totaal Activa	118.622	113.511
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Venootschapsbelasting 1969 bestaat.	-	-

Bedragen * € 1.000,-

Balans voor bestemming	31-12-2023	31-12-2022
Vaste passiva	105.635	101.099
Eigen vermogen	78.566	71.451
a. Algemene reserve	8.577	6.139
b. Bestemmingsreserves		
- Voor egalisatie van tarieven		
- Overige bestemmingsreserves	64.604	60.313
c. Gerealiseerd resultaat	5.385	4.999
Voorzieningen	14.424	14.778
a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.794	2.735
b. Onderhoudsegalisatievoorzieningen	11.599	11.894
c. Overige voorzieningen	31	149
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	12.646	14.870
a. Obligatieleningen	-	-
b. Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.600	14.720
- Binnenlandse bedrijven	-	-
- Openbare lichamen	-	-
- Overige binnenlandse sectoren	-	-
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
c. Door derden belegde gelden	-	-
d. Waarborgsommen	46	150
e. Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Vlottende passiva	12.987	12.413
Netto-vlottende schuld met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar	6.295	4.991
a. Kasgeldleningen bij openbare lichamen	-	-
b. Overige kasgeldleningen	-	-
c. Banksaldi	-	-
d. Overige schulden	6.295	4.991
Overlopende passiva	6.692	7.422
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.356	3.236
b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.729	1.938
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.543	1.656
c. Overige vooruit ontvangen bedragen	65	592
Totaal passiva	118.622	113.511
<i>Totaalbedrag verstrekte borgstellingen of garantstellingen</i>	<i>71.793</i>	<i>75.727</i>

Bedragen * € 1.000,-

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Immateriële vaste activa	31-12-2023	31-12-2022
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	2.064	1.866
Bijdrage activa in eigendom van derden	4.021	3.892
Totaal	6.085	5.758

Bedragen * € 1.000,-

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

Immateriële vaste activa	BW 01-01-2023	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Bijdragen/ Afwaarderingen	BW 31-12-2023
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	1.866	-459	701	19	25	-	2.064
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.892	-	580	-	451	-	4.021
Totaal	5.758	-459	1.281	-	476	-	6.085

Bedragen * € 1.000,-

Herrubricering betreft de overboeking van de voorbereidingskosten naar grondexploitatie Halvinkhuizen fase 1.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	31-12-2023	31-12-2022
Investerings met een economisch nut	26.763	24.929
Investerings met een economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	11.665	9.644
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	25.041	21.722
Totaal	63.469	56.295

Bedragen * € 1.000,-

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

Investerings economisch nut	BW 01-01-2023	Herrubricering	Investerings	Desinvesteringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Bijdragen/ Afwaarderingen	BW 31-12-2023
Gronden en terreinen	4.528	-	-	440	42	-	4.046
Woonruimten	-	-	3	-	-	-	3
Gebouwen	18.349	-	3.471	15	1.196	-	20.609
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	115	-	42	-	1	-	156
Vervoermiddelen	488	-	160	-	97	-	551
Machines, apparaten en installaties	1.388	-	353	-	398	-	1.343
Overige materiële vaste activa	61	-	-	-	6	-	55
Totaal	24.929	-	4.029	455	1.740	-	26.763

Bedragen * € 1.000,-

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De gronden en terreinen bevat voor € 1.146.000 gronden die bestemd zijn voor gebiedsontwikkeling. Dit heeft betrekking op gronden voor de nieuw te openen grondexploitaties Halvinkhuizen fase 2-4 en bedrijventerrein Henslare.

Investerings economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	BW 01-01-2023	Herrubricering	Investerings	Desinvesteringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Bijdragen/ Afwaarderingen	BW 31-12-2023
Gronden en terreinen	398	-	-	-	-	-	398
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-
Gebouwen	544	-	1	-	37	-	508
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.595	-	2.279	4	459	-	10.411
Vervoermiddelen	71	-	251	-	29	-	293
Machines, apparaten en installaties	36	-	30	-	11	-	55
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	9.644	-	2.561	4	536	-	11.665

Bedragen * € 1.000,-

De boekwaarde van de investeringen maatschappelijk nut in de openbare ruimte had het volgende verloop:

Investerings maatschappelijk nut	BW 01-01-2023	Herrubricering	Investerings	Desinvesteringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Bijdragen/ Afwaarderingen	BW 31-12-2023
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.218	-	4.434	103	931	-	21.618
Machines, apparaten en installaties	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	3.503	-	335	343	73	-	3.422
Totaal	21.722	-	4.769	446	1.004	-	25.041

Bedragen * € 1.000,-

In bijlage C Overzicht kredieten is een overzicht opgenomen van de investeringskredieten die eind 2023 openstaan. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, de uitgaven tot en met 2022, het in 2023 daadwerkelijke bestede bedrag en het restantkrediet ultimo 2023. In de paragraaf Bedrijfsvoering is een toelichting opgenomen van de kredieten waarvan de bestedingen het gevoteerde krediet overschrijden.

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa	BW 01-01-2023	Herrubrice- ring	Investerin- gen	Desinveste- ringen	Aflossingen/ afschrijvin- gen	Bijdragen/ Afwaaarderin- gen	BW 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:							
Deelnemingen	3.183	-	-	-	-	-	3.183
Gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-	-	-	-
Overige verbonden partijen	4	-	-	-	-	-	4
Leningen aan:							
Openbare lichamen	-	-	-	-	-	-	-
Woningbouwcorporaties	-	-	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-	-	-	-	-	-	-
Overige verbonden partijen	715	-	-	105	-	-	610
Overige langlopende leningen *	6.434	-	297	397	-	-	6.334
Af: voorziening langlopende leningen	-79	-	-	-	-	-13	-92
Uitzettingen in 's Rijkschatkist > 1 jaar	-	-	-	-	-	-	-
Ned. Schatkistpapieren looptijd > 1 jaar	-	-	-	-	-	-	-
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	10.257	-	297	502	-	-13	10.039

Bedragen * € 1.000,-

*in de beginbalans is een re-classificatie verwerkt van € 1.620.000 naar de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar voor de rekening courant positie met de SVN.

De financiële vaste activa dalen met name door aflossingen van leningen. De aflossingen hebben betrekking op de achtergestelde lening van Bosbad (€ 105.000). Daarnaast hebben aflossingen op hypothecaire geldleningen van personeel plaatsgevonden voor € 397.000 in 2023. De vermeerdering bestaat uit een storting naar de SVN voor duurzaamheidsleningen van € 150.000 en de mutatie met de rekening-courant voor verstrekte leningen door de SVN aan derden. Ook de renteopbrengst vanuit SVN leningen zijn toegevoegd aan de uitstaande gelden en zijn daarmee beschikbaar voor starters- en duurzaamheidsleningen.

Rapportage schatkistbankieren

Het drempelbedrag in het kader van het verplichte schatkistbankieren voor de gemeente Putten is voor 2023 vastgesteld op € 464.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2022		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag	1	464	464	464	464
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's 'Rijks-schatkist aangehouden middelen	2	139	165	105	74
Ruimte onder het drempelbedrag	3a = 1 > 2	324	299	359	390
Overschrijding van het drempelbedrag	3b = 2 > 1	-	-	-	-
Berekening drempelbedrag					
Begrotingstotaal verslagjaar	4a				61.802
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	4b				61.802
Het deel van het begrotingstotaal dat groter is dan € 500 miljoen	4c				-
Drempelbedrag	1 = 4b * 0,0075 + 4c * 0,002 met een minimum van € 250.000				464

Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijkschatkist aangehouden middelen		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijkschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	5a	12.531	15.016	9.630	6.777
Dagen in het kwartaal	5b	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijkschatkist aangehouden middelen	2 = 5a / 5b	139	165	105	74

Bedragen * € 1.000,-

Voorraden

Van het onderhanden werk kan het volgende overzicht worden gegeven:

Onderhanden werk	31-12-2023	31-12-2022
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	6.691	-933
af: voorziening onderhanden werk	-385	-259
Totaal	6.306	-1.192

Bedragen * € 1.000,-

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van het onderhanden werk weer:

Onderhanden werk	BW 01-01-2023	Investeringen	Verminderingen	Winstuitname	BW 31-12-2023	Voorziening	Balanswaarde 31-12-2023
Rimpeler	-1.421	790	30	143	-518	-	-518
Bilderdijkstraat	488	433	-	-	921	-385	536
Halvinkhuizen	-	6.288	-	-	6.288	-	6.288
Totaal Onderhanden werk	-933	7.511	30	143	6.691	-385	6.306

Bedragen * € 1.000,-

De prognoses van bovenstaande grondexploitaties zijn als volgt:

Prognose	Nog te verwachten kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Nog te verwachten resultaat (nominaal)
Rimpeler	466	75	127
Bilderdijkstraat	1.158	1.694	-
Halvinkhuizen	11.436	17.734	10
Totaal	13.060	19.503	137

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Uitgangspunten actualisatie grondexploitatie

Het BBV schrijft voor dat de jaarrekening een reëel beeld moet schetsen van de financiële positie van de gemeente, wat onder andere betekent dat het onderhanden werk reëel gewaardeerd moet worden. Dat houdt in dat de grondexploitaties moeten worden begroot op basis van reële uitgangspunten. Het realiteitsgehalte van een grondexploitatiebegroting wordt bepaald door de (combinatie van de) volgende begrotingselementen:

- Nominaal geraamde kosten (hoeveelheden x eenheidsprijzen);
- Nominaal geraamde opbrengsten (hoeveelheden x eenheidsprijzen);
- Kostenstijging (% en fasering);
- Opbrengstenstijging (% en fasering);
- Rentelasten en rentebaten (% en fasering).

Hierna wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten en de daarbij gemaakte keuzes.

De parameters voor prijsontwikkeling en rente

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten ultimo 2023 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Dit betreft een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Om reële uitgangspunten te kunnen bepalen voor verwachte prijsontwikkelingen en renteontwikkelingen, is beoordeeld hoe in het verleden de prijsstijgingen werden begroot en hoe de grondprijzen en de kostprijs van bouwgrond zich in werkelijkheid hebben ontwikkeld. Op basis hiervan hanteert het college voor het doorrekenen van iedere jaarschijf de volgende parameters:

Parameters grondexploitatie	2024	2025	2026 en verder
Opbrengsteninflatie (per jaar)	2,0%	2,0%	2,0%
Kosteninflatie (per jaar)	2,0%	2,0%	2,0%
Rente	0,0%	0,6%	1,3%

In voorgaand jaar was nog sprake van een bijzondere marktsituatie met een historisch hoge prijsinflatie. Bouwkosten en civiele kosten kenden onder meer als gevolg van stijgende energiekosten een sterke prijsontwikkeling. Deze lijkt nu enigszins te zijn afgevlakt. De grootste prijsstijging van afgelopen jaar is reeds verwerkt in actuele budgetten en de huidige prijsontwikkeling lijkt enigszins gematigd.

De gemeente Putten is terughoudend met het inrekenen van prijsgroei van (grond)opbrengsten op termijn. Voor prijsgroei van grondopbrengsten hanteert de gemeente 2% als basis voor de indexatie van grondopbrengsten van woningbouw, commercieel en maatschappelijk vastgoed, tenzij deze reeds contractueel zijn overeengekomen. Dit is lager dan de 4% tot 6% die de grootbanken voorzien voor 2024. Ook geldt dat dit de onderkant bandbreedte betreft in de prognose van Stadkwadraat. Opgemerkt dient te worden dat geen indexatie wordt gerekend als prijsniveaus zijn vastgelegd of extern gecommuniceerd. Dit geldt wanneer verkoopprijzen contractueel geen prijsontwikkeling kennen of reeds afspraken zijn vastgelegd over investeringen (bijvoorbeeld bij een aanbesteding). Daarnaast geldt dat kan worden afgeweken van de standaardinflatiecijfers wanneer daar specifiek aanleiding en argumenten voor bestaan.

Voor kosten geldt dat jaarlijks 2% wordt voorzien als uitgangspunt. De grootste prijsstijging van 2022 en 2023 is reeds verwerkt in actuele budgetten en de huidige prijsontwikkeling lijkt gematigd. Voor de periode na 2024 wordt 2% voor kostenstijging als uitgangspunt gehanteerd in de grondexploitatie.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2023: 2%).

Fasering

Grondexploitaties mogen maximaal een looptijd hebben van 10 jaar. Als de grondexploitatie een looptijd kent van meer dan 10 jaar, dan moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. De gemeente Putten kent momenteel geen grondexploitaties met een horizon langer dan 10 jaar.

Risico's grondexploitatie

De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in het complex Rimpeler, Bilderdijkstraat en de in 2023 geopende grex Halvinkhuizen. De risico's zijn nader toegelicht en financieel vertaald in de paragrafen Grondbeleid en Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Kortlopende vorderingen	Saldo 31-12-2023	Voorzie- ning onin- baarheid	Gecorri- geerde boek- waarde 31-12-2023	Gecorri- geerde boek- waarde 31-12-2022
a. Vorderingen op openbare lichamen	6.487	-	6.487	5.726
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-	-	4.500
c. Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-
d. Uitzettingen in 's Rijksschatkist < 1 jaar	20.630	-	20.630	25.536
e. Rekening-courantverhouding niet het Rijk	-	-	-	-
f. Rekening-courantverh. met niet-financiële instellingen *	1.531	-	1.531	1.620
g. Uitz. in de vorm van Nederlands schuld papier < 1 jaar	-	-	-	-
h. Overige vorderingen	2.222	1.143	1.079	1.632
i. Overige uitzettingen	-	-	-	-
Totaal	30.870	1.143	29.727	39.014

Bedragen * € 1.000,-

* in de beginbalans is een re-classificatie verwerkt van € 1.620.000 naar de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar voor de rekening courant positie met de SVN.

Specificatie dubieuze vorderingen:

Dubieuze vorderingen	31-12-2023	31-12-2022
WSNP / Faillissementen	146	138
Dwangsommen	55	175
Overige dubieuze debiteuren	101	61
Sociale zaken (incl. leenbijstand & krediethypotheek)	841	699
Totaal	1.143	1.073

Bedragen * € 1.000,-

De voorziening voor dubieuze vorderingen stijgt ten opzichte van voorgaand jaar. De voorziening op dwangsommen daalt doordat enkele dossiers zijn afgehandeld. De voorziening voor sociale zaken is gestegen door een grote vordering welke in 2023 is opgelegd, maar waarvoor de

terugvordering onzeker is. Dit zorgt ook voor een belangrijk deel de stijging van de overige vorderingen.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
Kassaldi	7	3
Banksaldi	63	136
Kruisposten	-	-
Depositorekening	-	-
Totaal	70	139

Bedragen * € 1.000,-

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
De voorschot bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	570	1.064
- overige Nederlandse overheidslichamen	51	-
Nog te ontvangen bedragen	1.956	1.941
Vooruitbetaalde bedragen	315	203
Totaal	2.892	3.208

Bedragen * € 1.000,-

De overlopende activa hebben betrekking op nog te ontvangen bedragen en hebben een looptijd die korter is dan 1 jaar.

Het verloop van de voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel is in onderstaande tabel opgenomen:

Omschrijving	Balans 31-12-2022	Mutaties		Balans 31-12-2023
		Uitgaven	Ontvangen	
EU	-	-	-	-
n.v.t.	-	-	-	-
Rijk	1.064	2.801	3.294	571
SPUK opvang ontheemden Oekraïne - A16	990	2.552	3.220	322
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagen problematiek - B2	69	69	69	69
Toeslagen_bijzondere bijstand ivm kwijtschelding - G12	5	-	5	-
SPUK IZA - H35B	-	180	-	180
Overige overheidslichamen	-	51	-	51
Regionale woondeal Noord-Veluwe	-	10	-	10
Putten in het groen 20% subsidie	-	8	-	8
Subsidie Vallei Varken	-	34	-	34
Totaal	1.064	2.852	3.294	622

Bedragen * € 1.000

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	8.577	6.139
Bestemmingsreserves:		
- Egalisatie tarieven	-	-
- Overige bestemmingsreserves	64.604	60.313
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	5.385	4.999
Totaal	78.566	71.451

Bedragen * € 1.000,-

Het verloop in 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Algemene reserve	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	6.139	5.426	2.988	8.577
Totaal algemene reserve	6.139	5.426	2.988	8.577

Bestemmingsreserves	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Reserve IBOR	986	439	514	910
Reserve precariobelasting	427	-	427	-
Reserve algemene buffer	19.562	-	4.125	15.437
Reserve weerstandscapaciteit	5.845	-	-	5.845
Reserve sociaal domein	5.835	2.682	3.031	5.485
Reserve dekking kapitaallasten	19.677	2.724	722	21.679
Reserve knelpunten personeel	-	743	62	681
Ontwikkelreserve samenleving 2023-2027	-	2.500	-	2.500
Reserve investeringsfonds	-	4.050	-	4.050
Reserve grondexploitatie - algemeen	7.423	204	482	7.145
Reserve grondexploitatie - bovenwijkse voorzieningen	-	312	-	312
Reserve grondexploitatie - fonds goedkope woningbouw	560	-	-	560
Totaal bestemmingsreserves	60.315	13.654	9.362	64.604

Gerealiseerd resultaat	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Gerealiseerd resultaat	4.999	5.385	4.999	5.385
Totaal gerealiseerd resultaat	4.999	5.385	4.999	5.385

Totaal eigen vermogen	71.451	24.464	17.349	78.566
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Bedragen * € 1.000,-

Van bovenstaande reservemutaties heeft slechts de onttrekking uit de reserve dekking kapitaallasten een structureel karakter. De overige reservemutaties zijn incidenteel van aard.

Algemene reserves

Het doel van de algemene reserve is een financiële buffer te vormen voor het opvangen van tegevallers, calamiteiten en dergelijke. In de tabel op de volgende pagina is het jaaroverzicht van de algemene reserve weergegeven.

Jaaroverzicht algemene reserve 2023	
Stand per 1 januari 2023	6.139
Toevoegingen:	
Bestemming rekeningsaldo 2022	4.999
Storting Centrumplan vanuit reserve precario	392
Storting Centrumplan vanuit reserve precario	35
Totaal toevoegingen	5.426
Onttrekkingen:	
Bestemming naar reserve knelpunten	
JR22 Overschot Oekraïne uitvoeringskosten	303
JR22 Overschot energietoeslag – uitvoeringskosten	67
JR22 Restant stelpost BAG BGT	91
JR22 Restant stelpost Wet Kwaliteitsborging	47
JR22 Restant uitvoeringskosten TOZO en TONK	235
Bestemming budgetten	
Budget Woo	5
Uitvoeringskosten GVVP	80
Vitale vakantieparken	5
Budget energietoeslag	400
Hekwerk dierenweide Groene Scheg	57
Mantelzorgbeleid	215
Onderzoek duurzaamheid Halvinkhuizen	53
Bestemming covid budgetten	
Coronasteun cultuur	54
Corona steunpakket ouderen	11
Corona steunpakket Jeugd	2
Inzet corona steunpakket Jeugd	115
Overige onttrekkingen	
Bijdrage Alg.res aan Stroud	460
Bijdrage centrumplan 2e fase (duurzaam)	318
Bijdrage centrumplan 2e fase (precario)	392
Bijdrage Alg.res aan Kolthoorn	78
Totaal onttrekkingen	2.988
Saldo algemene reserve 31-12-2023	8.577

Bedragen * € 1.000

Bestemmingsreserves

Reserve IBOR

Reserve IBOR	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Wegen	288	333	485	135
Openbare verlichting	303	35	29	309
Groen	395	71	-	466
Totaal reserve IBOR	986	439	514	910

Bedragen * € 1.000,-

De reserve IBOR dient ter egalisatie van het groot onderhoud wegen, groen, verlichting, verkeersveiligheid en overige IBOR componenten. In 2023 is € 182.000 onttrokken op basis van het raadsbesluit als bijdrage voor het project aan de Van Geenstraat. Verder is een bijdrage van € 270.000 gedaan voor de aanpassing van kruispunt Hoornsdam en € 21.000 voor het fietspad richting Mariahoeve.

De toevoeging aan de reserve IBOR ontstaat voor een groot deel à € 332.000 door vrijval van kapitaallasten. Verder heeft de egalisatie van de budgetten groot onderhoud geresulteerd in

een toevoeging aan de reserve IBOR van € 35.000. Deze mutaties hebben betrekking op de egalisatie van groot onderhoud met de reserve op basis van de Nota reserves en voorzieningen 2023.

Reserve precariobelasting

Met ingang van 2014 is een reserve voor de precariobelasting ingesteld. Met ingang van 1 januari 2022 kan een gemeente geen precariobelasting meer heffen, waardoor er geen voeding meer is voor deze reserve.

De onttrekking aan de reserve precario betreft de storting in de algemene reserve voor het Centrumplan. Nu de precariogelden definitief zijn, kan deze afdracht gedaan worden, waarmee de reserve precario leeg is en opgeheven kan worden.

Reserve algemene buffer

Het doel van deze reserve is om een algemene buffer aan te houden om de reservepositie van de gemeente Putten te waarborgen. In het boekjaar is een bijdrage gedaan aan de reserve Investeringsfonds conform besluit van de raad. Verder heeft de onttrekking betrekking op de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet.

Reserve weerstandscapaciteit

Het doel van de reserve is om een buffer aan te houden voor risico's zoals gekwantificeerd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve sociaal domein

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie in het kader van de verstrekte voorzieningen op basis van de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdzorg.

Reserve sociaal domein	Saldo 01-01-2023	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Saldo 31-12-2023
Startpunt Nota reserves en voorzieningen 2015	2.758			2.758
Product jeugdhulp	-7.005	625	431	-6.811
Product algemene voorzieningen	1.303	282		1.585
Product bijstandverlening	2.685	164		2.849
Product maatwerkvoorzieningen	6.630	1.304	100	7.834
Product arbeidsparticipatie	369	227		596
Product inburgering	363	79		442
Product recreatie en cultuurhistorie	-1.268	-	-	-1.268
Naar ontwikkelreserve samenleving 2023-2027			2.500	-2.500
Totaal reserve sociaal domein	5.835	2.682	3.031	5.486

Bedragen * € 1.000,-

Naast de reguliere afrekening van de zorglasten, heeft in 2023 een dotatie plaatsgevonden voor middelen die extra zijn ontvangen voor jeugdhulp vanuit de regeling Voogdij 18+ voor € 625.000. Ook zijn in 2023 vanuit de regiogemeente gelden ontvangen voor Beschermd wonen van € 1.072.000. Daar staat tegenover dat er € 100.000 onttrokken is voor het uitvoeringsplan dementie. Verder heeft op basis van besluit van de raad een afdracht van € 2.500.000 plaats gevonden aan de nieuw gevormde ontwikkelreserve Samenleving.

Wat resteert zijn stortingen vanwege voordelen op de zorgbudgetten voor WMO Algemeen, WMO Maatwerk, Participatie uitkeringen en Arbeidsparticipatie en Nieuwkomers.

Voor de Jeugdlasten is een bedrag van € 431.000 onttrokken om het tekort op de jeugdlasten te dekken.

Reserve dekking kapitaallasten

De reserve dekking kapitaallasten is in 2017 ingesteld en dient ter dekking van kapitaallasten voor investeringen. De instelling van de reserve komt voort uit een wijziging in het BBV. Gemeenten worden met ingang van het jaar 2017 voorgeschreven investeringen met maatschappelijk nut te activeren en inzichtelijk te maken op de balans. Dotaties aan de reserve dekking kapitaallasten vindt plaats op basis van besluitvorming rondom investeringen. De onttrekking in 2023 dient ter dekking van kapitaallasten. De onttrekking uit de reserve dekking kapitaallasten is een structurele onttrekking.

Reserve knelpunten personeel

De reserve is gevormd bij actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen 2023. In 2023 hebben geen toevoegingen plaatsgevonden. Er heeft een onttrekking plaatsgevonden voor de inzet van regio arrangementen van € 32.000 en voor het opstellen van programma Fysieke Leefomgeving ad € 30.000.

Ontwikkelreserve samenleving

De reserve is gevormd bij actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen 2023. In 2023 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserves bouwgrondexploitatie

In onderstaande tabel is het jaaroverzicht van de reserve grondexploitatie weergegeven.

Jaaroverzicht reserve grondexploitatie 2023	
Stand per 1 januari 2023	7.423
Toevoegingen:	
Winstneming project Rimpeler	143
VPB voorgaand jaar	61
Totaal toevoegingen	204
Onttrekkingen:	
Verlies project Bilderdijkstraat (aanvulling)	126
Overheveling budget bovenwijken	312
Negatieve saldi AOK	43
Totaal onttrekkingen	481
Saldo reserve grondexploitatie 31-12-2023 na bestemming	7.145

Bedragen * € 1.000

In 2023 is de reserve grondexploitatie gevoed op basis van de voortgang in de projecten. Er is tussentijds winst genomen voor het project Rimpeler. Verder heeft toevoeging plaatsgevonden van een VPB afrekening over afgelopen jaar. Door de lagere winstverwachting voor Rimpeler in 2022 heeft een correctie plaatsgevonden op de VPB. De VPB over de winst in 2023 is daarmee verrekend.

De onttrekking uit de reserve komt voort uit vorming van een verliesvoorziening voor de nadelige resultaten die uit de exploitatie van project Bilderdijkstraat worden verwacht. Vanwege kostenontwikkelingen is het verlies met € 126.000 gestegen.

Bij de actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen in 2023 is besloten om de middelen voor bovenwijks, welke gevoed wordt vanuit gemeentelijke projecten op basis van kostenverhaal, separaat op te nemen. Hiervoor is geen onttrekking gedaan in 2023

Verder is een onttrekking gedaan voor nadelen die zijn ontstaan op verschillende facilitaire projecten. Dit zijn projecten die bijdragen aan woningbouwontwikkeling, waarmee voorgesteld wordt deze negatieve saldi te onttrekken aan de reserve grex.

Reserve fonds goedkope woningbouw

Dit fonds biedt de mogelijkheid om programmatisch te verevenen tussen projecten wanneer wordt afgeweken van de gemeentelijke woonvisie. Daarbij geldt dat wanneer een project niet voldoet aan de eis van minimaal 65% sociale en betaalbare woningbouw, een bijdrage wordt gevraagd. Deze bijdrage wordt vervolgens ingezet als financiële compensatie van projecten waar meer sociale en goedkope woningbouw wordt ontwikkeld. Op deze wijze is het mogelijk om de lagere opbrengstpotentie van het sociale en betaalbare woningen zowel programmatisch als financieel te verevenen. Op dit moment geldt dat het fonds een omvang kent van € 560.000. Dit betreft een omzetting van een woonlastenreserve goedkope woningbouw uit het verleden die in 2021 is ondergebracht in het vereveningsfonds. In 2023 hebben geen bijdragen of uitnamen plaatsgevonden waardoor dit fonds ongewijzigd is.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Voorziening	Saldo 1-1-2023	Vermeerde- ring 2023	Verminde- ring 2023	Vrijval 2022	Saldo 31-12-2023
Egalisatievoorziening groot onderhoud gebouwen	409	78	36	-	452
Egalisatievoorziening riolering	7.688	453	672	-	7.469
Egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud	3.271	235	274	-	3.232
Egalisatievoorziening begraafplaatsen	526	-	79	-	447
Egalisatievoorziening afval	-	-	-	-	-
Voorziening wethouderspensioenen	2.704	150	121	135	2.597
Voorziening middelen derden (Kostenverhaal)	31	94	51	-	75
Voorziening verlofsparen	-	122	-	-	122
Voorziening bomenfonds	149	-	118	-	31
Totaal voorzieningen	14.778	1.132	1.351	135	14.424

Bedragen * € 1.000,-

Egalisatievoorziening groot onderhoud gebouwen

Deze voorziening is bedoeld voor het egaliseren van de kosten groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. De vermeerdering bedraagt € 78.000 en bestaat uit de jaarlijkse dotatie aan de voorziening conform het onderhoudsplan. Daarnaast is er dit jaar € 36.000 onttrokken voor de kosten voor groot onderhoud op diverse gebouwen.

Egalisatievoorziening riolering

De voorziening is gevormd voor het egaliseren van de baten en lasten van het product Riolering en de in het Zuiveringskringafvalwaterketenplan (ZAP) berekende toekomstige investeringen. De egalisatie van de exploitatie riolering 2023 heeft geleid tot een toevoeging aan de

voorziening van € 453.000. De egalisatie is gebaseerd op het ZAP. Deze is in 2015 opgesteld en in 2020 geactualiseerd d.m.v. de Verlengingsnotitie ZAP 2021-2023. Door uitstel van de invoering van de Omgevingswet wordt in 2023 het ZAP wederom geactualiseerd. Voor de relatie met het ZAP verwijzen wij naar de paragraaf Kapitaalgoederen in het jaarverslag waar een vergelijking is opgenomen tussen de werkelijke kosten en opbrengsten ten opzichte van de begrote kosten en opbrengsten.

In 2023 is vanuit de voorziening een bijdrage gedaan voor het Centrumplan van € 622.000. Verder is voor een bedrag van € 50.000 onttrokken voor de kosten van plan Steenbreek.

Egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud

De voorziening heeft tot doel de ontvangen afkoopsommen onderhoud graven in te zetten ter dekking van de toekomstige kosten grafonderhoud.

De toevoeging aan de voorziening voor een bedrag van € 235.000 heeft betrekking op ontvangen afkoopsommen voor grafonderhoud. Voor het onderhoud van de graven wordt jaarlijks op basis van het aantal afgekochte graven beschikt over de voorziening. De beschikking bedroeg voor 2023 een bedrag van € 274.000.

Egalisatievoorziening begraafplaatsen

Deze voorziening omvat de jaarlijkse egalisatie van het product Begraafplaatsen. De egalisatie van de exploitatie begraafplaatsen 2023 heeft geleid tot een onttrekking aan de voorziening van € 79.000.

Egalisatievoorziening afval

Het beleidsuitgangspunt van deze voorziening is de voor- en nadelen van het product afval ten gunste of ten laste van deze voorziening te brengen. De voorziening is echter nihil en op het product Afval is in 2023 een nadeel gerealiseerd. Per saldo zijn de mutaties in 2023 daarmee nihil.

Voorziening wethouderspensioenen

Op grond van het BBV dient de gemeente een afzonderlijke voorziening te vormen voor de toekomstige betalingsverplichting voor wethouderspensioenen. Jaarlijks vindt een actuariële herrekening van de noodzakelijke hoogte van de voorziening plaats. Voor de actuariële berekeningen zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Berekeningsdatum : 31 december 2023
Rekenrente : 3,16% (2022: 2,472%)
Sterftetafel : GBM/V 2016/2021 met leeftijdsterugstelling.

In 2023 heeft een vrijval plaatsgevonden door de stijgende rente. Daarmee wordt de voorziening contant gemaakt tegen een hogere rente, waardoor de benodigde voorziening daalt.

Voorziening middelen derden (Kostenverhaal)

De voorziening middelen derden heeft betrekking op bijdragen van derden aan bovenwijkse voorzieningen. Op basis van de Nota kostenverhaal worden de kosten voor bovenwijkse voorzieningen in voorkomende gevallen in rekening gebracht bij derden. De middelen hebben een bestedingsverplichting. Conform de verslaggevingsvoorschriften zijn de middelen van derden met een bestedingsverplichting ondergebracht in een voorziening.

Voorziening verlofsparen

Vanuit de CAO gemeenten is het mogelijk om een deel van het verlof aan te merken als spaarverlof. Dit wordt gezien als niet-regulier verlof, waarvoor een voorziening gevormd moet worden. In 2023 is de voorziening gevormd voor de verplichting op 31 december voor een bedrag van € 122.000.

Voorziening bomenfonds

Het bomenfonds betreft een voorziening die in 2021 is ingesteld door de raad en die wordt gevuld vanuit de bijdragen ter compensatie van verwijderde of beschadigde bomen. De bijdrage wordt in een bepaald jaar ontvangen, terwijl de uitgaven wellicht niet in dat jaar worden gedaan maar pas een (aantal) jaar later. In 2023 is voor een bedrag van € 118.000 aan kosten gemaakt vanuit het bomenfonds.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer van 1 jaar of langer

De onderverdeling en het verloop van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Langlopende schulden	31-12-2023	31-12-2022
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.600	14.720
Binnenlandse bedrijven	-	-
Openbare lichamen	-	-
Overige binnenlandse sectoren	-	-
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Door derden belegd geld	-	-
Waarborgsommen	46	150
Totaal	12.646	14.870

Bedragen * € 1.000

In 2023 hebben aflossingen plaatsgevonden op de langlopende leningen bij financiële instellingen. Verder is een waarborgsom ontvangen als onderdeel van een projectafpraak.

Het verloop van de langlopende schulden is als volgt:

Verloop langlopende schulden	Saldo 1-1-2023	Vermeerdering	Aflossing	Saldo 31-12-2023
Obligatieleningen	-	-	-	-
Onderhandse leningen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.720	-	2.120	12.600
Door derden belegd geld	-	-	-	-
Waarborgsommen	150	-	104	46
Totaal	14.870	-	2.224	12.646

Bedragen * € 1.000,-

De totale rentebate voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 12.000. Dit is verdeeld in een rentelast van € 32.000 op de lopende financiering. Daarnaast is in 2019 een financiering afgesloten voor 10 jaar met een negatieve rente. Dit heeft in 2023 geresulteerd in een rentebaat van € 44.000.

Netto vlottende schuld met rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2022
Kasgeldleningen openbare lichamen	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	6.295	4.991
Totaal	6.295	4.991

Bedragen * € 1.000,-

De overige schulden hebben betrekking op te betalen facturen en betalingen onderweg.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	31-12-2023	31-12-2022
Nog te betalen bedragen	2.356	3.236
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.729	1.938
- overige Nederlandse overheidslichamen *	1.543	1.656
Overige vooruitontvangen bedragen *	65	592
Totaal	6.692	7.422

Bedragen * € 1.000,-

* in de vergelijkende cijfers is de subsidie voor Project Putter Poorten ad € 339.000 gereclassificeerd naar de voorschotbedragen, ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen. Zie ook onderstaande tabel.

De nog te betalen bedragen bestaan hoofdzakelijk uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen met voornamelijk samenwerkingsverbanden in de regio.

Verder is voor een bedrag van € 514.000 (2022: € 1.089.000) opgenomen voor nog te ontvangen facturen voor zorgaanbieders in het sociaal domein. Deze post is afgenomen doordat de administratie dit jaar langer open is gehouden, waardoor meer declaraties in het boekjaar zelf zijn verwerkt. De overlopende post is daardoor afgenomen.

De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren zijn opgenomen in de volgende tabel.

Omschrijving	Balans 31-12-2022	Mutaties			Balans 31-12-2023
		Ontvangen	Besteed	Terugbetaling	
EU	-	-	-	-	-
n.v.t.	-	-	-	-	-
Rijk	1.938		1.929	338	2.729
Huisvesting aandachtsgroepen (Flexwonen) - C209	140	-	-	-	140
RVO inzake SUVIS - C32	63	-	-	-	63
SPUK Regeling flexibele inzet woningbouw - C41B	-	-	-	-	-

Omschrijving	Balans 31-12- 2022	Mutaties			Balans 31-12- 2023
		Ontvan- gen	Besteed	Terugbeta- ling	
Specifieke uitkering aanpak energiearmoede - C55	253	137	25	-	365
SPUK Kwijtschelding gem. belastingen (toeslagen) - C62	-	-	-	-	-
Informatiepunten Digitale Overheid - C92	-	-	-	-	-
Lokale aanpak isolatie - C94	-	602	-	-	602
Ond achterstandenbeleid VVE 2019 - OAB - D8	485	398	223	260	400
Ond - Inhalen Covid-19 onderwijsvertragingen - D14	318	-	10	-	308
Spuk tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden - D19	175	-	5	-	170
Klimaatadaptatie 2021-2027 - E44B	-	-	-	-	-
Maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater - E87B	-	50	-	-	50
Tijd.Reg.capaciteit klimaat/energiebeleid (CDOKE) - F28	-	467	186	-	281
WIN gelden - G10	93	260	136	57	159
SPUK onderwijsroute - G13	21	22	8	21	14
Stimulering sport - H4	-	22	22	-	-
Regeling Sportakkoord 2020-2022 - H8	54	-	38	-	17
Lokale preventie akkoorden of preventie aanpak - H12	34	20	22	-	31
SPUK ijsbanen en zwembaden 1e en 2e tranche - H16	-	-	-	-	-
Cliëntondersteuning - H21	50	-	21	-	29
Zwembaden - H25	252	-	252	-	-
Brede SPUK - H30	-	449	434	-	15
Noodfonds energie amateursportverenigingen - H31	-	95	95	-	-
SPUK Openbare Zwembaden MEOZ 23206 - H32	-	453	453	-	-
Voorb/begel/toez.geluidsanering woningen	-	85	-	-	85
Overige overheidslichamen	1.656	1.327	1.241	200	1.543
Zoetwatervoorziening	116	-	116	-	-
Putten in het Groen 2020-2024	12	-	12	-	-
Asbestversnelling	15	-	15	-	-
Overdracht bodemtaken (i.v.m. omgevingswet)	50	-	50	-	-
Realisatie expositieruimte brandweerattributen	56	-	56	-	-
Naleving controle toegangsbewijzen (SISA A12)	45	-	-	45	-
Subsidie Gelders Winterfonds 2023	117	-	20	-	97
Subsidie Zinnvolle dagactiviteiten dementie	19	-	-	19	-
Stim.Reg.Goedkope Woningbouw (restantbudget RNV)	20	-	-	-	20
Steengoed Benutten: project verkennen vrijstaand vastg.	5	-	5	-	-
Onderst. woningbouwproj. woondeals Noord-Veluwe)	-	91	-	-	91
Archeologie (restantbudget RNV)	45	7	4	-	48
Bijdrage Putten cultuur erfgoedpact 2022-2024	33	-	15	-	18
Subsidie 2022+2023 Cultuur&Erfgoedpact	290	74	285	-	78
Regionale subsidie culturele infra	495	-	358	-	137
Project ESF (Samenleving)	-	120	120	-	-
Bosrevitalisatie 2022-2025	-	335	84	-	252
Afwaarderen zandwegen	-	38	24	-	14
Samen hitte aanpakken in de NV	-	124	47	-	77
Project Putter Poorten *	339	539	32	135	711
Totaal	3.594	4.386	3.171	537	4.272

Bedragen * € 1.000

De stijging van de overlopende passiva is gelegen in een toename van subsidieregelingen van zowel het Rijk als vanuit samenwerkingsverbanden.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het onder het balans totaal vermelde bedrag voor gewaarborgde geldleningen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Garantstellingen	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Percentage leningsbedrag borgstelling	Restant 1-1-2023	Restant 31-12-2023	Betaling gedurende 2023
Woningbouwvereniging Putten	Diverse	70.476	100%	52.330	49.627	2.703
Woningbouwvereniging Putten	WSW achtervang en financiering soc. Nieuwbouw	24.870	50%	11.148	10.899	249
St. Bosbad Klein Zwitserland	investeringen bosbad en RC	7.620	100%	5.933	5.435	498
Garantiehypotheek particulieren	Garantie Hypotheekleningen	-	100%	89	9	80
Stichting HABION*	Financiering nieuwbouw	85.424	50%	6.001	5.608	393
Inclusief groep NV	Waarborg	2.500	14,29%	226	215	11
Totaal		190.890		75.727	71.793	3.934

* Voor 1,7% van de oorspronkelijke lening staan wij voor 50% garant

Bedragen * € 1.000,-

Contracten en lopende verplichtingen

Door de gemeente Putten wordt voor de contracten en lopende verplichtingen (meerjarig) een doorlopende registratie bijgehouden.

Eigen bijdrage CAK

De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt een totaaloverzicht waarbij maandelijkse afstorting van de geïncasseerde bedragen aan de gemeente plaatsvindt. De afstorting vindt plaats met een vertraging van ongeveer 3 maanden. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK heeft de wetgever bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen een verantwoordelijkheid is van het CAK en niet meer van de gemeente. De ontvangen bijdragen worden gecontroleerd aan de hand van het aantal cliënten.

In de in 2023 ontvangen overzichten zijn geen grote verschillen aan te wijzen. Hiermee is vastgesteld dat het aantal geïnde bijdragen conform de gemeentelijke administratie is. Omdat de gemeente geen inzicht heeft in de inkomensgegevens van de betrokken cliënten, kan de omvang van de eigen bijdrage niet exact worden vastgesteld. Dit betekent dat de gemeente Putten geen volledige zekerheid heeft over de omvang en de hoogte van de eigen bijdragen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderinggrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.545.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
0.1 Bestuur	1.833	1.734	-	135	-1.833	-1.598
0.2 Burgerzaken	637	643	327	364	-310	-279
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	264	242	52	105	-211	-137
0.4 Overhead	9.121	9.396	225	390	-8.896	-9.007
0.5 Treasury	-0	3	693	1.263	693	1.260
0.61 OZB woningen	408	345	2.990	3.008	2.582	2.663
0.62 OZB niet-woningen	45	47	1.478	1.500	1.434	1.453
0.64 Belastingen overig	46	55	81	80	35	25
0.7 Algemene uitkeringen en overige gemeentefonds	-	-	43.743	44.605	43.743	44.605
0.8 Overige baten en lasten	387	105	-	-126	-387	-231
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	11	-49	-	-	-11	49
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.510	1.484	-	-	-1.510	-1.484
1.2 Openbare orde en veiligheid	979	876	24	22	-955	-854
2.1 Verkeer en vervoer	3.931	3.684	128	143	-3.804	-3.541
2.2 Parkeren	65	21	-	-	-65	-21
3.1 Economische ontwikkeling	39	57	-	23	-39	-34
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	115	78	5	5	-110	-73
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	145	158	46	46	-99	-112
3.4 Economische promotie	488	363	1.267	1.411	779	1.048
4.1 Openbaar basisonderwijs	223	218	-	-	-223	-218
4.2 Onderwijshuisvesting	775	692	-	5	-775	-687
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.690	1.507	448	234	-1.242	-1.273
5.1 Sportbeleid en activering	599	811	-	315	-599	-496
5.2 Sportaccommodaties	965	1.361	81	535	-885	-826
5.3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	507	451	-	16	-507	-435
5.4 Musea	25	31	-	-	-25	-31
5.5 Cultureel erfgoed	31	48	6	42	-24	-6
5.6 Media	464	511	-	24	-464	-486
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.595	2.508	155	148	-2.440	-2.360
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.273	3.437	2.234	2.684	-1.040	-752
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	569	466	-	66	-569	-400
6.3 Inkomensregelingen	5.078	5.477	3.515	3.863	-1.563	-1.614
6.4 Begeleide participatie	2.027	2.027	-	-	-2.027	-2.027
6.5 Arbeidsparticipatie	810	606	152	274	-657	-332
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.623	1.464	140	159	-1.483	-1.304
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	-	-
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.776	1.766	-	-	-1.776	-1.766
6.71b Begeleiding (WMO)	856	744	27	-	-829	-744
6.71c Dagbesteding (WMO)	374	322	-	-	-374	-322
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-
6.72a Jeugdhulp begeleiding	1.392	1.568	9	18	-1.383	-1.550
6.72b Jeugdhulp behandeling	532	489	-	-	-532	-489
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	1.070	874	-	2	-1.070	-872
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	298	314	-	-	-298	-314
6.73a Pleegzorg	375	375	-	-	-375	-375
6.73b Gezinsgericht	180	126	-	-	-180	-126
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	807	929	-	-	-807	-929
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.502	1.623	-	14	-1.502	-1.609
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.114	1.449	-	-	-1.114	-1.449
6.74c Gesloten plaatsing	120	-	-	-	-120	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	166	189	-	1.091	-166	902
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	-	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	531	488	-	7	-531	-481
6.82a Jeugdbescherming	16	18	-	-	-16	-18
6.82b Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-

Taakveld	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
7.1 Volksgezondheid	1.200	1.270	-	282	-1.200	-989
7.2 Riolering	2.357	2.360	3.464	3.444	1.107	1.085
7.3 Afval	1.636	1.841	2.013	2.037	377	196
7.4 Milieubeheer	2.241	2.092	192	422	-2.049	-1.669
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	833	873	885	929	51	56
8.1 Ruimte en leefomgeving	636	665	121	134	-515	-532
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.091	7.494	9.114	7.511	23	17
8.3 Wonen en bouwen	2.621	2.015	768	623	-1.853	-1.392
Saldo voor bestemming	73.003	70.739	74.382	77.854	1.378	7.115
0.10 Mutaties reserves	12.716	14.080	13.703	12.350	987	-1.730
Saldo na bestemming	85.720	84.819	88.085	90.204	2.365	5.385

Bedragen * € 1.000

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

Voor het verantwoordingsjaar 2023 wordt het principe van Single information Single audit (SiSa) ten aanzien van specifieke uitkeringen toegepast. Dit principe heeft belangrijke gevolgen voor de wijze waarop gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen informatie verstrekken aan het Rijk en provincie over specifieke uitkeringen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 2.389.736	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 105.176
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatief besteding (t/m jaar T)		
Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10					
€ 0	€ 57.120	€ 2.552.032	€ 4.392.002					
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (in jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			6 29	2	6	Ja	Ja	
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1		
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			N.V.T.	Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16
			€ 55.802	€ 165.341			€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgprojecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
			€ 2.280	€ 11.020	€ 6.936	€ 20.808	€ 3.590	€ 10.770
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal				
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling				
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27				
€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 68.608				

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikingsnummer /naam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) <i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
			1 Ichthus - SUVIS21-01010305	€ 0	€ 0	Nee	De vaststelling van IHP en daarmee de aanloop naar de verbouwing heeft vertraging opgelopen. Verzoek tot uitstel is op 07032024 ingediend.	Nee
			2 Groevenbeek - SUVIS21-00803576	€ 0	€ 0		Aanpassingen zijn gerealiseerd, de administratieve eindverantwoording moet nog plaatsvinden	Nee
			3 Diemen - SUVIS21-01010289	€ 0	€ 62.405	Ja		Ja
			4 Wegwijzer - SUVIS21-01191547	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			5 Schuilplaats - SUVIS21-01006232	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			6 Bij De Bron - SUVIS21-2-02390029	€ 0	€ 0	Nee	Aanvraag is op 07032024 ingetrokken. Renovatie / nieuwbouw gaan we niet meer realiseren binnen de gestelde deadlines.	Ja
			100					
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>			
			1 Ichthus - SUVIS21-01010305	Nee	Bouw moet nog gestart worden			
			2 Groevenbeek - SUVIS21-00803576	Ja	Aanpassingen zijn gerealiseerd, de administratieve eindverantwoording moet nog plaatsvinden			
			3 Diemen - SUVIS21-01010289	Ja				
			4 Wegwijzer - SUVIS21-01191547	Ja	Renovatie is afgerond, de administratieve eindverantwoording moet nog plaatsvinden			
			5 Schuilplaats - SUVIS21-01006232	Nee	Bouw nog niet afgerond			
			6 Bij De Bron - SUVIS21-2-02390029		Aanvraag is op 07032024 ingetrokken. Renovatie / nieuwbouw gaan we niet meer realiseren binnen de gestelde deadlines.			
			100	Nee				
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01</i>	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise <i>Aard controle R Indicator: C41B/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03</i>	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C41B/04</i>	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05</i>	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06</i>
			1 030005 Provincie Gelderland	€ 0	€ 22.169	€ 22.169	1	1
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09</i>			
			1 030005 Provincie Gelderland	20	Ja			
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			37	€ 24.824	€ 61.831	0	€ 0	€ 40.028
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			0		€ 23.060			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			0	0	0	37	0	0

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02					
			€ 0	Ja					
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05		
			€ 24.476	€ 0	1	39	32		
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C94/02	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 Aard controle R Indicator: C94/04	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en Aard controle R Indicator: C94/05	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen Aard controle R Indicator: C94/06	
			1 2 100	0 € 0	0	0	0	€ 0	
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling Aard controle R Indicator: C94/07	Bedrag van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b Aard controle R Indicator: C94/08	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. Aard controle R Indicator: C94/09	Eindverantwoording (ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10			
			1 2 100	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Projectnaam Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: C209/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06	
			1 2 10	RHA2022-03305960 Realisatie 20 flexwoningen Putten	€ 0	€ 0	€ 0	0	
			Kopie Projectnaam Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) Aard controle R Indicator: C209/10			
			1 2 10	Realisatie 20 flexwoningen Putten	0	Nee	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11						
			Nee						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05		
			€ 205.206	€ 0	€ 0	€ 0	€ 207.640		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/07	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/09			
			1 2 100						

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 2.519.919	€ 44.435	€ 139.810	€ 0	€ 24.426	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 7.487	€ 5.689	€ 0	€ 651.437	€ 15.282	€ 4.161
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>					
		€ 0	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking), gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 22.198	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 976	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 9.274	€ 69.087	€ 3.297
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.817	€ 2.029	€ 22
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.566	€ 0	€ 9.682	€ 31.814	€ 773
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 512	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 27	€ 0	€ 406	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 1.539	€ 0	€ 22.691	€ 102.930	€ 4.092
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T).	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			<i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>			
			€ 100.203	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>	
			€ 8.339	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 22.280	€ 46.114					
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08		
		1 St Binnensport Putten	€ 46.114	€ 9.037	€ 37.077	€ 0			
		2							
		100							
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle R Indicator: H8/05	Aard controle R Indicator: H8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08	
			1 560131845	€ 37.717	€ 0	€ 37.717	€ 0	€ 37.717	
			2						
		3							
		4							
		Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08						
		1 560131845	Ja						
		2							
		3							
		4							
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04			
		€ 22.292	€ 30.999	Ja	Nee				
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05		
			Ja		€ 20.605	€ 20.605	Nee		
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikkingnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T)	Totale definitieve exploitatietekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02	<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06			
			1 SPUKJZ21-22219	€ 251.450	€ 251.450	€ 251.450	Ja		
			2						
		50							
		Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06	Aard controle R Indicator: H25/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Aard controle R Indicator: H25/09	Aard controle R Indicator: H25/10	Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11		
		1 Bosbad Putten	Nov + dec 2021	€ 166.559	€ 166.559	€ 166.559	€ 166.559		
		2 Bosbad Putten	jan-22	€ 84.891	€ 84.891	€ 84.891	€ 84.891		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen,	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 19.492	€ 16.128	€ 3.364	€ 16.128	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 134.196	€ 134.196	€ 0	€ 134.196	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 29.988	€ 29.854	€ 404	€ 29.584	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 22.491	€ 21.761	€ 730	€ 21.761	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 10.496	€ 6.822	€ 2.099	€ 6.822	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 26.239	€ 26.239	€ 0	€ 26.239	Ja
			7 Valpreventie	€ 77.219	€ 82.189	€ 0	€ 82.189	Ja
			8 Leefomgeving	€ 14.994	€ 9.746	€ 2.999	€ 9.746	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.748	€ 3.748	€ 0	€ 3.748	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 54.728	€ 54.728	€ 0	€ 54.728	Ja
			11 Mantelzorg	€ 14.994	€ 14.994	€ 0	€ 14.994	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 14.994	€ 10.848	€ 2.999	€ 10.848	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 8.247	€ 8.247	€ 0	€ 8.247	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.748	€ 3.748	€ 0	€ 3.748	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 13.345	€ 9.984	€ 2.669	€ 9.984	Ja
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			1 Lokaal Sportakkoord	N.v.t.				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.				
			4 Kansrijke Start	N.v.t.				
			5 Mentale Gezondheid	N.v.t.				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				
			7 Valpreventie	N.v.t.				
			8 Leefomgeving	N.v.t.				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.				
			10 Versterken sociale basis	N.v.t.				
			11 Mantelzorg	N.v.t.				
			12 Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.				
			13 Welzijn op recept	N.v.t.				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
			Nee					
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05	
			560173752	€ 94.983	€ 94.983	Ja		
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03			
			MEOZ23206	€ 452.659	€ 452.659			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08	
			1 Bosbad Putten	€ 452.659	€ 452.659	Ja		
			2					
			20					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			060230 Gemeente Elburg	€ 189.092				

Bijlagen

Bijlage A Kengetallen

Kerngegevens

Financiële structuur	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Rekening 2023
Baten	68.392	63.189	77.854
Lasten	60.698	60.466	70.739
Gerealiseerd saldo van baten en lasten/resultaat voor bestemming	7.695	2.723	7.115
Mutaties in reserves	-2.695	-24	-1.730
Gerealiseerd resultaat/resultaat na bestemming/rekeningsaldo	4.999	2.699	5.385
Balans			
Vaste activa	73.929	81.668	79.592
Vlottende activa	39.582	18.839	39.030
Eigen vermogen	71.450	63.474	78.566
Voorzieningen	14.779	14.433	14.424
Langlopende schulden	14.870	12.600	12.646
Vlottende passiva	9.162	10.000	12.988

Bedragen * € 1.000, -/- = nadeel

Personele bezetting

Afdeling	Aantal medewerkers	Aantal FTE
Raadsgriffier	2	1,7
Directie & Alg. Dienst	1	1,0
Ruimte Binnen	49	44,6
Ruimte Buiten	25	24,5
Samenleving	53	44,1
Dienstverlening	74	57,7
OPP	3	2,9
Totaal personele bezetting 31 december 2023	207	176,6
Totaal personele bezetting 31 december 2022	191	163,5
Gemiddelde bezetting in FTE 2023	199	161,6
Gemiddelde bezetting in FTE 2022	190	154,3

Ten opzichte van vorig jaar is het aantal medewerkers toegenomen met 16, het aantal fte is toegenomen met 13,1.

Beleidsindicatoren

Een set van 39 (voorgeschreven) kengetallen dienen te worden opgenomen in de begroting en jaarrekening. Deze zijn hierna gerubriceerd per thema. De kengetallen zijn ontleend aan de website waarstaatjegemeente.nl. Deze informatie is bedoeld voor een betere vergelijkbaarheid van gemeenten onderling.

Thema 1 Ruimte en leefomgeving				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	19	9	2022
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	69 kg	169 kg	2021
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	13%	33%	2021

Thema 2 Samenleving				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Demografische druk	Percentage	81%	70%	2023
Niet sporters	Percentage	54%	46%	2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	690,0	825,0	2022
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	75%	73%	2023
Funciemenging	Percentage	51%	54%	2022
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	117	345	2023
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	137	192	2023
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	510	710	2022
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2%	6%	2022
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1%	1%	2022
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2%	2%	2023
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	2	2018
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	12	24	2022
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	10%	11%	2023
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%	1%	2023
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0%	0%	2023

Thema 3 Economie en recreatie				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	181	174	2022

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	€ 724	€ 911	2024
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	€ 785	€ 994	2024
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	€ 489	€ 368	2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,0	3,0	2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	1,0	4,0	2023
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,0	1,0	2023
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,0	6,0	2023
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	5,0	8,0	2022
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1,0%	1,0%	2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,35	NB	2023
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,49	NB	2023
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	767,94	NB	2023
Externe inhuur	Percentage van de werkelijke loonsom organisatie	33%	NB	2023
Overhead	% van totale lasten	13%	NB	2023

Bijlage B Overzicht subsidies

Woonomgeving	Bedrag begroot	Bedrag werkelijk
Lokaal Comité Ontwikkelingssamenwerking	10.500	13.000
Totaal	10.500	13.000

Recreatie & Dorpsactiviteiten	Bedrag	Bedrag werkelijk
Veteranendag	3.000	3.000
Bevrijdingsloop	2.000	2.000
Stolpersteine	2.500	2.500
Koningsfeest Oranjescheg	2.500	2.500
Oranjevereniging	10.500	11.254
Stichting Truckfestijn Putten	1.420	1.420
VVV	71.500	73.000
VVV Ossenmarkt	500	500
versterk cultuurplatform (Coronagelden)	5.750	5.750
theater Stroud activ.jongeren (Coronagelden)	18.000	18.000
ontwikk.Spot on Putten VVV (Coronagelden)	30.000	30.000
Stichting Ondernemersfonds Putten	82.500	76.950
Lokale Omroep Putten Veluwe FM	14.150	14.065
Stg. Bosbad Klein Zwitserland	530.500	530.523
Totaal	774.820	771.462

Kunst & Cultuur	Bedrag	Bedrag werkelijk
Groevenbeek Klassiek	5.000	5.000
Stichting Randmeer concerten	1.000	1.000
Theater Stroud	39.638	39.638
Theater Stroud - film	35.670	35.670
Incidentele subsidie sociaal en cultureel werk	10.000	4.959
Kunstmenu (St Cultureel Centrum Putten)	5.571	6.136
Fanfarecorps Excelsior	15.555	15.555
Doelgroepensubsidies A (jongeren tot 18 jaar)	2.480	2.610
Doelgroepensubsidies C (65+)	5.500	5.120
Atelierroutiers Putten	475	475
Kunst in de Kelder	3.885	3.885
Bijdrage Nationaal Monument Kamp Amersfoort	659	659
Partnerschap gemeente Ladelund	5.000	5.000
Bibliotheek Noordwest Veluwe	427.828	427.797
Christelijke Bibliotheek De Aker	13.900	13.900
Christelijke Bibliotheek Huinen	8.600	8.600
Subsidie monumenten	10.000	480
Totaal	590.761	576.484

Gezondheid, Welzijn & Maatschappelijke ondersteuning	Bedrag	Bedrag werkelijk
ZorgDat screening Voedselbank Putten	5.736	-
SWP	683.000	1.562.189
Veilig Thuis NOG	15.250	14.795
Stg. Slachtofferhulp NW Veluwe	7.957	8.260
Stichting Siriz	2.650	2.520
Hospice Nijkerk e.o.	1.470	1.452
Hospice Dr. Holtrop Ermelo	2.000	2.000
Humanitas	8.000	8.000
Inloophuis Hart van Putten	3.000	3.000
Gelukkig Ouder Worden	2.500	2.500
Nederlandse Patiëntenvereniging	500	-
HEST	500	-
Stimenz	12.299	12.299
Totaal	744.862	1.617.015

Jeugd	Bedrag	Bedrag werkelijk
Veilig Thuis NOG (18-)	98.500	95.533
Icare Jeugdgezondheidszorg	412.020	415.732

Totaal	510.520	511.265
---------------	----------------	----------------

Sport & Bewegen	Bedrag	Bedrag werkelijk
Subsidie sportverenigingen	45.000	38.280
Open clubs 2023	150.000	127.054
Open clubs 2022	-	-27.220
Exploitatiesubsidie buitensportvelden	60.000	73.754
Exploitatiesubsidie Stg. Binnensport	112.720	112.559
Totaal	367.720	324.427

Incidentele subsidie algemeen	Bedrag	Bedrag werkelijk
Incidentele subsidie algemeen	10.000	1.000
Totaal	10.000	1.000

Totale subsidie	3.009.183	3.814.652
------------------------	------------------	------------------

Bijlage C Overzicht kredieten

Omschrijving EN / ENH / MN	Activum	Omschrijving	Krediet	Historische uitgaven	Uitgaven 2023	Historische inkomsten	Inkomsten 2023	Saldo
Bedrijfsgebouwen EN	7030006	NIEGG Achterstr vm showr 563 m2	-	302.968	-	-	-	-302.968
	7030009	NIEGG Aankoop Brinkstr.(politieburo)	-	331.245	-	-	-	-331.245
	7045014	Hybride werken (bouwkundig)	86.000	5.375	55.525	-	-	25.101
	7420007	M2020 Nieuwbouw De Akker	4.434.596	912.428	3.308.044	-	-	214.124
	7420009	Renovatie school De wegwijzer	2.601.184	2.509.384	91.800	-	-	-
	7420012	Vorbereiding Nieuwbouw school Rimpeler	48.060	48.060	-	-	-	-
	7420014	M2024 Groevenbeek	1.000.000	-	-	-	-	1.000.000
7550000	brandweehuise / expositieruimte	55.000	3.769	15.237	3.769	15.237	55.000	
Totaal Bedrijfsgebouwen EN			8.224.840	4.113.228	3.470.606	3.769	15.237	660.011
Bedrijfsgebouwen ENH	7730001	Afvalbrengrstation Hoge Eng West 5	434.250	392.017	884	-	-	41.350
Totaal Bedrijfsgebouwen ENH			434.250	392.017	884	-	-	41.350
Bijdrage aan activa in eigendom van derden EN	7520003	Accommodatieplan sport 2017	868.911	853.465	-	-	-	15.446
	7520007	Meerjarig Investeringsplan Sport 2023 - 2027	1.668.904	-	-	-	-	1.668.904
	7520009	HVP Renovatie dak manege (Sport 23-27)	96.080	-	96.080	-	-	-
	7520010	SDC Veld 4 Natuurgras ren. (Sport 23-27)	23.949	-	23.949	-	-	-
	7530003	M2023 MFC Stroud renovatie dak / luchtbehandeling	460.000	-	460.000	-	-	-
Totaal Bijdrage aan activa in eigendom van derden EN			3.117.844	853.465	580.029	-	-	1.684.350
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN	7830005	Flexwonen locatie Bijsteren	250.000	124.720	41.929	25.000	-	108.351
Totaal Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN			250.000	124.720	41.929	25.000	-	108.351
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken ENH	7720001	Afkoppelen verhard oppervlak riolering	3.442.553	1.343.692	3.093	706.181	3.515	2.805.464
	7720004	Meten en monitoren	46.718	27.308	1.316	8.280	-	26.374
	7720035	Watergangen Bijsteren (uit grondexpl.)	-	-	-	-	-	-
	7720036	M2021 ZAP Vrijvervalriolering	397.797	2.621	-	-	-	395.176
	7720037	M2022 ZAP Vrijvervalriolering	2.111.000	-	-	-	-	2.111.000
	7720042	M2023 ZAP Vrijvervalriolering	778.000	-	-	-	-	778.000
	7720050	Afkoppelplan Bosrand	315.000	5.256	-	-	-	309.744
	7720054	Gemalen, mechanisch/elektrisch (2022)	140.000	19.780	44.870	-	-	75.350
	7720056	M2023 ZAP Gemalen, mechanisch/elektrisch	31.000	-	18.199	-	-	12.801
	7720057	M2023 ZAP Persleiding en BBB's	4.000	-	-	-	-	4.000
	7720058	M2023 ZAP Mechanische riolering, mechan./elektr.	1.119.000	-	1.497	-	-	1.117.503
	7720063	Vrijverval riolering 2022	11.071	11.071	-	-	-	-
	7720064	Renovatie Gemalen Roosendaalsewg-Beulekamperstg	447.477	402.497	44.354	-	-	626

Omschrijving EN / ENH / MN	Activum	Omschrijving	Krediet	Historische uitgaven	Uitgaven 2023	Historische inkomsten	Inkomsten 2023	Saldo
	7720065	Renovatie drukrioleringsuntis (uitv.2022-2024)	3.111.944	412.816	2.032.600	-	-	666.528
	7720068	Vrijverval riolering 2023	25.000	-	19.057	-	-	5.943
	7750003	Vb uitbreiding begr.plaats Schootmanshof fase 3	791.483	654.850	114.311	50.001	-	72.324
Totaal Grond-, weg- en waterbouwkundige werken ENH			12.772.043	2.879.890	2.279.298	764.462	3.515	8.380.831
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN	7210002	Aanleg tweede Henslare	2.313.956	5.677.173	109.977	3.481.834	-	8.640
	7210003	Herinrichting Stationsomgeving	160.412	1.510.482	-	1.460.040	-	109.970
	7210004	Herinrichting Fontanusplein	42.538	48.068	-	5.530	-	-
	7210014	Bakkerstr.Ged.Verl. Dorpstr.ingang P-AH	235.250	8.354	296.313	-	-	-69.417
	7210016	Rec. Ronde Garderenseweg/Calcariaweg	816.229	209.136	622.528	31.110	-	15.675
	7210019	Herinrichting Stationsomgeving LVO	315.000	263.051	-	-	-	51.949
	7210021	Broeksteegje verbeteringen en omlegging	52.000	74.081	-	32.440	-	10.359
	7210032	Uitvoering rec. Vanenburgerallee tot Hoornsdam	3.576.281	3.294.292	305.321	-	103.000	79.668
	7210037	Uitvoeringskrediet Verkeer Steenenkamer fase 2	1.300.000	1.091.068	92.544	-	-	116.388
	7210038	Aanp Bewegwijzering N798 ri Putten-West en centrum	65.000	62.411	-	-	-	2.589
	7210042	Herinrichting Stationsstraat	2.077.700	1.354.922	19.561	-	-	703.218
	7210046	M2021 onderhoud Hessenweg en Wildforsterweg	621.600	31.888	356.693	-	-	233.019
	7210052	Reconstructie Voorthuizerstraat (Heihaas)	205.000	140.808	25.526	-	-	38.666
	7210053	Groot onderhoud en reconstructie Van Geenstraat	2.390.000	106.904	188.147	-	-	2.094.949
	7210058	M2023 Wegen - levensduurverlengend groot onderhoud	503.571	-	364.918	-	-	138.653
	7210060	M2020 Kapitaalgoederen Verlichting	422.928	269.057	155.658	-	-	-1.787
	7210061	Reconstructie Jan Nijhuisstraat	535.000	350.451	839	-	-	183.710
	7210065	Herinr.Oude Rijksweg (N798)-Hoofdln-Schoonderb.In	150.000	81.147	-	-	-	68.853
	7210066	M2021 Kapitaalgoederen Verlichting	294.206	-	293.795	-	-	411
	7210068	M2022 Kapitaalgoederen Verlichting	470.000	-	171.893	-	-	298.107
	7210069	Vorbereiding Zuidelijke ontsluiting Putten	495.000	73.706	138.741	-	-	282.553
	7210070	Verlichting Vrouw van Putten	82.000	72.352	6.033	-	-	3.615
	7210073	M2025 Reconstructie Engweg/Dorpsstraat	-	-	7.300	-	-	-7.300
	7210076	Ronde Nijkerkerstraat-Van Geenstraat	465.000	28.556	327.635	-	-	108.809
	7210077	M2023 Kapitaalgoederen Verlichting	240.000	-	63.066	-	-	176.934
	7210078	VOP-installaties	50.000	-	-	-	-	50.000
	7210079	Visie herinrichting Achterstraat/Molenstraat	-	-	1.705	-	-	-1.705
	7210081	Uitv. Aanpas. Hoornsdam + fietspad Waterweg	270.000	-	55.003	-	-	214.997
	7570002	Kwaliteitsv.fietsp.Kieftv.stg&Vanenburger	101.000	210.196	2.438	188.905	-	77.271
	7570017	M2021 Kapitaalgoederen openbaar groen	322.280	322.280	-	-	-	-

Omschrijving EN / ENH / MN	Activum	Omschrijving	Krediet	Historische uitgaven	Uitgaven 2023	Historische inkomsten	Inkomsten 2023	Saldo
	7570018	M2021 Kapitaalgoederen Speeltuinen	34.769	34.769	-	-	-	-
	7570021	M2024 Fietspad Arnhemse Karweg	-	6.120	20.069	-	-	-26.189
	7570022	M2025 Fietspaden Groene Scheg	-	-	9.590	-	-	-9.590
	7570026	M2023 Kapitaalgoederen openbaar groen	453.089	-	552.581	-	-	-99.492
	7570027	M2023 Kapitaalgoederen Speeltuinen	495.657	-	226.268	-	-	269.389
	7579008	M2019 Kapitaalgoederen Speeltuinen	52.489	52.490	-	-	-	-1
Totaal Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN			19.607.955	15.373.764	4.414.140	5.199.859	103.000	5.122.910
Gronden en terreinen EN	7030001	NIEGG Van Geenstr grasland 5530m2	-	33.180	-33.180	-	-	-
	7030002	NIEGG Perc Brink (vBijst/rondw) 20150m2	-	120.900	-	-	-	-120.900
	7030004	NIEGG Volkstuinencomplex	-	181.773	-	-	-	-181.773
	7030005	NIEGG Achterstr vm garage 932 m2	-	5.951	-	-	-	-5.951
	7030010	NIEGG Arlerstg Blindestg Leembrwg 5 perc	-	1.358.937	-	-	-	-1.358.937
	7030012	NIEGG ongebruikt Henslare 11.248 m2	-	150.000	-	-	-	-150.000
	7030020	NIEGG Putterbrink	438.510	439.887	-	-	-	-1.377
	7030025	NIEGG Halvinkhuizen percelen	975.000	1.403.699	-407.159	-	-	-21.540
	7810003	Grond inrichting vakantiepark De Kolthoorn	-	-	80.000	-	80.000	-
Totaal Gronden en terreinen EN			1.413.510	3.694.329	-360.339	-	80.000	-1.840.480
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	7050005	Alliander aandelenkapitaal	1.384.060	1.384.060	-	-	-	-
	7050007	Vitens aandelen	18.693	18.693	-	-	-	-
	7050008	Aandelen Bank Nederlandse gemeenten	26.325	26.325	-	-	-	-
	7050010	Aandelen Afvalsturing Friesland	11.250	11.250	-	-	-	-
	7050011	Aandelen Inclusief groep NV (1880)	188.000	188.000	-	-	-	-
	7050012	Aandelen Leisuredlands (3382)	338.200	338.200	-	-	-	-
	7050013	Aandelen Vitale Vakantieparken BV (2002)	2.002	2.002	-	-	-	-
	7050014	Alliander reverse hybride convert.obligatielening	1.214.132	1.214.132	-	-	-	-
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen			3.182.662	3.182.662	-	-	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling activum	7030017	NIEGG Halvinkhuizen (voorbereiding)	1.050.000	1.235.491	-459.356	-	16.229	290.093
	7030021	NIEGG Achterstraat pand (sloop,voorbereiding)	228.300	89.637	11.012	45.000	-	172.651
	7030023	NIEGG Politiebureau	-	14.850	-14.850	-	-	-
	7030024	Gebiedsvisie Brinkstraat(Voorbereiding)	106.000	18.432	112.769	-	-	-25.201
	7030026	Ontwikkeling en visie Ambachtstraat	80.000	-	23.746	-	-	56.254
	7320005	Vorbereidingskrediet bedrijventerrein Henslare	525.000	389.134	373.243	-	-	-237.377
	7520006	Vorbereiding nieuwe sporthal (2021)	515.000	156.283	163.882	-	-	194.835
	7810002	Vorbereiding inrichting vakantiepark De Kolthoorn	88.000	3.299	31.831	-	2.500	55.371
	7830006	Flexwonen onderzoek 2de locatie	50.000	2.375	208	-	-	47.417

Omschrijving EN / ENH / MN	Activum	Omschrijving	Krediet	Historische uitgaven	Uitgaven 2023	Historische inkomsten	Inkomsten 2023	Saldo
Totaal Kosten van onderzoek en ontwikkeling activum			2.642.300	1.909.499	242.485	45.000	18.729	554.044
Leningen aan overige verbonden partijen	7050006	Achtergestelde geldlening Bosbad Putten	-	1.300.000	-	585.000	105.000	-610.000
Totaal Leningen aan overige verbonden partijen			-	1.300.000	-	585.000	105.000	-610.000
Machines, apparatuur en installaties EN								
	7044048	Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)	68.000	6.862	-	-	-	61.138
	7044053	Migratie naar Jnet	20.000	16.105	-	-	-	3.895
	7044063	Telefonie buitendienst 2023	25.000	-	15.358	-	-	9.642
	7044066	CRM-systeem – pilot – 2023	-	-	4.022	-	-	-4.022
	7044067	Laptops Autocad/Adobe 2023	32.000	-	704	-	-	31.296
	7044907	M2021 Automatisering	135.894	-	-	-	-	135.894
	7044908	M2022 Automatisering	335.000	-	-	-	-	335.000
	7044909	M2023 Automatisering	335.000	-	-	-	-	335.000
	7046028	M2016 Aanschaf 2 grafliften	13.000	9.945	-	-	-	3.055
	7046042	M2020 Aanhangwagen trekker Beco	30.000	-	-	-	-	30.000
	7046048	M2022 Votex klepelmaaier	20.000	-	21.800	-	-	-1.800
	7046052	M2018 Houtversnipperaar klein	80.000	-	-	-	-	80.000
	7046055	M2022 Natzout opslag	20.000	-	-	-	-	20.000
	7046057	M2023 Auto-winterlogie (zoutstrooiers)	30.000	-	-	-	-	30.000
	7046058	M2023 Sneeuwplough tbv MAN groot	13.200	-	-	-	-	13.200
	7046059	M2023 Zoutmenger	24.000	-	-	-	-	24.000
	7046061	M2023 Zoutstrooier groot	66.000	-	-	-	-	66.000
	7046062	M2023 Zoutstrooier klein	49.200	-	-	-	-	49.200
	7046063	M2023 Afvalcontainers afvalbrengrstation	66.000	-	19.950	-	-	46.050
	7046092	M2024 3 opslagcontainers (verlichting,verkeer ov)	-	-	16.981	-	-	-16.981
	7710000	M2021 AED's	35.000	-	5.295	-	-	29.705
Totaal Machines, apparatuur en installaties EN			1.397.294	32.911	84.110	-	-	1.280.273
Machines, apparatuur en installaties ENH	7046031	M2017 Grafbekisting	25.700	23.274	-	-	-	2.426
Totaal Machines, apparatuur en installaties ENH			25.700	23.274	-	-	-	2.426
Overige langlopende leningen								
	7050001	Hypothecaire geldleningen	0	17.093.831	-	12.384.902	397.095	-4.311.834
	7050002	Starterslening	-	1.433.599	25.918	-	-	-1.459.517
	7050003	De Duurzaamheidslening	-	1.590.679	164.467	-	-	-1.755.146
Totaal Overige langlopende leningen			0	20.118.109	190.384	12.384.902	397.095	-7.526.496
Overige materiele vaste activa MN								
	7320002	Project centrumontwikkeling	343.496	541.730	-	198.235	-	1
	7320004	Centrumplan / pleinen	2.450.600	2.519.944	2.200	64.885	-	-6.659
	7320006	Centrumplan / kern winkel gebied	5.815.700	636.663	300.963	-	311.469	5.189.542
	7320007	Centrumplan / markten	118.800	105.470	-	-	-	13.330

Omschrijving EN / ENH / MN	Activum	Omschrijving	Krediet	Historische uitgaven	Uitgaven 2023	Historische inkomsten	Inkomsten 2023	Saldo
	7340001	Krachtighuizerheide/Putterpoorten	299.875	255.159	-93.727	255.159	-93.727	299.875
	7340002	Veluwe Putterbos/Putterpoorten	132.460	10.983	101.890	10.983	101.890	132.460
	7340003	Schovenhorst/Putterpoorten	837.813	13.662	23.251	13.662	23.251	837.813
Totaal Overige materiele vaste activa MN			9.998.744	4.083.611	334.576	542.923	342.882	6.466.362
Vervoermiddelen EN	7046004	M2014 Piaggio Plantsoenen (2011)	30.000	1.183	-	-	-	28.817
	7046037	MAN TOE 5.180 DC Pickup 46-BSH-6 (60491)	79.705	79.705	-	-	-	-
	7046038	MAN TOE 5.180 DC Pickup 45-BSH-6 (60418 3-VXX-52)	80.308	80.308	-	-	-	-
	7046045	Tractor Steyr 4125 Profi CVT +voortlader (60496)	150.500	-	159.525	-	-	-9.025
Totaal Vervoermiddelen EN			340.513	161.197	159.525	-	-	19.791
Vervoermiddelen ENH	7046044	M2021 Huisvuilwagen - 2	299.650	7.722	92	-	-	291.837
	7046047	M2022 Huisvuilwagen BP-LN-72	299.650	7.722	92	-	-	291.837
Totaal Vervoermiddelen ENH			599.300	15.443	183	-	-	583.673
Woonruimten	7610002	Huinerenkweg tijdelijke inrichting Oekrainers	-	-	2.989	-	-	-2.989
Totaal Woonruimten			-	-	2.989	-	-	-2.989
Eindtotaal			64.006.955	58.258.121	11.440.800	19.550.916	1.065.457	14.924.408

Bijlage D EMU saldo

Nr.	Omschrijving	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	7.697	1.378	7.115	2.350	3.009	1.075
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.494	4.415	3.754	4.924	5.151	5.586
3	Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	505	770	354-	919	662	679
4	Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	11.393	35.305	11.819	14.717	11.573	38.745
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige.	988	71	563	-	-	-
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)						
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.,	1.821	9.091	7.511	1.570	1.625	2.087
8	Baten bouwgrondexploitatie:	3.711	75	30	1.665	2.148	4.644
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-	-	-	-	-	-
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht	-	-	-	-	-	-
11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	3.181	-37.687	-8.222	-6.429	-2.228	-28.848

Bedragen * € 1.000,

Bijlage E Controleverklaring

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 4 juli 2024,

De griffier,

de voorzitter,